ACTA UNIVERSITATIS LUNDENSIS.

LUNDS UNIVERSITETS ÅRS-SKRIFT.

TOM. XXI.

1884—85.

MEDICIN.

LUND, 1885—86.

FR. BERLINGS BOKTRYCKERI OCH STILGJUTERI.

DISTRIBUERAS GENOM C. W. K. GLEERUPS FÖRLAGSBOKHANDEL I LUND.

Tom. XXI utgifves i 3 Afdelningar: I. Medicin.
II. Philosophi, Språkvetenskap och Historia.
III. Mathematik och Naturvetenskap.

ACTA UNIVERSITATIS LUNDENSIS.

LUNDS UNIVERSITETS ÅRS-SKRIFT.

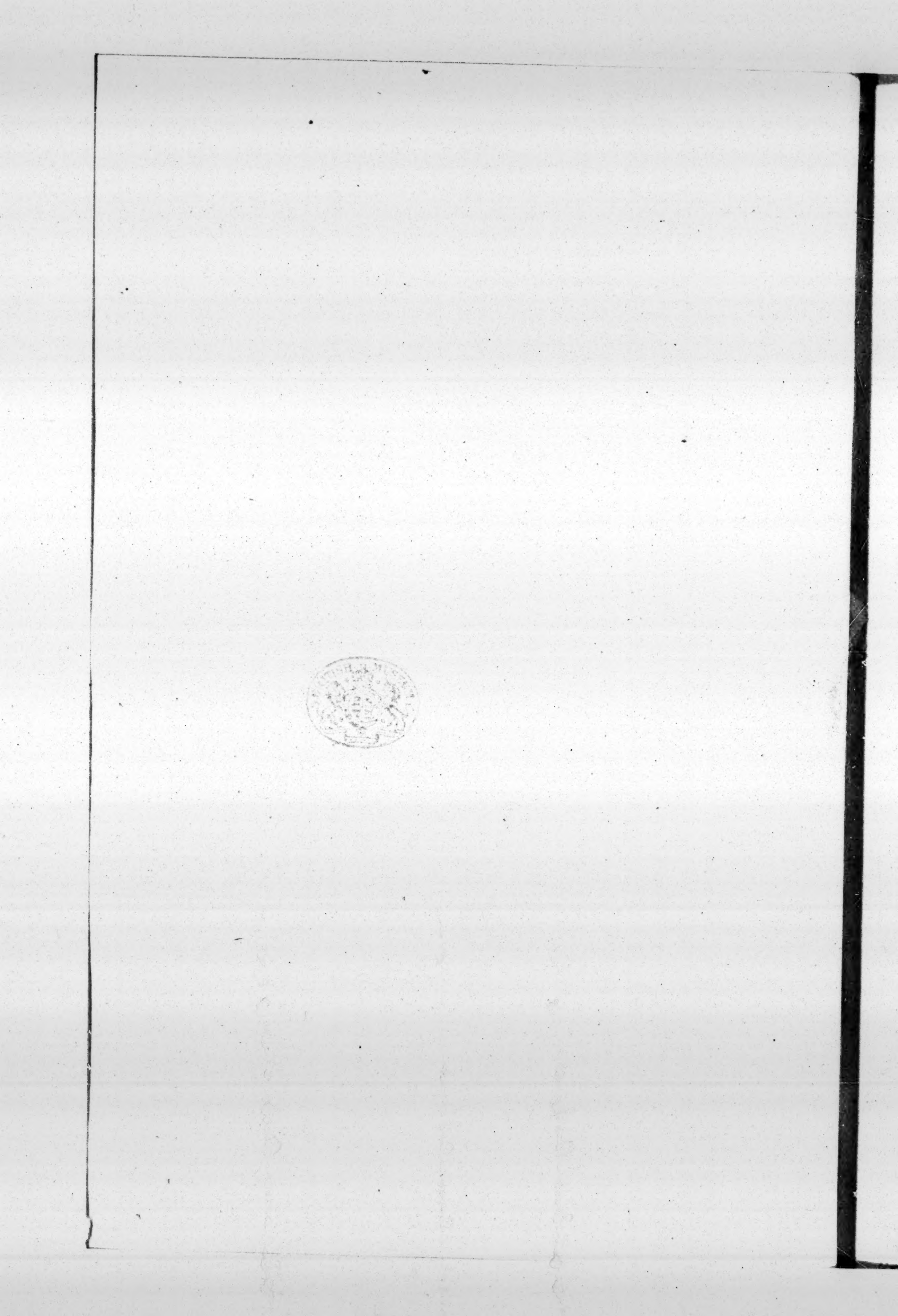
TOM. XXI.

1884—85.

LUND, 1885—86.

FR. BERLINGS BOKTRYCKERI OCH STILGJUTERI.

DISTRIBUERAS GENOM C. W. K. GLEERUPS FÖRLAGSBOKHANDEL I LUND.

LUNDS UNIVERSITETS ÅRS-SKRIFT.

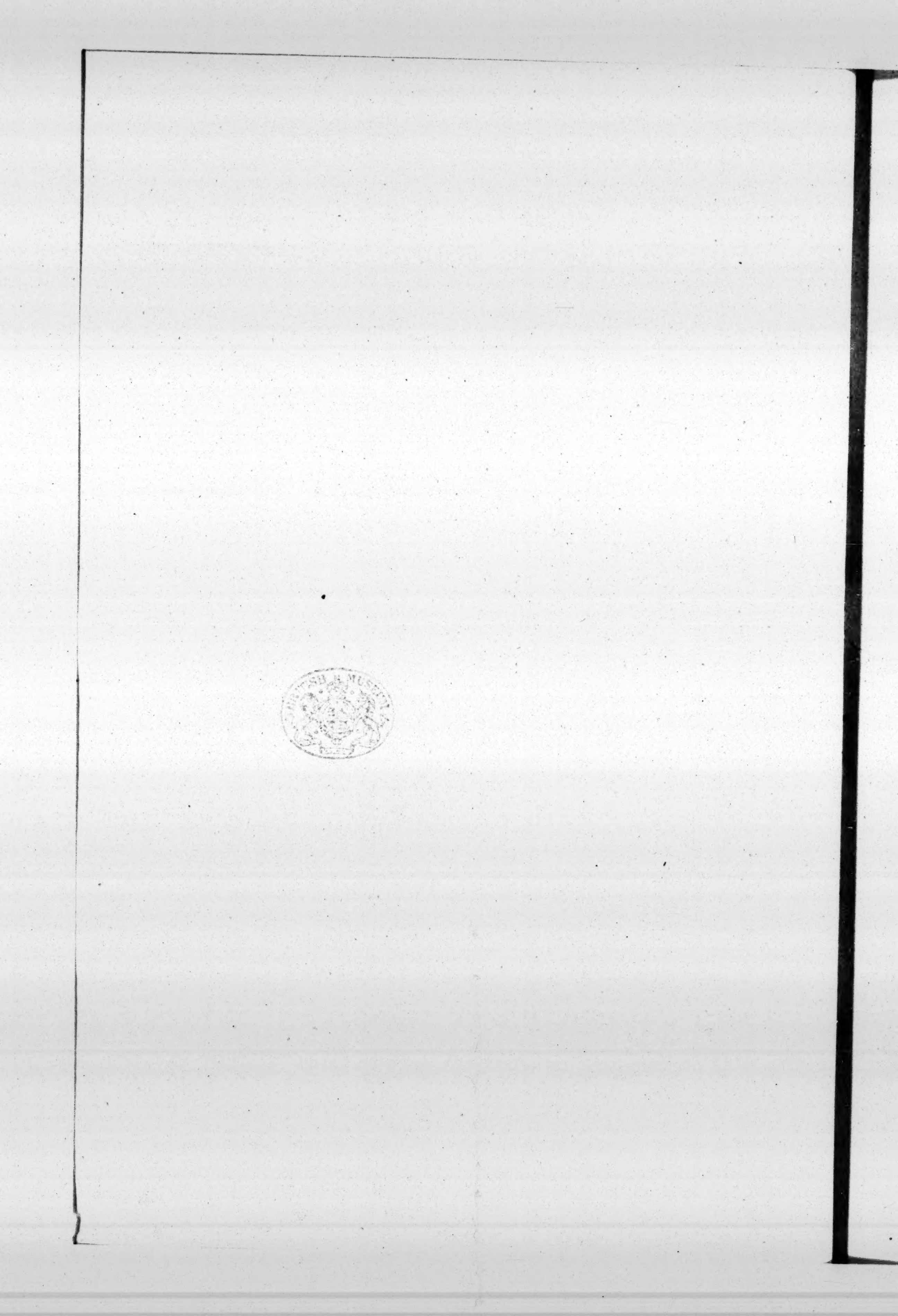
TOM. XXI.

FÖR LÄSÅRET 1884—85.

I.

MEDICIN.

(UTGIFVEN MED BITRÄDE AF KONGL. PHYSIOGRAPHISKA SÄLLSKAPET I LUND).

Innehåll:

(Afdelningen för Medicin).

Bidrag till kännedomen om hängningsdödens fenomen.

Af

HANS BENDZ.

I.

Föreliggande afhandling afser närmast och hufvudsakligen att gifva en kort framställning och granskning af hängningsdödens fenomen, ur rättsmedicinsk synpunkt sedda, och kommer jag sålunda endast att helt flygtigt vidröra hithörande fysiologiska spörsmål. För rättsläkaren äro dessa också, i och för sig betraktade, af mindre intresse och endast för så vidt man af dem kan vinna några upplysningar om, i hvad mån möjligen befintliga förändringar hos liken efter hängda kunna hafva samband med dödssättet i fråga. Såsom underlag för afhandlingen tjena 83 förut ej publicerade fall af sjelfmord genom hängning, hvilka alla, endast med ett undantag, blifvit vid medicinska fakulteten i Lund undersökta, och hvaröfver särdeles fullständiga obduktionsprotokoll finnas att tillgå. Ett kort refererande af desamma har jag ansett vara nödvändigt, då en blott statistisk framställning af de särskilda fenomenen, t. ex. af blodöfverfyllnaden i hjernan och dess hinnor, lätteligen kan blifva väl mycket subjektiv och ej gerna kan kontrolleras, och då dessutom flera af fallen i ett eller annat hänseende äro egendomliga och på den grund förtjena att offentliggöras.

Hängningsdöden är för rättsläkaren af icke ringa betydelse, för det första på den grund, att, såsom statistiken visar, de flesta sjelfmord åvägabringas på detta sätt, och att han sålunda ofta kan komma att afgifva utlåtande härom, om ock de flesta fallen såsom alldeles tydliga sjelfmord ej påfordra hans mellan-

komst. Sjelfmord genom hängning kunna nemligen understundom blifva mycket komplicerade, såsom t. ex. då personen i fråga samtidigt sökt taga sig af daga på annat sätt, hvarpå man inom litteraturen finner ej så få fall anförda. Fallet 1 i min kasuistik hör äfven hit; vid detta finnes ett transverselt skärsår å halsen omnämdt såsom komplicerande skada. Vidare kan fåran eller huden i närheten af densamma i vissa fall visa ett mindre regelrätt och vanligt förhållande och vålla ej ringa svårighet vid tolkningen af fenomenen och för uteslutandet af annan persons åverkan. Äfven mera rent typiska fall blifva understundom föremål för rättsmedicinsk undersökning, om misstanke på mord blifvit uttalad, och sådant sker ofta på helt lösliga grunder, isynnerhet om s. k. moraliska bevis för sjelfmord ej föreligga m. m. I två af mina fall, 65 och 83, hafva dylika misstankar förefunnits, men i intetdera af dem blifvit bekräftade.

Mord genom hängning förekommer, enligt hvad erfarenheten visat, endast ytterst sällan, liksom det äfven ligger i sakens natur och är a priori att vänta, att mördare välja ett beqvämare sätt att bringa sina offer om lifvet, men sådana fall finnas dock omtalade i litteraturen och kunna äfven tänkas möjliga, om föremålen i följd af kroppslig svaghet eller i rusigt tillstånd ej äro mägtiga något kraftigare motstånd. Oftare händer det, att personer, på annat sätt dödade, efteråt blifvit upphängda, för att det må varda sannolikt, att sjelfmord blifvit begånget. Under sådana omständigheter är det af mycken vigt för rättsläkaren att hafva kunskap om de hängningsdöden såsom sådan mer eller mindre kännetecknande fenomenen, isynnerhet vid de fall, der den egentliga dödsorsaken ej tydligen ger sig tillkänna, utan då kanske t. o. m. företeelserna hos liket nära stämma öfverens med dem hos liken af hängda. Jag syftar här närmast på sådana fall, der personer förut blifvit strypta eller på annat sätt qväfda. Vidare kunna fall af hängning genom våda eller af en tillfällighet förekomma, som påkalla uppmärksamheten, och sådana finnas också i de större handböckerna omnämda.

Det kan än vidare komma den frågan till afgörande, om en å halsen af ett lik befintlig fåra uppkommit genom hängning eller strypning, naturligtvis under den förutsättning, att de personers uppgifter, som handskats med liket, äro otillförlitliga eller misstänkta, och de yttre omständigheterna sålunda ej kunna lemna några säkrare upplysningar om dödssättet. En ej mindre vigtig omständighet att taga hänsyn till är, att förvexling kan ske mellan hängnings- eller strypningsfåror med fåror och intryck uppkomna af annan orsak. Exempel på detta senare slag af fåror lemnar fallet 67 samt delvis äfven ett under n:o 84 (se bihan-

get) anfördt fall. Detta har, ehuru det ej hör till de egentliga hängningsfallen, fått följa med i samband med dem, då det säkerligen är temligen allenastående och lemnar ett intressant exempel på en tillfällig hängning eller strypning — huru man vill kalla det — såsom dödsorsak, samverkande med alkoholförgiftning och refrigerium.

Af hvad jag ofvan i korthet har antydt, torde framgå, att de frågor, som i samband med hängningsdöden kunna komma att besvaras af läkaren, naturligtvis kunna blifva af mångfaldig art allt efter de särskilda fallens beskaffenhet, men i allmänhet och närmast gäller det, att angående en person, som funnits hängande död, afgöra, huruvida sjelfmord eller mord föreligger. Med hänsyn till sällsyntheten af på detta sätt åvägabragta mord, kommer emellertid frågan att ändras dithän: har personen i fråga hängt sig sjelf eller blifvit upphängd som lik. Att närmare ingå på alla de omständigheter, som äro att taga i betraktande för besvarandet af denna fråga, har ej varit min afsigt, liksom det ej heller varit mig möjligt, att ur det mig tillgängliga materialet kunna erhålla några i detta hänseende upplysande fall. Förutom de vägledningar, som stå att vinna af de yttre omständigheterna, hvilka i allmänhet intressera polisen mera än läkaren, har man emellertid, i korthet sagdt, att å liket utröna, om någon annan påtaglig dödsorsak finnes, om tecken till strid och sjelfförsvar kunna upptäckas o. s. v., eller i motsatt fall om liket företer de förändringar m. m., som pläga förekomma vid hängningsdöden. Det är vid dessa, som jag, såsom förut nämts, uteslutande ämnar hålla mig, hvarvid jag dock kommer att till jemförelse något vidröra fenomenen vid de närastående dödssätten, strypning och qväfning i denna egentligaste bemärkelse.

Af litteraturen framgår, att liken efter genom hängning afrättade i några hänseenden förete från den vanliga hängningsdöden afvikande förändringar. Dessa hafva emellertid ej något egentligt rättsmedicinskt intresse, och anser jag mig derför ej vid desamma böra fästa vidare afseende, isynnerhet då dödsstraffet hos oss ej numera på detta sätt exequeras.

Någon definition af eller något närmare redogörande för, hvad man inom rättsmedicinen förstår med hängning, anser jag vara öfverflödigt, då enligt vårt språkbruk något tvifvel om hvad dermed menas ej gerna kan vara för handen. Vid hängning åstadkommes hopdragningen af snaran och sammantryckningen af halsen förmedelst kroppens egen tyngd, vare sig denna helt och hållet eller endast delvis kan göra sig gällande, då deremot vid strypning medelst snara en särskild kraft erfordras. Såsom en ytterligare åtskilnad mellan dessa båda

dödssätt har DURAND-FARDEL [1]) påpekat, att vid hängning den halsen hoppressande kraften sträfvar att verka i halsens längdriktning, och att denna verkan kommer att utöfvas olika hårdt på olika ställen af halsens omfång; då åter vid strypningssättet i fråga trycket skulle ske mera likformigt rundt kring halsen och vinkelrät emot densamma. Ehuru detta särskiljande, såsom det lätteligen kan inses, ej vid alla tillfällen kan tillämpas — isynnerhet gäller detta vid s. k. ofullständig hängning, — så har det dock i allmänhet sitt berättigande och kan gifva god ledning för bedömandet af en å halsen befintlig fåras natur och uppkomstsätt.

Rättsmedicinen såsom särskild vetenskap är ej synnerligen gammal, då, såsom WISTRAND [2]) framhåller, "i förra tiders enkla rättegångsform låg i det hela föga behof af läkarebetyg öfver förekommande rättsfrågor", och först i 16:de århundradet började den utveckla sig mera sjelfständigt. Det gälde emellertid till en början endast att verkställa en noggrann yttre besigtning, och ej förrän i slutet af 17:de och i början af 18:de århundradet finna vi, att liköppningar förrättats i rättsmedicinskt syfte. Om ock vid denna tid de rättsmedicinska handböckerna blifvit temligen vidlyftiga, så förekommer deri likväl om hängningsdöden föga eller intet antecknadt, utan tyckes man hufvudsakligen hafva omfattat kapitlen "om sårs dödlighet", "otidig eller ordentlig börd" m. m. I den äldsta svenska läroboken i rättsmedicin af KJERNANDER [3]) på 750 sidor talas endast på en om hängningsdöden. Ej heller då tyckes man hafva egnat densamma något noggrannare studium, att döma af hvad Kjernander bland annat härom yttrar: "De som lefvande blifva hängda, hafva alltid tecken på halsen efter det ihopadragna snöret eller bandet, med en blåaktig, rödaktig, mörk eller svart ring, som gått djupare in uti skinnet och som ibland sönderskurit detsamma. Tungan sväld och nedåt svaljet dragen samt svart, eller hänger den utom munnen, eller ses en blodaktig fragga i halsen, eller flyter en blodblandad slem utur näsan. Glottis och epiglottidis brosker finnas söndergångna, ihopklämda och vridna på sned. Halskoterna utur led drifne. Urinblåsan brister som oftast; eljest är den tom hos dem som lefvande blifva hängde. En erectio penis finnes ibland sluteligen. Med dem som förut blifvit mördade och sedan upphängde förhåller det sig icke på detta sättet, emedan inga sådana tecken

[1]) Cit. efter TARDIEU: Étude médicolégale sur la pendaison, la strangulation et la suffocation. Paris 1879.

[2]) Handbok i rättsmedicinen, sid. 5. Stockholm 1853.

[3]) Utkast till medicinallagfarenheten. Stockholm 1776.

finnas hos dem. Kroppen bör dock utvärtes synas". Utförligare yttrar han sig ej om dem, hvilka blifvit upphängda som lik. Nästan lika knapphändigt afhandlas hängningsdöden i MARTINS [1]) bearbetning af HEBENSTREITS Anthropologia forensis. Martin antar, att döden vid hängning hufvudsakligen blir en följd af trycket på halskärlen och anför såsom bevis på, "att repet blifvit lagdt på någon om dess hals, då han ännu lefvat, att då synes tecken af utådradt blod omkring halsen, der repet sutit; ty af denna våldsamhet är då huden utmärkt, och musklerna i luftröret hysa tillika blod under sig. Ansigtet är äfven hos sådana mycket svullet, blyfärgadt och mörkt, tungan med läpparne svartaktig o. s. v.". Han håller emellertid före, att endast förekomsten af utådrad blod i huden på strupen är ett tillförlitligt tecken, då de öfriga "äfven pläga vara hos dem som dödt af ryckningar och slag". GADELIUS [2]) har en temligen god och fullständig framställning af qväfningen samt framhåller, att den äfven kan förorsakas af irrespirabla gaser eller bero på inre sjukdomar. I likhet med MARTIN tyckes han ej skilja mellan strypning och hängning, då han hänför båda under kapitlet "strypning". Likaledes anser han närmaste dödsorsaken vara slag "i följd af den tryckning, det strypande verktyget gör på kärlen, hvarigenom blodet stockas inom hufvudet". Å andra sidan omtalas vid kapitlet om qväfning, att man kan sluta sig till hvad som föranledt densamma, då man om halsen finner streck, snören m. m., hvilket åter tyder på att han hänför hängning och strypning till qväfningsdöden. Han anför såsom "det enda säkra och osvikliga kännetecknet, hvarigenom man kan afgöra om den hängde blifvit lefvande dithängd", att då förefinnes "den blånade ringen kring halsen efter snöret eller repet, hvilket är en nödvändig följd af lifskraftens reaktion i de blodkärl, hvilkas rörelse upphört genom det stockade blodet; saknas derför den blå ringen kring halsen, så är hängningen ej dödsorsak". Vidare yttrar han: "det är omöjligt att säkert afgöra om hängningen skett genom sjelfmord eller ej; men troligen är det ej sjelfmord, när den hängde står så på marken, att repet hänger löst och endast genom en hård tilldragning och tillknytning kunnat varit dödande: det strider mot sjelfmördares både känslor och styrka att på detta sätt beröfva sig lifvet". I den af COLLIN till svenska öfversatta och bearbetade Handboken i Medicinallagfarenhet af Beck (1834) egnas åt hängningsdöden en större uppmärksamhet, och en mängd om ock ej fullt tillförlitliga tecken på detta dödssätt finnas angifna. Han antar, att det är en kompression

[1]) Läkaregrunder till biträde för Styresmän och Domare. Stockholm 1783.

[2]) Handbok i medicinallagfarenhet. Stockholm 1804.

af de till hjertat och lungorna gående nerverna, som oftast och närmast åstadkommer döden. Liksom Gadelius räknar han såsom tecken till hängning hufvudsakligen blodstockningar i de inre organen samt framförallt ett uppsväldt, blånadt och vanstäldt ansigte. Dock anser han sig vid ett annat tillfälle "ej böra underlåta att anmärka, att hängda personer stundom hafva ett blekt utseende". För att utröna om en person blifvit hängd lefvande eller död håller han emellertid fast vid, att en under lifvet uppkommen hängningsfåra skulle förete vissa kännetecknande egenskaper — "intrycket efter repet har röd färg och är åtföljdt af rodnad i ansigtet" — och att, om också hos efter döden upphängda "genom repets tryckning fläckar uppkommit på halsen, så ega dessa en mera livid färg och kunna lätt skiljas ifrån kontusioner på en lefvande kropp. Derjemte är huden på halsen omkring repet veckad och skrynklig". Vid utredandet af frågan, huruvida mord eller sjelfmord genom hängning förevarit, citerar han efter Smith [1]) följande: "om en person alldeles icke är upphöjd öfver marken och snaran icke är så hårdt slingrad omkring halsen, att strangulation kunnat ega rum och ingen annan orsak till döden kan upptäckas, så kan man med rätta sluta till sjelfmord". Såsom stöd härför meddelar han efter samma författare ett fall, der en person aflidit genom hängning i sittande ställning. Nämda yttrande af Smith är så mycket märkligare, som det först ungefär 10 år senare med anledning af Prinsens af Condé hängning egentligen blef medgifvet, att hängning kan ske i snart nog hvilken kroppsställning som helst.

I de ofvan anförda på svenska utgifna arbeten inom rättsmedicinen äro citat tagna ur och hänvisningar gjorda till de mera bemärkta samtidiga utländska författarne och de afspegla säkerligen nöjaktigt de då gängse föreställningssätten angående hithörande frågor. Jag har derför ansett mig ej böra närmare vidröra de främmande skrifterna öfver detta ämne från denna tid. Den sista svenska handboken i rättsmedicin af A. T. och A. H. Wistrand innehåller en temligen fullständig framställning af hängningsdöden, och i densamma finnas afhandlade nästan alla de tecken och egenheter, som ännu i våra dagar äro föremål för granskning. Vid tiden för dess utgifvande (1853) [2]) hafva flera af tecknen blifvit stälda i sin rätta dager och bland dem de tvenne vigtigaste, nemligen hängningsfåran och kroppsställningen vid dödstillfället. Härom, liksom om dessa författares uppfattning af de öfriga tecknen, vill jag ej nu

[1]) Principles of forensic Medicine. London 1821.

[2]) Första delen innehållande kapitlet om hängning har utkommit endast i en upplaga.

yttra mig, utan först längre fram vid granskningen af de särskilda fenomenen och i samband med en framställning af senare rättsläkares åsigter i detta ämne.

II.

Af den i det föregående lemnade framställning af äldre författares tankar om hängningen kan ses, att man såsom det döden närmast förorsakande momentet antagit än hjernslag till följd af halskärlens kompression, än en inverkan på de till hjertat och lungorna gående nerverna, samt äfven, dock mera antydningsvis, qväfning till följd af luftvägarnes sammantryckning. Sedan dess har man emellertid allt mera kommit att anse qväfning vara den egentliga dödsorsaken, och i alla senare handböcker finnes hängningen hänförd under eller ställd i nära samband med qväfningsdöden. Dock har man alltjemt tagit de andra båda omständigheterna med i räkningen och äfven ansett dem vid vissa fall spela hufvudrolen. Dessutom har man vid fall af mera ögonblicklig död tagit sin tillflykt till tänjning eller skada af ryggmärgen såsom närmaste dödsorsaken. Säkerligen har man föranledts att göra dessa åtskiljanden hufvudsakligen på den grund, att likfenomenen, särskildt blodöfverfyllnaden, visat så vexlande förhållanden.

Så antar Orfila [1]), att vid hängning och strypning, hvilka båda dödssätt han afhandlar tillsammans utan någon egentlig åtskilnad, döden inträder antingen genom apoplexi eller asfyxi ensamt eller genom båda gemensamt. Devergie [2]) upptar jemte dessa moment äfven skada å ryggmärgen, som det tyckes dock endast på den grund, att en sådan dödsorsak kan tänkas möjlig. En liknande uppställning finna vi hos Wistrand [3]). Casper [4]) har som det fjerde dödssättet neuroparalys (nervslag), hvarmed han dock egentligen endast tyckes mena en art af qväfning. Denna uppfattar han som en negativ blodförgiftning, "indem dem Blute der Sauerstoffreiz der atmosphérischen Luft plötzlich entzogen wird", och antar, att vid neuroparalys hela nervsystemet härigenom på

---

[1]) Lehrb. d. gerichtl. medicin. 4 Aufl. Übersetzt von Krupp. Leipzig 1849.
[2]) Médicine légale. Paris 1852.
[3]) Anf. st., sid. 629.
[4]) Handb. d. gerichtl. Medicin. Berlin 1864.

en gång förlamas, då åter vid vanlig qväfning endast lung- och hjertnerverna på på detta sätt skulle afficieras. En liknande uppdelning af dödsorsakerna vid hängning finna vi hos TAYLOR [1]), BRIAND et CHAUDÉ [2]) m. fl. författare samt bland de nyaste äfven hos OGSTON [3]); endast beträffande det sista momentet gå meningarne något från hvarandra, i det man jemte de förra förklaringssätten äfven antagit en ren schock på nervsystemet såsom dödsorsak.

För att vid de särskilda fallen afgöra, hvilket af de nämda momenten varit hufvudsakligen verkande, fäste man sig framförallt vid blodhalten i hjerna och lungor. Var denna endast i hjernan mera uttalad, antogs apoplexi, om endast i lungorna asfyxi, samt om å båda ställena apoplexi och asfyxi i förening vara dödsorsak; vid frånvaron af nämnvärd blodöfverfyllnad i dessa organ talade man åter om neuroparalys etc. Det låg nära till hands att söka förklaringen till denna vexling i vehiklets olika läge på halsen, och undersökningar i denna riktning företogos. Resultaten häraf blefvo emellertid ej fullt öfverensstämmande och någon säker upplysning i frågan vanns ej. I allmänhet tyckes man, i likhet med TAYLOR, hafva antagit, att, då repet låg på eller ofvanför struphufvudet, luft fortfarande kunde komma in i lungorna, hvilket ej blefve fallet, då sjelfva luftröret komprimerades, och att man alltså i förra fallet hade att vänta dels apoplexi ensamt, dels både apoplexi och asfyxi, men i senare endast asfyxi.

Huruvida man i likfenomenen hos hängda funnit någon bekräftelse på dessa olika antaganden, finnes ingenstädes omnämdt. ORFILA, som i hufvudsak biträder nämde påståenden, anser dessa dock ej alltid stämma öfverens med de faktiska förhållandena. Särskilt påpekar han, att man kan finna tecken till apoplexi äfven vid de fall, der döden följt efter asfyxi ensamt, om nemligen liket förvarats i horizontelt läge eller hellre så, att hufvudet legat något djupare ned än den öfriga kroppen, hvarvid blodet genom hypostas kommit att hopas i hufvudets vener.

Hos nästan alla nyare författare finnes endast qväfning anförd såsom den egentliga dödsorsaken vid hängning. Så yttrar LIMAN [4]) vid tal om den förut meddelade, af CASPER gjorda uppdelningen af dödssätten, att det är riktigare att antaga, att döden alltid sker till följd af qväfning, men att de öfriga medver-

[1]) Manual of med. jurisprudence. London 1874.
[2]) Manual complet de médicine légale. Paris 1869.
[3]) Lectures on medical jurisprudence. London 1878.
[4]) Caspers Handb. d. gerichtl. medicin. 6 Aufl., s. 643. Berlin 1876.

kande omständigheterna, kroppsbeskaffenheten hos den hängde samt dödens hastigare eller långsammare förlopp kunna i betydlig grad modifiera likfenomenen. MASCHKA [1]) och HOFMANN [2]) dela denna Limans uppfattning, den senare dock med någon reservation, i det han skarpt betonar den stora betydelse, som halskärlens kompression och ett tryck på vagus kunna innebära.

Sjelfva förloppet vid hängningsdöden har man varit i tillfälle att följa dels vid afrättningar dels vid experiment på djur. Derjemte har man upplysningar härom af personer, som efter hängningsförsök blifvit räddade och återförda till lif. Enligt den utförliga framställning af hithörande frågor, som finnes hos TARDIEU [3]), med hvilken de korta meddelandena hos öfriga författare i hufvudsak stämma öfverens, skulle vid död genom hängning kännas och iakttagas följande fenomen. Vid det ögonblick, då snaran i följd af kroppens tyngd börjar verka på halsen, inställa sig en känsla af hetta i hufvudet, susningar och bullrande ljud för öronen, blixtar för ögonen, hvarjemte benen tyckas hafva fått en ovanlig tyngd. Derefter förloras medvetandet, hvilket dock i vissa fall sker redan från början. Någon vällustkänsla förnimmes deremot aldrig, ej heller ses någon erectio penis. TARDIEU tror, att den allmänt gängse föreställningen härom kan härröra deraf, att de räddade vid berättelserna, om hvad de erfarit vid hängningstillfället, ej kunnat göra klart för sig "cet état bien connu de vague langueur qui précède souvent la perte de la connaissance et la syncope", utan förblandat denna sensation med vällustkänsla. Efter detta första stadium följer det andra med konvulsioner och en spasmodisk förvridning af ansigtet, hopdragning af pupillerna m. m. Konvulsionerna gälla alla kroppens muskler, men gifva sig tillkänna hufvudsakligen i nedre extremiteterna. På det konvulsiva stadiet, som nästan alltid är till finnandes, följer döden inom kort och nu sker understundom förslappning af sfinktererna med uttömning af sperma, urin och exkrement.

Att döma af det nu skildrade förloppet tyckes hängningsdöden, med undantag af det första stadiet, som här såväl genom intensiteten af sensationerna som ock isynnerhet genom dess kortvarighet skiljer sig något, fullkomligt likna döden vid andra slag af våldsam qväfning. Vid denna antar man numera, hufvudsakligen med stöd af HÖGYES undersökningar [4]), att det tillgår så, att

---

[1]) Handb. d. gerichtl. Medicin, herausgegeb. von Maschka. Tübingen 1881.
[2]) Lehrb. der gerichtl. Medicin. Wien 1884.
[3]) Anf. st., sid. 7.
[4]) Archiv f. experiment. Pathologie u. Pharmakologie. Bd V, sid. 86.

efter några ögonblick, högst en minut, hvarunder "inspiratorisk ansträngning" sker, ett dyspnéstadium inträder i följd af det hypervenösa blodets retning på respirationscentrum i medulla oblongata, åtföljdt af allmänna konvulsioner och slutande med en tonisk kramp. Derefter följer en kort respirationspaus samt sedan några ytliga andetag, hvaremot hjertslagen fortfara någon tid efteråt. Sålunda observerade MASCHKA [1]) vid tvenne afrättningar genom hängning, att hjertat pulserade i det ena fallet fyra, i det andra fem minuter, efter det respirationerna upphört och HOFMANN [2]) meddelar en iakttagelse vid ett liknande tillfälle, då hjertslag förnummits åtta minuter efteråt.

Af praktisk betydelse kan det understundom blifva att veta, inom huru kort tid hängning kan medföra döden. Vid experiment på djur har man funnit, att den inträder inom 12, högst 20 minuter. Hos menniskan med mindre motståndskraft har man allt skäl att vänta ett hastigare förlopp, och TARDIEU håller också före, att härvid 10 minuter äro maximum. Han anför visserligen ett fall, der det várit möjligt att återföra den hängde till lif efter 7 minuter, men tyckes det oaktadt dela Taylors uppfattning, att räddning i allmänhet är möjlig endast inom 5 minuter. Han har vidare ett fall, vid hvilket det blifvit fullt konstateradt, att döden följt inom mindre än tio minuter. I min kasuistik föreligga några fall, der temligen tillförlitliga uppgifter finnas om den tid, som förflutit mellan det, att personen aflägsnat sig och funnits död. Så antagas i fallen 48 och 58 endast tio och i 34 och 59 endast femton minuter härtill hafva åtgått.

Tager man härvid i betraktande, dels att personen i fråga möjligen ej genast påbörjat hängningen, efter det han aflägsnat sig, dels att han redan kunnat vara död en eller annan minut, då han påträffades, så synas dessa exempel tala för, att den af Tardieu uppstälda maximitiden för hängningsdöden af 10 minuter ingalunda blifvit satt för hög.

I förbigående vill jag vidröra en annan omständighet vid hängningen, som ock torde hafva sitt praktiska intresse. Till följd af de kraftiga konvulsiva ryckningarna särskildt i benen, kunna lätteligen buller och ljud komma att höras, isynnerhet då, som så ofta är fallet, vehiklet är fästadt i dörrar m. m. Dessa ljud kunna efteråt möjligen tolkas så, att den hängde varit i strid med någon, och gifva anledning att misstänka mord. Särdeles upplysande i detta hänseende är hvad TARDIEU omnämner från ett fängelse i Paris. Upprepade gån-

[1]) Anf. st., sid 568.
[2]) Anf. st., sid. 454.

ger hade fångar gjort hängningsförsök, men blifvit återförda till lif, då betjeningen genom det larm, som uppstått, i tid blifvit gjord uppmärksam på hvad som försiggick. Sedermera iakttogo fångarne vid sådana tillfällen den försigtigheten, att placera madrasser och dylikt emellan, för att dämpa oväsendet under dödskampen. I samband med konvulsionerna kunna tecken på hvarjehanda yttre våld uppkomma, hvilket ock bör ihågkommas, då i motsatt fall deras orsak ofta nog kan blifva vansklig att förklara.

Innan jag öfvergår till skildringen af likfenomenen hos hängde, hvilka, att döma af det föregående, i hufvudsak måste blifva desamma som vid andra slag af våldsam qväfning, anser jag det vara nödvändigt att först afhandla den fråga, huruvida möjligen ej andra moment än hindret för respirationen kunna vara det döden vid hängning närmast föranledande. Hvad först beträffar s. k. schock på nervsystemet, så är död i följd häraf hvarken genom experiment åvägabragt, ej heller finnes något som helst bevis för, att vid hängning denna varit dödsorsaken. Om ock det oaktadt, ett sådant förhållande kan tänkas möjligt, så måste det likväl komma att höra till de mera sällsynta undantagen och alltså praktiskt taget ej vara af någon betydelse. Tänjning och skada af ryggmärgen har man vidare ansett kunna i första hand verka dödande. Några nämnvärda lesioner af detta organ förekomma, som erfarenheten visat — i intet enda af mina 83 fall — endast ytterst sällan, om någonsin, såsom följd af sjelfva hängningen, och tyckes man hafva funnit sådana endast vid afrättningar och då i följd af särskilda konstgrepp hos bödlarne. Jag anser mig derföre ej böra härmed vidare sysselsätta mig. Huruvida någon tänjning af den betydenhet, att den inverkar på ryggmärgens funktion, kan vid hängning ifrågakomma, är ej heller visadt; men om sådan skulle inträda, är det all sannolikhet för, att döden likväl skulle ske genom asfyxi förmedelst retning och förlamning af det här nära belägna respirationscentrum — en uppfattning, som finnes uttalad redan hos Orfila [1]). Möjligen skulle härvid gången af asfyxien och alltså äfven likfenomenen kunna blifva något förändrade, och särskildt konvulsionerna m. m. kunna uteblifva, om en förlamning af centret inträder utan föregående retning.

Större betydelse har man inrymt åt kompressionen af halskärlen. Hofmann [2]) har genom experiment visat, att det vid "typisk hängning" ej är möjligt att frampressa en vätska genom karotiderna, hvarjemte han anser det förhållandet, att deras innerhinna ofta befinnes brusten motsvarande fåran, tala för

[1]) Anf. st., sid. 401.
[2]) Anf. st., sid. 502.

ett fullständigt hoppressande af desamma. Att samtidigt en fullständig kompression af jugularvenerna eger rum, finner han ej kunna vara något tvifvel underkastadt. Att såsom följd häraf medvetslöshet m. m. kan inträda, är såväl af erfarenheten som genom experiment visadt, men att döden häraf skulle kunna följa inom den vid hängning vanliga tiden är emellertid föga sannolikt. TARDIEU [1]) anför såsom stöd härför några af FAURE gjorda försök med djur. En hund, som blifvit hängd, efter det man förut blottat och öppnat luftröret nedanför snaran, lefde ända till tre timmar. Vidare dör ett djur, på hvilket luftvägarne blifvit tilltäppta, lika hastigt, om det får ligga fritt på marken, som om det upphänges. Hos OGSTON [2]) finnes refereradt ett för lösandet af denna fråga mycket instruktivt fall. En läkare hade för att rädda en person, som blifvit dömd att genom hängning afrättas, gjort en öppning på luftröret, med det resultat, att personen i fråga var vid lif efter att hafva hängt i 45 minuter. I öfverensstämmelse härmed är följande uttalande hos STRICKER [3]), att s. k. hjernapoplexi icke hör till de processer, som omedelbart och obetingadt döda, samt att plötslig död "vom Gehirn aus" icke kan blifva annat än en död genom asfyxi förmedelst förlamning af respirationscentret.

Ännu mindre kan trycket på nn. vagi vara orsak till den plötsliga döden vid hängning, att döma af de undersökningar, som härom blifvit gjorda af TAMASSIA [4]). Han fann visserligen vid dubbelsidig kompression samma symptom som vid öfverskärandet af nerverna, nemligen nedsättning af respirationsfrequensen samt en svagare och hastigare puls, "doch hat die Compression keineswegs raschen Tod zur Folge". Vid hängning och strypning kommer enligt hans uppfattning detta moment att ännu mycket mindre göra sig gällande som dödsorsak, då härvid trycket på nerverna ej kan blifva så betydligt, som det varit vid hans experiment.

Vill det alltså af det föregående synas, att endast hindret för respirationen är det närmast verksamma vid döden genom hängning, och att denna sålunda på goda grunder är att hänföra under qväfningsdöden, så torde det på samma gång framgå såsom mer än sannolikt, det qväfningen genom de medverkande omständigheterna vid de fall, hvarom fråga är, kan blifva i någon mån modifierad. Man är också i allmänhet af den mening, att döden vid hängning sker

---

[1]) Anf. st., sid. 44.
[2]) Anf. st., sid. 525.
[3]) Vorlesungen über allgem. u. experiment. Pathologie, sid. 168. Wien 1883.
[4]) Virchows Jahresb. Bd XVI, sid. 560.

hastigare än vid andra slag af qväfning, och enligt Tamassia [1]) skulle hvar för sig såväl en kompression af kärlen som ett tryck på nn. vagi med en fjerdedel, och båda momenten tillsammans med en tredjedel förkorta den tid, på hvilken en tilltäppning af luftvägarne ensamt plägar medföra döden. Säkerligen äro modifikationer tillfinnandes äfven i andra hänseenden, fast ej ännu påaktade eller åtminstone ej särskildt framhållna.

III.

De förändringar, som äro att taga hänsyn till vid besigtningen och liköppningen af hängde, indelas vanligen i sådana, som närmast stå i samband med och hafva för sin uppkomst att tacka den lokala åverkan, som repet åstadkommit vid sammantryckningen af halsen och luftvägarne, samt i sådana som äro följder just af luftens afstängande eller de mera rena qväfningstecknen. De vigtigaste och mera karakteristiska företeelserna äro de, som uppkommit af den förstnämda orsaken, och det blifver framförallt dessa, som i tvistiga fall komma att vara hufvudsakligen afgörande, och genom hvilka det kan blifva möjligt att skilja hängning från andra slag af våldsam qväfning. Af mycken vigt blifva derjemte vissa yttre omständigheter vid hängningen, som intressera äfven läkaren, nemligen kroppens ställning, hängningsvehiklets beskaffenhet och fäste m. m., och torde dessa lämpligast vidröras i samband med de ifrågavarande fenomenen.

Hvad åter de af den skedda qväfningen orsakade förändringarna beträffar, så skulle dessa naturligtvis, om de vid alla slag af qväfning vore desamma och hvarandra alldeles lika, ej på annat sätt vara af intresse hos liken efter hängde, än att man kort och godt fordrade deras förhandenvaro, och en utförligare framställning af desamma i samband med hängningsdöden skulle alltså ingalunda vara nödvändig. De skulle emellertid af lätt insedda skäl, såsom gemensamma för så många olika slag af våldsam död, på samma gång vara mycket oväsentliga i rättsmedicinskt hänseende, då det härvid blir fråga, ej om att finna likheter mellan de särskilda dödssätten, utan alldeles tvärtom att så

---

[1]) Anf. st.

vidt sig göra låter särskilja desamma och att söka stödjepunkter härför. Särskilt gäller detta de hvarandra mera närastående slagen — här att nämna hängning och strypning med snara — hvilka just i följd af fenomenens öfverensstämmelse blifva så mycket svårare att särskilja.

Denna princip framhålles särdeles skarpt af Tardieu, som dock enligt mitt förmenande gått något för långt. Han anför efter Faure följande yttrande angående de olika slagen af qväfning, hvilket synes mig fullt klargöra hans ståndpunkt: ”Parmi les phénomènes il en est un certain nombre qui sont constants, revêtant toujours les mêmes caractères; ce sont ceux qui se rapportent directement à la privation d'air, tandis qu'il en est d'autres qui, très variables de forme ont une excessive irrégularité dans leur ordre d'apparition: ce sont ceux qui dépendent du genre de violences que l'on a fait subir à l'individu pour arriver à le priver d'air”, och tillägger sjelf härefter [1]): ”Là est la vraie question; et, dans ces derniers mots, se trouve contenue la seule manière d'aborder, au point de vue de la médicine légale pratique, l'étude non pas de l'asphyxie mais de la pendaison, de la strangulation et de la suffocation. L'oeuvre de l'expert, c'est de distinguer et de préciser le genre de violences”. Från denna synpunkt sedt måste Tardieu naturligen ställa sig i opposition mot de äldre franske författarne, som behandla hängning och strypning tillsammans och särskilt mot Devergie [2]), som förklarar sitt tillvägagående dermed, ”qu'il y a la plus grande analogie entre ces deux genres de mort, qui ne diffèrent que par le mode d'exécution”. Det blifver emellertid enligt Tardieus förmenande just till detta sista moment och de deraf resulterande förändringarne, hvilka möjligen komma att te sig olika i de båda fallen, som rättsläkaren hufvudsakligen har att taga hänsyn till, och hvarpå han kan grunda sitt uttalande, och på den grund anser han det vara nödvändigt, att afhandla hvart och ett af dessa dödssätten särskildt.

Hos de flesta andra författare, särskildt de tyska, finnes hängningen rubricerad under qväfningsdöden, ehuru dock de särskilda slagen af denna med sina, om jag så får uttrycka mig, mera lokala fenomen finnas uppställda hvar för sig. De hit hörande förändringarna och egenheterna äro ock i allmänhet väl utpekade och differentialdiagnos med stöd af dem gjord mellan de olika dödssätten.

De mera rent asfyktiska fenomenen anses deremot vara desamma vid de olika slagen af qväfning och afhandlas gemensamt. I följd af hvad jag ofvan an-

[1]) Anf. st., inledningen sid. VII.

[2]) Anf. st., sid. 721.

fört, blifva emellertid dessa, på detta sätt betraktade, af ett mycket underordnadt värde, och man kommer ej långt med att få veta, det en person dött per asphyxiam. Äfven om man, vid bestämmandet af tecknen till skedd qväfning, ej tar hänsyn till de mera rent patologiska formerna häraf eller till de förgiftningar, vid hvilka döden sker asphyctico modo, utan endast i likhet med HOFMANN och MASCHKA utgår från de rent mekaniska slagen, så synes det mig dock vanskligt, att utan vidare återföra de på detta sätt vunna resultaten till hvarje särskildt slag af våldsam qväfning. Skulle det t. ex. af en så uppgjord statistik framgå, att ekkymoser å lungorna ej äro just sällsynta, så qvarstår dock det faktum, att sådana vid hängning endast undantagsvis och vid drunkning nästan aldrig förekomma. Erfarenheten har nemligen visat, att af de nämde fenomenen — om de ock kunna påträffas öfverallt — några förekomma företrädesvis vid ett, andra åter vid ett annat slag af de hithörande qväfningsformerna. Medgifvanden i denna riktning spåras också äfven hos de författare, som i öfrigt tyckas vara benägna att fatta qväfningsfenomenen mera generelt. A priori har man äfven att vänta ett sådant förhållande. Jag har förut omnämt, hurusom vid hängning halskärlens kompression m. m. anses kunna modifiera dödskampen, och liknande inflytanden, fast möjligen verkande på annat sätt, göra sig säkerligen gällande vid de öfriga slagen af våldsam qväfning. Blifva nu de modifierande omständigheterna vid de särskilda slagen alltjemt nära nog desamma, så synes mig deraf böra följa, att döden i motsvarande fall bör komma att inträda på ett visst sätt och föra med sig vissa öfverensstämmande förändringar hos liken.

Under denna förutsättning kunna de s. k. qväfningsfenomenen också blifva af större betydelse. Det kommer emellertid då ej att endast helt enkelt heta, att liken efter hängda och strypta o. s. v. förete tecken till skedd qväfning, utan att dessa tecken vid de olika slagen pläga gestalta sig på det ena eller andra sättet. Praktiskt taget vore det nog lämpligare, att i likhet med TARDIEU behandla de meromnämda dödssätten hvar för sig och gifva dem en mera sjelfständig ställning, då för rättsläkaren frågan ju alltid blir den, om en person hängt sig, blifvit strypt o. s. v. och ej om han dött genom qväfning i den mening detta ord här användts. Särskilt blifver ett sådant tillvägagående lämpligt i de fall t. ex. af hängning, vid hvilka de meromnämda fenomenen ej äro till finnandes, och der rättsläkaren sålunda i enlighet med denna princip ej behöfver närmare utreda, huru döden skett, utan endast att den varit en följd af hängning. Huru farligt det i detta hänseende understundom kan blifva

att fördjupa sig i fysiologiska spörsmål, kan ses af följande yttrande hos Ogston [1]): "In those rare and exceptional instances, for example, in which the amount of mental shock has been sufficiently powerful to induce death by syncope, and which consequently have left no positive traces of its operation in the dead body, it would be better to refer the cause of death to the schock, and not to the suspension". En sådan uppfattning är ej egnad att klargöra förhållandena, och är, såsom det lätteligen kan inses, *in foro* rent af omöjlig.

IV.

Jag öfvergår nu till granskningen af förhållandena vid hängning och af de likfenomen, som pläga stå i samband med densamma. Hvad först beträffar den dödes sinnesbeskaffenhet, ålder m. m., hvaraf man har att söka s. k. moraliska bevis för, om en person begått sjelfmord eller ej, så anser jag denna fråga falla inom ett helt annat område inom rättsmedicinen. Jag vill endast i förbigående nämna, det man ej af personens ålder kan draga några säkrare slutsatser i berörde hänseende, om man ock antagit att unga år eller hög ålder skulle tala mot sjelfmord. Taylor och Maschka anföra exempel på att nioåringar på detta sätt afhändt sig lifvet, och den senare har en 86-åring i sin kasuistik Den yngste bland mina 83 var 13 år (fall 71) och den äldste 78 år (fall 13). Dessutom förekomma en 15- och två 17-åriga samt en 70- och en 71-årig.

Kroppens ställning. Numera medgifves af alla författare, att hängning kan ske i nästan hvilken kroppsställning som helst. Man skiljer mellan fullständig och ofullständig hängning och räknar till det senare slaget de fall, vid hvilka kroppen har stöd till större eller mindre del, och dess tyngd alltså ej fullt kan öfva sin verkan på snaran. Förut finnes omtaladt, att Gadelius antog, det sjelfmord genom ofullständig hängning ej vore tänkbar, och säkerligen var han då för tiden ej ensam i sin uppfattning. Först efter och med anledning af ett i Frankrike celebert sjelfmord genom hängning på detta sätt, blef förhållandet närmare utredt. Man samlade allt flera otvetydiga fall af sjelfmord, der kroppen

---

1) Anf. st., sid. 522.

ej varit fullständigt upphängd; framför allt har detta ämne varit föremål för granskning af MARC, TARDIEU och HOFMANN.

Vid de af mig refererade fallen äro upplysningarna om hängningsomständigheterna i allmänhet ej vidare utförliga, och vid flera är i species facti endast anfördt, att personen i fråga genom hängning afhändt sig lifvet. Sålunda saknas uppgifter om ställningen i 40 fall; i 11 nämnes fullkomligt hängande; resten, eller 32 fall, äro exempel på ofullständig hängning. Härvid är dock att märka, att jag vid 4 af dessa endast rättat mig efter snarans uppfästningsställe, spjellsnören etc., och ej funnit någon bestämd uppgift om, huru personen hängt. Bland de öfriga fallen af ofullständig hängning hafva i 5 fötterna varit stödda mot golfvet; i 5 knäböjd, i 4 sittande och i 3 liggande ställning. Vidare har personen i 4 fall legat på knä, i 2 fall haft en framstupa ställning samt i 5 fall haft en ej närmare bestämd, men dock mycket hopkrupen och låg position.

Flera af fallen äro mycket egendomliga och kunna fullt ut ställas i jemnbredd med dem, som TARDIEU och HOFMANN beskrifvit och afbildat. Såsom exempel härpå vill jag särskildt påpeka följande. Fall 44: personen "fanns hängande i ett vid loftet och öfver den aflidnes säng fastgjordt s. k. handband, bestående af ett mindre, dubbelt streck samt i framstupa ställning i sängen, stående på knäna, något stödjande sig på armarne och med hufvudet instucket uti dubbelstrecket". Fall 64: "låg på knä vid sängen, hängande fast vid sängstolpen medelst ett silkeband om halsen". Fall 60: "fanns sittande död i en fönsterkarm, framåtlutad, med en snara om halsen, gjord af ett hampsnöre och fästad i ett framför fönstret befintligt ståltrådsgaller". Fall 73: "hängde död öfver sin säng med snara om halsen af det s. k. sängbandet och med venstra handen stödjande mot sänggafveln".

Efter all sannolikhet har vid minst en fjerdedel af de obestämda fallen ofullständig hängning förevarit, och med detta antagande skulle alltså enligt min kasuistik — som endast gäller fall af sjelfmord — öfver hälften af alla sammanräknade fallen — 42 mot 41 — komma att räknas hit. Häraf följer, att man, vid fråga om i ett gifvet fall sjelfmord eller mord föreligger, ingalunda i ofullständig hängning kan finna stöd för att antaga det senare, utan snarare tvärtom. Något säkrare indicium för sjelfmord kan det å andra sidan naturligtvis ej vara, och exempel finnas i litteraturen angifna på, att personer såväl vid lif som såsom lik på detta sätt blifvit upphängda. TAYLOR [1]) håller emel-

[1]) Anf. st. sid. 382.

lertid något härpå och finner det troligt, att mördare, om de på detta sätt vilja dölja sin gerning, ordentligt och fullständigt upphänga sina offer. Tardieu [1]) går ännu längre och yttrar: "qu' on a pu dire, à ce point, sans trop de paradoxe, que la pendaison incomplète est nécessairement suicide".

Hängningsvehikel. Detta kan, enligt hvad erfarenheten visat, vara af mångfaldig art, och allt upptänkligt kan härvid ifrågakomma. Om ock oftast vanliga rep och streck användas, så tyckes det dock som om sjelfmördare ej göra något val i detta hänseende, utan betjena sig af hvad helst dertill lämpligt, som vid tillfället kan vara i deras väg. I 36 af mina fall finnes ingenting nämdt om vehiklets beskaffenhet. Vid 21 hafva rep och streck användts och vid 17 snören och band af olika slag. I icke mindre än 4 fall har snaran utgjorts af vanligt tunnt segelgarn; hängningen har vid 3 af dessa skett med stöd för en stor del af kroppen, vid det 4:de finnes ingenting nämdt om hängningssättet. Vidare har i ett fall en yllehalsduk, i ett annat ett halskläde och vid ett tredje en lifrem varit vehikel. Såsom i detta hänseende mera märkliga äro fallen 36 och 70. I det förra har personen i fråga, en husar, hängt sig i en täckesgjord; det senare gäller en sinnessjuk qvinna, som betjenat sig af hopsnodda trasor som vehikel.

Ej heller af vehiklets beskaffenhet kan något säkrare stöd vinnas för afgörandet af den ofvannämda frågan. Dock förefaller det mer än sannolikt, att vid mord genom hängning eller vid upphängandet af en på annat sätt dödad person, segelgarn och tunnare snören m. m. ej gerna kunna få någon användning. Angående vehiklets uppfästningssätt m. m. dithörande lemnar materialet i allmänhet inga närmare upplysningar. De slutledningar som häraf möjligen kunna dragas röra för öfrigt i första hand polismännen, hvadan jag här anser mig böra förbigå desamma.

Förändringarna å halsen. Fåran. Härunder förstås det intryck på halsen, som uppkommit genom snarans inverkan. Ehuru detta intryck oftast ter sig som en tydlig mer eller mindre begränsad fåra i huden, så förekomma dock fall, då detta icke är förhållandet, utan der man endast ser några oregelbundna intryckta fläckar, och hvarvid man alltså egentligen icke skulle kunna tala om någon fåra. Det visar sig emellertid, att de nämda fläckarne ofta nog i sin inbördes gruppering låta ana, hvar och huru snaran legat på halsen, och att de kunna uppfattas som delar af en afbruten fåra. Exempel på detta slag af fåra

---

[1]) Anf. st. sid. 60.

— om jag så får uttrycka mig — lemnar fallet 4, vid hvilket omnämnes "starka blånader af oregelbunden form på framsidan af halsen och å båda sidor uppåt öronen med huden å desamma torr och pergamentartad". Äfven vid de fall, der på en del af halsens omfång en fortlöpande, sammanhängade impression finnes, påträffas ofta i samma riktning stälda märken och intryck på andra ställen af halsen, hvilka sålunda komma att komplettera fåran.

Dessa och öfriga oregelbundenheter med afseende på fårans form äro hufvudsakligen beroende på vehiklets beskaffenhet samt äfven, ehuru i mindre grad, om hängningen varit ofullständig eller ej, eller med andra ord med huru starkt tryck vehiklet verkat på halsen. Sålunda kommer en hård och smal fåra isynnerhet vid fullständig hängning att åstadkomma en skarp och djup snara, då deremot en mjuk och bred lemnar en mera grund och utbredd sådan. Är snaran, såsom det ofta händer, mera ojemn, snodd eller försedd med knutar o. s. v., blifver intrycket å halsen i motsvarande grad oregelbundet. Att närmare vidröra alla de vexlingar, som i detta hänseende kunna förekomma, låter sig, såsom det lätteligen kan inses, ej gerna göra, och härvid kan det endast vara af mera praktisk betydelse, att hafva uppmärksamheten riktad på, om någon öfverensstämmelse förefinnes mellan intrycket å halsen och den snara, i hvilken den döde påståtts varit upphängd. Vid bedömandet häraf är en omständighet att särskildt ihågkomma, nemligen att ett tjockt streck ofta lemnar efter sig en smalare fåra, framför allt om hängningen varit ofullständig, och liket kort efter döden blifvit nedskuret, hvarvid snaran alltså endast med en mindre del af sin yta kommit att komprimera huden. Det är vidare att påakta, att äfven en jemn och glatt snara, om den berört halsens hela omfång, ofta på ett ställe af densamma, det högst belägna, åstadkommit ett mera oregelbundet intryck, motsvarande eller ofvanför det ställe, der slyngans båda ändar träffat samman, eller såsom det heter, der yglan eller knuten legat.

Särdeles upplysande för förhållandet mellan vehiklet och intrycket på halsen är fallet 78, vid hvilket hängningen skett i en vid taket fästad lifrem. På halsen framträder endast helt svagt ett bredt blygrått bälte, gående nära horizontelt. På ena sidan, der trycket varit starkast, ses antydning till lifremmens säkerligen något skarpare och hårdare ränder; på andra sidan böjer sig bältet på ett ställe något uppåt, hvadan alltså "föreningsstället" varit här beläget, och här ses oregelbundna intryck, jemte det att öfre kanten är särdeles skarpt markerad. De nämda intrycken svara säkerligen mot söljan, genom hvilken remmen fritt fått löpa, och att den öfre randen af denna måste på detta ställe hafva

blifvit pressad in mot halsen, är lätt att förstå, då trycket skett något i längdriktningen, hvilket åter framgår deraf, att denna del af fåran ligger högre. Äfven fallet 70, der hopsnodda och hopknutna linnetrasor tjenat som snara, är i detta hänseende märkligt i följd af de det ojemna vehiklet motsvarande oregelbundenheterna hos fårorna.

Fallet 74 vill jag i samband härmed något närmare vidröra, för att visa det man ej alltid af polisprotokollet bekommer tillförlitliga uppgifter om snarans beskaffenhet. Vid detsamma upplyses i species facti, att personen i fråga hängde ”död i ett träd med en snara om halsen af ett mindre segelgarnsband och ett något tjockare rep fastbundet i trädet samt kroppen något hvilande på dikeskanten”. Vid obduktionen fanns kring halsen ett temligen tunnt segelgarnsband hopknutet på ena sidan af halsen; på motsatta sidan fanns vid detsamma fastbundet ett annat dubbelt band af samma beskaffenhet med afskurna ändar. Det låg nära till hands, att det nämda bandet kring halsen utgjort snaran, hvari den döde hängt, och att det varit fastgjordt i trädet på något sätt förmedelst det afskurna dubbelbandet. Härför talade dessutom såväl bandets läge, mellan strupphufvudet och tungbenet, som ock att dess styrka möjligen kunnat vara tillräcklig med den ställning, som kroppen innehade vid hängningstillfället. Det befanns emellertid, att någon fåra motsvarande dess läge ej kunde skönjas; deremot fanns en sådan något ofvanför, men dels gick denna ej rundt kring halsen och intresserade endast den bakre hälften, dels hade den en bredd af 6 mm, hvilket allt gjorde, att man antog, det något kausalförhållande mellan det meranämda bandet och fåran ej gerna kunde tänkas möjligt, utan att snaran bildats af ett något tjockare vehikel, hvarom också finnes någon antydan i species facti.

Utseendet och beskaffenheten af huden i fårans botten står äfvenledes i nära samband med vehiklets natur och med den kraft, hvarmed snaran åtdragits, men härtill kommer derjemte en mycket betydande omständighet, nemligen den tid, under hvilken kroppen förblifvit hängande. Huden, och alltså äfven fåran, kan under dessa olika förhållande te sig helt olika. Stundom finner man, att den endast markerar sig som ett blekare stråk, och att den för öfrigt är mjuk och naturlig. Detta om trycket varit lindrigt, och vehiklet jemnt och mjukt; vid andra tillfällen åter kan den hafva en blygrå eller svagt rödaktig färg samt vara lindrigare intorkad m. m.; men oftast finner man dock densamma i större eller mindre utsträckning torr, brunaktig och pergamentartad. Ej sällan kan

man emellertid på samma lik finna alla de nämda förändringarna samt öfvergångar dem emellan.

De hithörande förhållandena hafva numera förlorat mycket af sin förra betydelse, sen det af ORFILA och CASPER m. fl. blifvit till fullo konstateradt, att liknande fåror och intryck utbildas på upphängda lik, och att de sålunda äro att uppfatta såsom rena postmortala fenomen, hvilka för sitt framträdande endast förutsätta en kompression af huden eller en affjällning af epidermis. — Deremot kunna häraf understundom vigtiga upplysningar vara att hemta vid bestämmandet af tiden för döden, förutsatt att säkra uppgifter finnas angående tidpunkten för likets nedtagande. Det är nemligen antagligt, att om kroppen hängt endast någon kortare tid intrycket blifver mycket otydligt, och att kompressionen af huden når den grad, att densamma efteråt kan mera fullständigt intorka och blifva pergamentartad. Hvad som härvid kommer att spela en hufvudsaklig rol, och som enligt mitt förmenande bör framhållas mera än hvad man finner det i handböckerna, är, huruvida någon affjällning eller exkoriation egt rum, i hvilket fall alltid pergamentbildning inträder, äfven om trycket varit än så lindrigt och hastigt öfvergående. Vehiklets beskaffenhet och yta bör derföre vid dylika bestämmelser alltid tagas med i betraktande, liksom äfven hänsyn bör fästas vid, om några omständigheter förefunnits, som hindrat afdunstningen och intorkandet, af dessa här endast att nämna, om snaran möjligen qvarblifvit in loco m. m., eller om liket förvarats på något mycket fugtigt ställe. Ur min kasuistik kunna icke många fall uppletas, vid hvilka man på samma gång kan få närmare kunskap om vehiklet och om den tid, hvarunder den döde varit hängande, men följande torde dock härutinnan hafva sitt intresse. Så är i fallet 2 fåran pergamentartad, hvilket man ej gerna kunnat vänta, då liket nedtagits ännu varande varmt och då hängningen skett i ett halskläde, men säkerligen har detta varit hårdt och ojemnt, hvilket bevisas dels af de i bottnen befintliga fållarna, dels deraf att några exkoriationer i nära samband med fåran förefunnos.

I fallet 34 är fåran likaledes brun och pergamentartad, ehuru hängningen ej räckt mer än 10—15 minuter. Att äfven här betydligare skafning varit för handen kan man väl antaga, då snaran bildats af ett hampstreck, och då detta, att döma af fåran, varit dubbelt, d. v. s. med all sannolikhet bildat en rännsnara. Trycket på huden tyckas ej hafva varit betydligare, då fåran oaktadt sin intorkade beskaffenhet framhålles vara grund, och dess dubbelhet endast är svagt antydd.

Exempel på fåror med mera naturlig botten lemna fallen 40 och 78. I det förra var vehiklet en yllehalsduk och i det senare en lifrem. Vid båda förekomma endast enstaka spår till intorkning och detta endast vid kanterna. Tyvärr kan i intetdera någon bestämd uppgift utletas, om huru länge kroppen varit hängande. Särdeles märkligt är fallet 53. Personen i fråga hade "funnits hängande i en töm med dubbel rännsnara om halsen och fötterna ej nående marken. Nedtogs kall och styf". Vid obduktionen fanns en grund, men tydlig dubbel fåra, i hvars botten huden var blygrå, men ingenstädes torr eller pergamentartad. Att denna ej blifvit mera förändrad, då hängningen varit fullständig och, som det tyckes, räckt åtminstone en eller annan timma, är svårt att förklara, då liköppningen skedde 9 dagar efter döden, och tiden alltså varit tillräcklig för "pergamentbildning". Hvarken i species facti eller vid den yttre besigtningen finnes någonting nämdt, som skulle kunna förklara förhållandet; men möjligen kan fallet ställas i jemnbredd med fallet 78, då man ofta finner gamla och mycket begagnade tömsträngar vara särdeles jemna och glatta, och då vid det ifrågavarande, lika litet som i det anförda, der såsom förut nämts en lifrem varit vehikel, någon skafning eller affjällning af epidermis förekommit, och trycket i och för sig ej varit tillräckligt för att åvägabringa intorkning. Såsom stöd för den antydan, jag ofvan gjort, att det framför allt vore affjällningen af öfverhuden och mindre en lindrig och jemförelsevis hastig kompression af huden som skulle göra, att hängningsfårorna blifva torra och pergamentartade, vill jag i förbigående anmärka, att man på lik i allmänhet väl aldrig påträffar brunröda, torra fläckar, utom der öfverhuden blifvit afskafvad, och att man, om trycket ensamt skulle kunna framkalla sådana, säkerligen ofta nog skulle finna dem på bestämda ställen af kroppen, hvilka under någon tid varit utsatta för densammas tyngd, men derefter, i följd af likets möjliga rubbning, för luftens torkande inverkan.

På fårans utseende och beskaffenhet kan äfven förhandenvaron af ett större hakskägg hafva inverkan, ett förhållande, som omnämnes af alla författare, och som äfven blifvit antecknadt i 5 af mina fall. Härigenom kan t. o. m. hvarje tecken till fåra uteblifva, men oftast följer deraf, att densamma endast mera otydligt framträder på framsidan än på sidodelarne af halsen. Säkerligen beror, synes det mig, denna skyddande inverkan af skägget icke så mycket derpå, att det förringar trycket på huden, utan att genom detsamma en starkare skafning af vehiklet förekommes.

Följer sedan att granska fårans förlopp, riktning och läge. I de flesta fallen ligger fåran framtill mellan tungbenet och sköldbrosket, är här mest uttalad samt går härifrån på båda sidor uppåt och bakåt, mer eller mindre symmetriskt, tills de båda sidogrenarne antingen förlora sig bakom öronen eller sammanflyta vinkelformigt bak i nacken. Visar fåran detta förhållande, kallas fallet typiskt. Afvikelser härifrån förekomma emellertid ej sällan, och dessa gälla såväl läget på framsidan af halsen som ock fårans förlopp och riktning för öfrigt.

Hvad först dessa tvenne senare moment beträffar, så är vid hängningsfåran det förhållandet vanligt och t. o. m. nära nog konstant, att de ej i hela sin utsträckning hafva samma utseende och beskaffenhet, utan på någon del af halsens omfång äro mera markerade och utbildade, hvarjemte de, räknadt från detta ställe, åt båda sidor så småningom aftaga i tydlighet, tills de på motsatta sidan ofta nog helt och hållet försvinna eller förena sig i vinkel med hvarandra. Vidare visar det sig, att det förstnämda stället ligger lägre på halsen än det sista, och att alltså fåran i sin helhet kommer att hafva en i förhållande till halsens horizontella plan sned riktning. Denna oregelbundenhet hos fåran låter lätteligen förklara sig, i det att vid hängning såsom förut nämts den halsen sammantryckande kraften — kroppens egen tyngd — verkar olikformigt och något i halsens längdriktning. I enlighet härmed blir det i de särskilda fallen ej svårt att efteråt få en föreställning om, huru snaran legat, då midten af dess slynga alltid kommer att motsvara det mest förändrade stället af fåran, och dess knut, om sådan finnes, att hafva sin plats på motsatta sidan och högre upp. Några statistiska uppgifter öfver snarans läge i denna mening förefinnas ej hos författarne, hvilka i allmänhet endast omnämna, att snaran stundom kan ligga mera atypiskt. Såsom någonting mycket sällsynt och egendomligt anföra Tardieu och Hofmann ett fall hvardera, der knuten legat i närheten hakan.

Jag har vid mina fall funnit följande förlopp hos fåran. I 45 har den punkt, till hvilken sidodelarne konvergera, varit belägen i nacken, och hafva dessa alltså i detta hänseende varit som man säger typiska; i 15 har denna punkt legat i trakten af proc. mast; i 12 på sidan af halsen, i närheten af örat; samt i 4 framom käkvinkeln. I 5 fall har förhållandet ej kunnat säkert bestämmas, och i 2 har fåran gått horizontelt öfver nacken och här varit tydligast. Någon förvexling på grund af det horizontella läget mellan fårorna i dessa fallen och strypningsfåra kan ej vara möjlig, då de förra visa den karakteristiska vinkelböjningen uppåt, och då de dessutom, såsom det lätt låter tänka sig, alltid komma att ligga mycket högt upp på halsens framsida. Tänker man

sig vidare, huru förhållandena varit under sjelfva hängningen, då hakan varit riktad uppåt o. s. v., så blifver deras egenskap af horizontelt förlöpande endast skenbar, och hvarje tanke på strypning måste bortfalla, alldenstund vid de ifrågavarande fallen det tydligen visar sig, att trycket varit starkast i nacken. Äfven vid mera vanliga lägen kan fåran understundom hafva en riktning som närmar sig den horizontella, hvilket naturligtvis också lätt kan blifva möjligt vid ofullständig hängning, eller om snaran blifvit hastigt och hårdt åtdragen.

På dessa båda senare omständigheter beror ock ett annat förhållande hos hängningsfåran, hvilket är nära nog att räkna till undantagen, nemligen att vara fullständig, d. v. s. intressera halsens hela omfång; så har detta endast i 14 af mina fall kunnat påvisas.

För att det vid hängning må kunna inträffa, att den å liket befintliga fåran blifver hvad man kan kalla horizontel, fullständig och i det närmaste lika skarpt markerad i hela sin utsträckning, och för att densamma följaktligen skall kunna komma att förvexlas med strypningsfåra, fordras såväl en sådan hängningsställning, att kraften verkar vinkelrät mot halsen — hvilket väl helst kan inträffa i framstupa eller liggande ställning; vidare att snaran nära och fullständigt omsluter densamma, samt slutligen att antingen vehiklets beskaffenhet eller den korta tid, hvarunder kroppen hängt, kan förklara fårans likformiga framträdande, hvarvid dock äfven blir att ihågkomma, att i dessa fall endast en del af kroppens tyngd kan göra sig gällande. Vid bedömandet af hithörande fall, hvilka, såsom det lätteligen kan inses, måste blifva mycket sällsynta, äro alla de nämda omständigheterna att taga i öfvervägande, och på så sätt blir det ej svårt att afgöra, huruvida hängning förevarit eller ej, äfven om fåran legat längre ned på halsen, såsom förhållandet plägar vara med strypningsfåror. I förbigående vill jag anmärka, det dessa senare naturligtvis kunna hafva hvilket läge på halsen som helst, samt förlöpa mer eller mindre snedt, så att de berörda förhållandena endast ega ett relativt värde i och för särskiljandet af de båda dödssätten.

Vid de fall 40 och 64 ur min kasuistik, der fåran gått vågrätt rundt kring halsen o. s. v., kan densammas samband med den antagna hängningen ej på minsta sätt dragas i tvifvelsmål. Kroppens ställning i det sistnämda är förut omtalad, och densamma medgifver mycket väl uppkomsten af en horizontel fåra. Så äfven i det förra, vid hvilket det heter, att personen i fråga "hängde i en yllehalsduk, fästad i ett träd, samt låg utsträckt hvilande med en del af kroppen på marken". Vidare omnämnes, att vid obduktionstillfället var "omkring

halsen en i dubbelt slag temligen hårdt åtdragen yllehalsduk med de fria ändarne hopknutna bildande en ygla af en half alns längd". Härmed öfverensstämmer såväl fårans horizontella och cirkulära förlopp som ock dess likformiga beskaffenhet i hela dess utsträckning. Kroppställningen kan vidare förklara det säkerligen temligen allenastående förhållandet, att en på så sätt lagd dubbelsnara endast åvägabragt en enda fåra, då vid den framstupa ställningen halsdukens "fria ändar" kommit att ligga utanför det första hvarfvet af densamma och härigenom ej kommit i beröring med halsen.

Åt fårans läge på halsens framsida har man riktat mycken uppmärksamhet, ehuru vexlingen härvid ingalunda är så stor, som beträffande dess läge i öfrigt. Det tyckes som om — i följd af de anatomiska förhållandena — en om halsen lagd snara nästan alltid komme att intaga platsen mellan tungbenet och struphufvudet, så snart hängningen börjat och kroppen blifvit öfverlemnad åt sin egen tyngd, och att tungbenet skulle sätta en gräns för densammas vidare uppglidande. Enligt en sammanställning af 143 fall (REMER, DEVERGIE och CASPER) som finnes hos TARDIEU [1]) låg fåran i 117 fall öfver, i 23 fall på och i 3 fall under struphufvudet. MASCHKA's [2]) statistik visar, att bland 153 fall fåran 17 gånger legat öfver struphufvudet, 1 gång på midten af sköldbrosket och 3 gånger vid nedre randen af detsamma, vid 2 fall hade ej någon intryckning funnits på denna del af halsen. I mina fall har förhållandet varit följande: i 6 framför tungbenet, i 42 "ofvan" struphufvudet eller mellan det samma och tungbenet, i 8 å öfversta randen af sköldbrosket samt i 15 framför detsamma eller framför struphufvudet; vidare i 2 fall öfver nedersta delen af sköldbrosket, i 2 mellan detta och ringbrosket och i 1 å nedre randen af det senare. Bland de öfriga 7 finnas 5, der uppifter i detta hänseende saknas, 1, der ingen fåra funnits på framsidan och 1, der denna haft ett ej närmare bestämbart läge.

Den stora skiljaktighet mellan de siffror, som MASCHKA och jag kommit till, i synnerhet rörande antalet af fallen med fåra ofvanför eller på struphufvudet, låter kanske förklara sig på så sätt, att MASCHKA möjligen i likhet med HOFMANN [3]) ej rättat sig efter fårans läge på liket, utan tänkt sig densamma så placerad, som den möjligen varit under hängningen, d. v. s. i de flesta fall något högre upp på halsen.

---

[1]) Anf. st. sid. 35.

[2]) Anf. st. sid. 594.

[3]) Anf. st. sid. 507.

Att emellertid, såsom Maschka tyckes hafva gjort, vid alla fall räkna på en sådan förskjutning anser jag vara temligen osäkert, då vid de fall, der det största trycket träffat sidoomfånget af halsen, en uppressning af huden visserligen kan tänkas möjlig här, men ej i nämnvärd grad framtill. I hvarje fall tror jag det vara lämpligt, att i liköppningsberättelser öfver hithörande fall angifva, huru förhållandena gestaltat sig å liket och ej dervid ingå på några gissningar öfver, huru fåran legat under sjelfva hängningen, då helt visst ej så sällan ett hastigt och kraftigt hopdragande af snaran kan hindra dess uppglidande till den vanliga platsen, isynnerhet om den dertill stött på ett framstående eller kanske t. o. m. förbenadt sköldbrosk. Vid flera former af ofullständig hängning kan en sådan reduktion af fårans läge ännu mindre vara befogad.

Beträffande tungbenets förhållande till snaran, så tyckes det som om detsamma, i likhet med hvad förut nämts, satte ett bestämdt hinder för dess vidare uppglidande, åtminstone vid den vanliga mer eller mindre typiska hängningsformen. Så visar det sig, att af de 6 fall, vid hvilka fåran legat framför eller t. o. m. något ofvanför tungbenet, endast 2 äro att räkna såsom typiska, då deremot vid de öfriga 4 föreningsstället varit beläget vid underkäksvinkeln.

Till slut vill jag nämna något om förekomsten af mera än en fåra vid fall af hängning, ett förhållande som stundom kan vålla mycken svårighet att tolka, och hvarvid ju alltid den frågan kan framställas, huruvida ej endera af dem uppkommit på annat sätt, eller med andra ord, om strypning varit dödsorsaken, och liket efteråt blifvit upphängdt. Jag tänker härvid ej på den vanliga dubbelfåran, som mer eller mindre tydligt uppträder, då ett dubbelt streck tjenat som vehikel. Den kan lätt igenkännas, då dess båda delar oftast ligga nära invid hvarandra och hafva samma utsträckning på halsen, men äfven om den visar ett mera kompliceradt förhållande, blifver det dock säkerligen alltid möjligt att tyda den såsom intrycket af ett dubbelt vehikel, lagdt en gång kring halsen. Sådan dubbelfåra förekommer i icke mindre än 15 af mina 83 fall, men endast i ett, 76, visar den några egendomligheter. Här ses framtill och på venstra sidoomfånget af halsen tvenne fåror, af hvilka den nedre är skarpt framträdande och gående rundt kring halsen. Denna begränsas upptill af en upphöjd rand, som framtill bildar en ända till en $^1/_2$ cm hög, tunn, lifligt röd hudvalk, ofvanför hvilken den andra fåran endast ter sig som en grund, blygrå "hudfördjupning".

Äfven en enkel snara kan, lagd blott en gång om halsen, gifva upphof till tvenne fåror, och detta dels på så sätt, att vehiklet med två skilda hårdare kan-

ter inverkar på huden, dels kan äfven ett jemnt sådant, under den tid kroppen hänger, ändra läge och dymedelst åstadkomma intryck på tvenne skilda ställen. Att dylika fall äro sällsynta, ligger i sakens natur, framför allt af det senare slaget, och har jag i litteraturen endast funnit ett sådant anfördt, nemligen hos MASCHKA [1]), ehuru möjligheten deraf liksom af det förra slaget finnes påpekad hos de fleste författare.

Fallet 36 kan tjena som exempel på tvenne samtidigt uppkomna fåror. Vehiklet, en täckesgjord, har här åstadkommit en "grund, oregelbunden intryckning kring större delen af halsen, som framtill har en bredd af nära 1 $^1/_2$ tum och endast upptill visande tydlig begränsning, men åt sidorna af halsen fortsättes såsom tvenne tydligare, smalare, ytliga fåror, hvilka på v. sida sammanlöpa straxt bakom och nedom örat, men å h. löpa parallelt ända bort mot nackknölen". Tillstymmelse till sådana dubbla fåror förefinnes, såsom förut blifvit påpekadt, äfven i fallet 78, der hängningen skett i en lifrem. Författarne framhålla, att vid fall af detta slag fårorna komma att gå mer eller mindre parallelt, och detta bestyrkes äfven af det här anförda.

Till det andra slaget höra fallen 25 och 79, af hvilka isynnerhet det sista är mycket upplysande. Vid detsamma ses på framsidan af halsen öfver nedre delen af sköldbrosket en 1 $^1/_2$ cm bred fåra, som, frånsedt några smärre oregelbundenheter motsvarande vehiklet (hopsnodda och hopknutna trasor), tydligen kan uppdelas i två på hvardera sidan. De nedre grenarne äro skarpt markerade och sammanflyta bildande en vinkel på en punkt belägen 1 cm till h. om nackens meddellinie samt ungefär 3 cm högre än fårans läge framtill; af de öfre, som gå mera uppåt och förlora sig vid proc. mastoidei, är endast den på v. sida fullständig, då deremot den h. grenen endast markeras af ett längsgående intryck under proc. mast. och en affjällning i riktningen framåt och nedåt härifrån. I fallet 25, som är mera inveckladt, kan skönjas en fåra "belägen framtill nedom och öfver ringbrosket", sträckande sig åt h. endast helt kort men åt v. 3 $^1/_2$ tum. En half tum ofvan denna rudimentära fåra ses framtill en något tydligare, af hvars sidodelar den högra är tydligast och går uppåt och bakåt till och förbi underkäksvinkeln, den venstra mera horizontelt bakåt öfver hela sidoomfånget af halsen. Detta senare fall liknar det, som finnes hos MASCHKA, i det att vid båda fårorna äro fullständigt åtskilda. MASCHKA antar, att vid

[1]) Anf. st. sid. 597.

något tillfälle under hängningen snaran, som utgjordes af ett streck, glidit uppåt och vid hans fall, liksom äfven vid 25, der ingenting finnes nämdt om vehiklet, har det sannolikt tillgått på detta sätt. Vid mitt andra fall blir denna tolkning ej möjlig, då snaran vid åstadkommandet af den öfre och "sista" fåran måste hafva varit rymligare än förut, och då en glidning af densamma, hårdt åtdragen som den till en början synbarligen varit, dels ej tyckes möjlig, dels borde hafva inträffat i hela dess omfång. Här deremot har snaran framtill blifvit qvar på samma ställe, och jag finner det derför mera antagligt, att snaran sjelf i dessa fall på något ställe gifvit efter och vidgat sig, hvilket ock lätt låter tänka sig på grund af dess egendomliga beskaffenhet.

Tvenne fåror uppkomna af en enkel men tvenne hvarf kring halsen lagd snara förekommer äfven vid hängning, ehuru som det tyckes likaledes mera sällan. Sådana vålla i allmänhet ingen svårighet att förklara, då den ena fåran alltid kommer att gå mer eller mindre vågrät och cirkulärt, den andra deremot som en vanlig hängningsfåra, men derjemte måste de båda på något ställe af halsens omfång stå i samband med hvarandra. Hos Orfila [1]) finnes meddeladt ett sådant fall, iakttaget af Esquirol, der korsningsstället låg framtill på halsen. Mitt fall 52 är att räkna hit, ehuru ingenting finnes nämdt om, att snaran gått tvenne gånger kring halsen. Det upplyses endast, att personen i fråga "funnits hängande uti ett sammanflätadt linneband, fastgjordt i en dörrnyckel". Vid obduktionen sågs på högra sidan af nacken en $^1/_2$ tum bred fåra, som midt på h. sidoomfånget af halsen delar sig i två, af hvilka den öfre går framåt och uppåt mellan sköldbrosket och tungbenet hän till midten af v. underkäksranden, der den slutar; den andra går rundt kring halsen, horizontelt och framtill 1 tum nedanför den förra. Att döma af detta fårornas förlopp måste det nämda linnebandet hafva gått två hvarf kring halsen, ett fullständigt och i horizontel riktning och ett halft i riktning uppåt samt framåt och åt venster, räknadt från korsningsstället, som får tänkas hafva varit beläget på höger sida om nacken. Att en tvenne hvarf om halsen gående snara under vissa förhållanden kan komma att endast åvägabringa en enkel fåra, ses af det förut beskrifna fallet 40.

Såsom jag redan i inledningen antydt, kunna hos liken efter hängda fåror uppkomma af helt främmande orsaker, och såsom exempel härpå vill jag anföra

---

[1]) Anf. st. sid. 357.

fallet 67. Här finnes, jemte en typiskt belägen 1—2 linier bred hängningsfåra med blygrå och på sina ställen torr och pergamentartad botten, en framtill $^1/_2$ tum nedanför denna gående, horizontel och cirkulär fåra. Densamma visar sig än enkel med en bredd af 3 à 4 linier, än otydligt dubbel, då dess bredd uppgår till 6 à 7 linier. Huden i densamma öfverallt naturligt blek; den icke öfverallt tydliga begränsningen bildas af den omgifvande, lifligt röda huden. Att denna nedre fåra skulle hafva förorsakats af samma vehikel som den öfre låter sig ej antaga, då den senare i så fall borde hafva varit bredare och dubbel och ej som nu enkel och smal — i full öfverensstämmelse med vehiklet, "ett om halsen fästadt band". Ej heller kan man tänka sig, att personen först blifvit strypt och efteråt upphängd, samt att den ifrågavarande fåran skulle motsvara det förstnämda våldet, då man i så fall med all säkerhet skulle hafva funnit ett helt annat utseende hos densamma, jemte hvarjehanda andra förändringar, att ej tala om, att man då också bort finna stöd för ett sådant antagande i species facti. Tvifvelsutan har fåran uppkommit genom tryck af något om halsen hårdt hopknäppt klädesplagg, hvaröfver emellertid inga säkra upplysningar kunna vinnas, då liket vid obduktionen befans vara tvättadt, ansadt och svept. En fåra af detta slag förekommer äfven i fallet 84 (se bihanget), men här tillstöta några andra omständigheter, som göra att densamma ej får anses för helt oskyldig, utan måste ställas i något samband med dödsorsaken. Närmare upplysningar härom anser jag vara öfverflödiga, då fallet talar för sig sjelft, och får derför endast hänvisa till detsamma.

Exkoriationer i närheten af fåran förekomma ej sällan, men blifva oftast utan den minsta betydelse. Stundom kunna de dock sträcka sig öfver en större yta eller uppträda fläckvis, och härigenom, sedan huden på dessa ställen intorkat och blifvit pergamentartad, märken uppkomma, hvilka, isynnerhet om de förefinnas framtill eller på båda sidorna af halsen, möjligen skulle kunna tydas såsom spår af något förutgånget yttre våld (strypning med hand).

I fallet 83 finnes en sådan utbredd exkorierad och intorkad fläck, belägen omedelbart under fåran och sträckande sig 3 ctm nedåt samt utåt båda sidorna. Vehiklets natur ej känd.

Blödningar i fårans ränder, eller vid dubbelfåra i listen midt i densamma, har jag i 9 fall funnit angifna, men dessa hafva vid alla endast varit helt obetydliga, och vid flere af fallen nämnas de särskildt såsom punktformiga. Författarne tyckas i allmänhet ej hafva fäst någon större vigt vid desamma, och hos flera finnas de endast i förbigående anmärkta. Detta har säkerligen

sin grund deri, att man ej alltid med bestämdhet kan skilja dem från sådana rodnade och injicerade fläckar på samma ställen, som post mortem kunna hafva uppstått i följd af blodets sänkning. DEVERGIE [1]) och framförallt TARDIEU [2]) anse dem dock vara af betydelse, såsom tillförlitliga bevis på att hängningen skett under lifvet [3]).

Blödningar i cellväfven, under huden och i halsens djupare delar äro i berörda hänsende, såsom afgjordt vitala fenomen, af ojemförligt större betydelse. De påträffas emellertid enligt alla författares samstämmiga utsago endast ytterst sällan vid hängning. MASCHKA fann sådana i 153 fall 10 gånger, dock icke någon gång i underhudscellväfven. I öfverensstämmelse härmed framhåller HOFMANN, att blödningar på detta senare ställe ej så ofta inträffa som i de djupare delarne; han har dock sett sådana derstädes i tre fall. Min kasuistik visar endast i 4 fall (20, 22, 76 och 80) hithörande förändringar. I fallet 20 omtalas "finare sugillationer" i trakten omedelbart under stämbanden; i 22 en "märkbar blodutådring" i cellväfven samt en mindre sådan i främre randen af m. stern. cleid. mastoid, båda på samma sida; i 76 talrika punktformiga blodutådringar i larynx, samt i 80 en hampfröstor blodutådring under slemhinnan på v. sidan af tungroten.

För att dessa blödningar må kunna uppfattas såsom orsakade af sjelfva hängningen, fordras vidare, att de, liksom i de 4 fallen, äro så belägna, att ett tydligt samband förefinnes mellan desamma och fåran o. s. v., då deras förekomst under andra förhållanden kan gifva anledning att misstänka att personen i fråga först blifvit strypt med snara eller ännu hellre med hand, hvarvid, såsom kändt är, nämda förändringar oftare åvägabringas i följd af det här mera våldsamma ingreppet på halsen. Den förmodan ligger nära till hands, att man vid de fall af hängning, der dessa förändringar framträda, borde finna särskilda omständigheter, som kunde förklara desamma, hvarvid man närmast hade att tänka på, om ett häftigare och kraftigare åtdragande af snaran förekom-

---

[1]) Anf. st., sid. 746.

[2]) Anf. st., sid. 49.

[3]) Angående det af NEYDING gjorda påståendet, att en under lifvet uppkommen fåra skulle kännetecknas genom helt minimala blödningar i densammas botten och hvilka med tillhjelp af mikroskopet skulle kunna påvisas, kan med stöd af mitt material ingenting afgöras. BREMME, och efter honom flere författare, hafva emellertid påvisat, dels att sådana blödningar ej vid alla fall af hängning under lifvet äro till finnandes, dels att de äfven post mortem kunna uppträda, och anse på den grund det ifrågavarande tecknet vara otillförlitligt. Efter MASCHKA, anf. st., sid. 598.

mit. Af mina fyra fall framgår ingenting med säkerhet i detta afseende, dock tyckes det, som om i fallen 76 och 80 snaran verkat ovanligt kraftigt, då i det förra fraktur af båda tungbenshornen, och i det senare en ruptur af halspulsåderns innerhinna på samma sida som blödningen jemväl förefunnos.

Liknande moment ligga väl äfven till grund för inträffandet af *ruptur af halsmusklerna, brott och skada på tungbenet och struphufvudet* vid fall af hängning. Sådant ifrågakommer nemligen äfvenledes endast undantagsvis utom vid afrättningar, der de åter liksom äfven sugillationer höra till regeln.

I intet af mina fall har ruptur af musklerna blifvit iakttaget, ej heller finnes någon skada å struphufvudets brosk omnämd; deremot hafva brott på tungbenet förekommit i 2 fall, 76 och 77, i det förra af båda hornen, som här voro klena och spensliga, i det senare endast af det ena. Maschka har ej heller något fall af muskelruptur, endast ett af tungbensbrott och ett af skada på sköldbroskets öfre horn. Enligt Hofmanns uppfattning skulle dessa fenomen deremot förekomma något oftare. Så har han sjelf funnit muskelruptur 4 gånger och omnämner att Lesser iakttagit sådana i 11 fall af 50; dock tillägger han, att de flesta af dessa antagligen uppkommit post mortem och vid inträdandet af rigor. Fraktur af tungbenshornen och af de öfre horneu på sköldbrosket [1]) skulle äfven ganska ofta vara till finnandes, då deremot mera sällan skador på det egentliga struphufvudet förekomma.

Äro meromnämda lesioner förhanden i ett konkret fall, gäller det för rättsläkaren dels att påakta, huruvida de äro åtföljda af sugillationer, och sålunda att uppfatta som vitala fenomen och såsom före döden uppkomna — i mina båda fall finnes ingenting nämndt härom, — dels att efterse deras förhållande till fåran, då de liksom de förutnämnda blödningarna anses mera tala för strypning än hängning.

Från samma synpunkter böra ock *bristningar i halspulsådrornas innerhinna* skärskådas.

Dessa omtalades först af Amusat såsom karakteristiska för hängningsdöden och vunno straxt efteråt genom Devergies auktoritet under någon tid en större uppmärksamhet. Redan Orfila framhåller emellertid deras sällsynthet

---

[1]) Hofmann antar, stödjande sig, på några i hans institut gjorda undersökningar af Haumeder, att brott på dessa båda ställen ej sker genom snarans direkta tryck utan indirekt "als Folge des angedrücktwerdens des lig. thyreohyoideum medium an die Wirbelsäule und consecutive Zerrung der lig. hyothyreoidea lateralia, die sich an den Enden des Zungenbeins einerseits und der Kehlkopfhörner anderseits inseriren." Anf. st., sid. 516.

och omnämner, att de äfven kunna inträda hos upphängda lik. Senare författare, såsom Liman, Tardieu och Maschka m. fl. instämma häri, och säger sig den senare hafva funnit sådana bristningar endast en gång bland 153 fall, och då hos en gammal man med ateromatösa förändringar i kärlen. Hofmann åter tyckes fästa sig mera vid desamma och har sjelf funnit dem i 10 fall, hvarjemte han äfven här citerar Lesser, som har påträffat 7 bland 50. Endast i 12 af mina fall hafva berörda förhållande eftersetts, och blott i ett (80) har någon ruptur förevarit.

Bland de öfriga tecknen, som anses höra mera till hängningsdöden såsom sådan än såsom en art af qväfning är först att nämna *tungans inkilande mellan eller pressande mot tänderna.* Denna företeelse hos liken efter hängda har varit känd sen äldre tider, såsom det kan ses af den förut meddelade korta historiken, men hos senare författare fästes dervid i allmänhet ingen vigt. Så yttrar redan Orfila, att "tungans läge visar sådana vexlingar, att det endast är af sekundärt värde bland hängningsfenomenen". Maschka åter tyckes vilja låta detta tecken ånyo komma till heders, och tyckas de grunder han har derför vara tillräckligt talande, särskildt i betraktande af att äfven de öfriga fenomenen vid hängningsdöden, hvart för sig, jemväl endast tillåta sannolikhetsslut. Så fann han berörda förhållande 60 gånger af 153 fall af hängning, alltså i nära 40 procent af fallen, vid andra slag af qväfning 20 på 81, således i ej fullt 25 procent, samt vid andra dödssätt knappast i 1 procent af fallen, hvarjemte han framhåller, att vid experiment med lik något framträdande af tungan ej iakttagits.

Min statistik tyckes gifva stöd för Maschkas åsigt, då nämde fenomen anmärkts i 35 (43 procent) fall.

Detta tungans framdrifvande har man sökt att förklara på flera olika sätt. Man har än ansett detsamma vara beroende på, att döden följt efter en kraftig respiration, än såsom Taylor helt enkelt på en kongestion af organet. Flera författare, isynnerhet äldre, hafva deremot, såsom det ock förefaller ganska sannolikt, trott sig finna något sammanhang mellan detta fenomen och snarans läge, samt med endast smärre modifikationer biträdt det redan af Belloc[1]) gjorda antagandet, att tungan ej skulle framträda, om snaran befann sig öfver cartilago thyreoidea, och detta i följd af att tungbenet med tungroten under sådana förhållanden pressades bakåt, men att den deremot, om snaran låg under nämde

[1]) Cit. efter Orfila, anf. st., sid. 351.

brosk, samtidigt med dettas upplyftande skulle skjutas framåt. Redan Devergie [1]) bekämpar denna teori och framhåller dels, att han funnit tungan mellan tänderna hos drunknade, dels äfven vid sådana fall af hängning, der man enligt det nämda antagandet ej bort vänta detsamma. Senare författare draga ock detta Bellocs påstående i tvifvelsmål, och af följande hopställning ur min statistik vill det synas, som om detta moment vore utan allt inflytande på tungans ställning. Ej heller tyckes snarans läge i öfrigt, d. v. s. om den öfvat det största trycket på framsidan af halsen eller på någon af sidorna eller t. o. m. baktill vara af något inflytande, såsom äfvenledes lätteligen kan ses af samma tabell — naturligtvis efter sammanställning med de förut meddelade hithörande statistiska uppgifterna.

Läget af fårans "föreningsställe".

Nacken.	Vid proc. mastoidei.	Sidan.	Framtill.	Obestämdt.		
17	6	6	2	2	=	33.

Fårans läge framtill.

På tungbenet.	Mellan tungb. o. struphufvudet.	"Ofvan" struphufvudet.	På struphufvudet.	Obestämdt.		
2	12	8	9	2	=	33.

Af de öfriga 2 bland de 35 af mina fall, der tungan varit inkilad mellan eller pressad mot tänderna, visade det ena ingen fåra alls på framsidan, och vid det andra kunde ingen bestämd uppgift i någotdera hänseendet erhållas. De omständigheter, som orsaka tungans framdrifvande må emellertid vara hvilka som helst, ett faktum är dock, såsom Maschka framhåller, att desamma företrädesvis förefinnas vid qväfningsdöden och isynnerhet vid hängning, och på den grund blifver det ifrågavarande fenomenet ej utan sin betydelse för detta dödssätt.

Ett annat tecken åter, som äfvenledes sen äldre tider ansetts vara egendomligt för hängningsdöden, nemligen *uttömning af sädesvätska* samt *turgescens af könsdelarne*, har icke häfdat sin plats såsom sådant. Det förstnämda förhållandet framhölls isynnerhet af Devergie såsom mycket karakteristiskt, och detta äfven sedan Orfila konstaterat, att detsamma ej ensamt tillhörde hängningsdöden, utan äfven kunde påvisas hos på hvarjehanda annat sätt omkomna

[1]) Anf. st., sid. 738.

samt äfven hos i sjukdom aflidna personer. Förut har nämts, att någon vällustkänsla ej åtföljer hängningen, och att ett utträde af sädesvätska eger rum först in agone i följd af sfinkterernas förslappning, hvilket förhållande således lika väl kan inträffa vid hvilket dödssätt som helst. En omständighet gör dock, att man vid hängning lättare och oftare än eljest kan komma att iakttaga detta fenomen, nemligen att till följd af kroppens oftast upprätta ställning, sädesvätskans framträdande i urinröret underlättas, och detta i desto högre grad ju längre hängningen räckt. På samma sätt, alltså såsom endast beroende på stasis, skulle man hafva att förklara en möjligen förhandenvarande turgescens af könsdelarne och t. o. m. ett halft erektionstillstånd hos manslemmen. Bland mina fall finnas endast 3, der en svag erectio penis finnes omnämd; endast vid två af dem söktes efter sädesdjur, men med negativt resultat. I 2 fall nämnes särskildt, att penis var liten och hopskrumpen; vid alla de öfriga slapp eller endast obetydligt sväld. I de flesta fallen har vätska kunnat frampressas ur mynningen, men endast i 18 har denna blifvit mikroskopiskt undersökt, hvarvid sädesdjur påträffats 10 gånger.

Likfläckarnes starkare framträdande på nedre kroppshalfvan och nedre extremiteterna anses äfven tala för hängning. Ett sådant förhållande måste naturligtvis vara förhanden, om kroppen länge qvarblifvit i den position, den hade vid dödstillfället, och allra helst, om den varit mer eller mindre fullkomligt hängande. Å andra sidan finnes ingen anledning att vänta sig detsamma, om kroppen blott en kortare tid varit upphängd, då med all sannolikhet det blod, som möjligen börjat samlas i de nedre delarne, snart nog hopar sig i de bakre. I 9 af mina fall hafva likfläckarne nästan uteslutande varit att finna å nedre extremiteterna, men endast i två af dem finnes antydningar om, huru länge hängningen räckt. Vid det ena upplyses, att personen i fråga nedtagits kall och liflös, vid det andra är det sannolikt, att 10 à 12 timmar förflutit, innan han blifvit nedtagen. Berörda förhållande kan naturligtvis endast i så hänseende intressera rättsläkaren, att han deraf möjligen kan finna någon ledning vid bestämmandet af, huru länge ett lik hängt.

Hvad likfläckarnes utseende och utbredning i öfrigt beträffar, så hafva desamma i icke så få af mina fall varit missfärgade, hvilket låter förklara sig deraf, att liköppningen ofta företagits många dagar efter döden — i medeltal mellan 5 och 6. Vid de öfriga äro de i allmänhet beskrifna såsom särdeles tydligt framträdande och alltså fullt motsvarande hvad man har att vänta hos lik efter förut friska personer, isynnerhet då här, såsom vid hvarje slag af ha-

stig qväfning, blodet håller sig flytande. I 7 fall hafva de åter varit svaga och mera spridda, men i 5 af dessa kunna sjukdomsprocesser eller hög ålder förklara deras uteblifvande.

Ekkymoser på kroppen förekomma i 2 af mina fall, 28 och 31. Vid det förstnämda på framsidan af låren såsom talrika, små knappnålshufvudstora blodutådringar. I detta fallet kunna de möjligen anses uppkomna post mortem i samband med och såsom följd af blodets starka anhopning i nedre extremiteterna, då det här omnämnes, att endast "spridda likblånader finnas å ryggen", men att nedre extremiteterna fullständigt upptagas af en "sammanhängande röd fläck". Man hade dock då bort vänta, att finna dem större och icke så skarpt markerade, som de nu enligt beskrifningen tyckas hafva varit. Jag håller det derföre för mera sannolikt, att de varit verkliga under dödskampen uppkomna blödningar. Sådana tyckas de åtminstone hafva varit i det andra fallet, der de förefunnits "på nedre delen af h. brösthalfvan, äfvensom nedåt buken och öfre delen af låren", då likfläckarne här endast intogo kroppens baksida.

Större blödningar i och under huden kunna äfven såsom följd af och under hängningen uppkomma. Den ende författare, som häråt egnat någon uppmärksamhet är Hofmann [1]), och framhåller han äfven, att sådana isynnerhet kunna inträffa under det konvulsiva stadiet, samt anför ett fall, der en person hängt sig vid ett jerngaller och dervid bekommit en sugillation å ena skulderbladet. Säkerligen kunna flera af de vid liken efter hängda esomoftast förekommande smärre kontusionerna på detta sätt förklaras, och det vore enligt mitt förmenande tvärtom märkvärdigt, om vid de våldsamma ryckningar af kroppen, särskildt benen, hvilka, såsom förut nämts, åtfölja detta dödssätt, några lesioner ej skulle åvägabringas, isynnerhet då hängningen ofta sker i en ingalunda från hårda föremål fri omgifning. De utbredda blånaderna öfver skenbenen i fallet 83 [2]) — vid hvilket jag assisterade obducenten d:r Falck — antagas i attesten hafva uppkommit på detta sätt, och på det ställe (en vedbod) och med den omgifning, den hängde haft, var all möjlighet för handen, att så tillgått. De nämda skadorna företedde alla tecken på att vara alldeles färska, och ur det temligen omständliga polisprotokollet kan ej framletas något, som skulle kunna tala för deras uppkomst på annat sätt straxt före döden.

På underbenens framsida böra ock framförallt dylika kontusioner vara att vänta, då dels de nedre extremiteterna häftigast komma att deltaga i konvul-

---

[1]) Anf. st., sid. 522.
[2]) Se vid n:o 83 i tabellerna, sista kolumnen.

sionerna, dels, såsom kändt är, stötar och slag mot skenbenen under alla förhållande lätt gifva upphof till blödningar. I 3 andra fall i min kasuistik äro liknande, fast obetydligare lesioner på detta ställe anmärkta. Af dessa närmar sig det ena, 43, något det föregående. Här fans på framsidan af h. underbenet en tumslång blånad med blodutådring i fettvätven, samt en liknande, fast mindre på det venstra. Hängningen hade skett i ett träd. I fallen 79 och 82 omnämnas äfven dylika fläckar; vid båda hade hängningen skett i knäböjd ställning, i det ena vid ett träd.

I samband härmed vill jag äfven anföra fallet 38 såsom varande ett exempel på, att "tecken till yttre våld" äfven kunna härleda sig från gjorda räddningsförsök. Vid detsamma omnämnes, att på nedre delen af ryggen finnas några "större, svartblåa fläckar, som vid genomsnitt visa sig mer eller mindre blodgenomdränkta; under en finnes utådradt blod, dock knappast koaguleradt". På ett par andra ställen af kroppen funnos liknande fläckar. Att personen i fråga ej varit fullkomligt död, då han nedtogs, framgår, synes mig deraf, att tillkallad läkare gjort "mångfaldiga" upplifningsförsök. Under dessa har tvifvelsutan de nämda fläckarna uppkommit, hvilka för öfrigt äro af den beskaffenhet, att man, i saknad af alla upplysningar, skulle haft svårt att afgöra, om de uppstått under lifvet eller ej.

Cyanos och uppdrifning af ansigtet hafva likaledes i förra tider framhållits såsom konstanta företeelser hos liken efter hängda, liksom äfven efter på annat sätt qväfda personer. Erfarenheten har emellertid visat, att desamma vid det förstnämda dödssättet — hvarom här endast är fråga — i flertalet af fallen ej förefinnas. Å andra sidan tyckes man hafva gått för långt, då man såsom Casper [1]) kan påstå, att dylika lik hafva samma utseende och ansigtsfärg som alla andra. De nyaste författarne biträda dock i allmänhet denna Caspers uppfattning, om de ock ej kunna alldeles förbise, att ett motsatt förhållande stundom erbjuder sig. Hvarpå det emellertid kan bero, att man vid vissa fall af hängning finner ett blekt och naturligt ansigte, men i andra ett svullet och blårödt, har ej blifvit fullständigt utredt. Vissa omständigheter göra detta också mycket vanskligt, framförallt den, att man i ett konkret fall ej alltid kan afgöra, om den vid liköppningen befintliga rodnaden och till en del äfven svullnaden i ansigtet, möjligen ej kunna vara ett rent sänkningsfenomen, såvida kroppen haft ett derför lämpligt läge, samt vidare den, att en genuin cyanos — om jag så får uttrycka mig — som möjligen förefunnits straxt efter likets

[1]) Anf. st., sid. 526.

nedtagande, och till hvars förhandenvaro vid det tillfället man kan sluta af qvarstående ekkymoser o, s. v., ofta nog kan försvinna, äfvenledes i följd af hypostas.

Man har emellertid sökt förklara denna vexling på flera olika sätt. Esquirol [1]) och efter honom Devergie och Tardieu samt till en del äfven Maschka anse densamma vara beroende på, huru länge snaran varit åtdragen om halsen, eller med andra ord huru länge hängningen räckt. Om nemligen liket omedelbart efter döden blifvit befriadt från snaran, skulle ingen cyanos i ansigtet vara att finna. Orfila tyckes draga denna uppfattning i tvifvelsmål, och anför ett fall af Esquirol med ifrågavarande fenomen, der snaran kort tid efter döden blifvit aflägsnad, och likaså framhåller Taylor [2]), att densamma ej vunnit något stöd af erfarenheten. Detta framgår ock af min kasuistik. Vid 11 fall, der liket nedtagits och befriats från snaran omedelbart efter döden, har ansigtet visat följande förhållande: blekt i 6, ljusrödt i 2, samt uppdrifvet och mer eller mindre blårödt i 3 fall.

En annan förklaringsgrund meddelas af Orfila [3]) efter några af Fleischmann gjorda undersökningar. Enligt dessa skulle nämde fenomen jemte ekkymoser i bindehinnorna vara att finna i de fall, der döden skett genom apoplexi ensamt eller i förening med asfyxi och der alltså en mer eller mindre fullständig kompression af kärlen egt rum. Huruvida detta antagande vunnit bekräftelse af erfarenheten, finnes emellertid ej omnämdt.

Alldeles i motsats härtill påstår emellertid Hofmann [4]), att ju fullständigare kärlen komprimeras, dess mera förhindras uppkomsten af cyanos i ansigtet, hvilket ock förefaller mycket sannolikt; och då man dertill väl kan antaga, att trycket på kärlen i de flesta hängningsfallen, åtminstone såsom förut nämts i de typiska, åstadkommer fullständig impermeabilitet hos desamma, så skulle härigenom kunna förklaras, att ansigtet hos flertalet hängde har en blek och naturlig färg. Vidare skulle på samma sätt närvaron af cyanos etc. i vissa fall vara lätt förklarlig, i det man vid dem finge antaga, att kompressionen af kärlen ej varit mera betydande eller endast på ena sidan af halsen gjort sig gällande. Detta påpekas äfven af Hofmann, då han på ett annat ställe [5]) yttrar: "dagegen muss es zu hochgradigen Stauungs-Erscheinungen (Cyanose, Ecchymosen) im

[1]) Efter Orfila, anf. st., sid. 413.
[2]) Anf. st., sid. 369.
[3]) Anf. st., sid. 399.
[4]) Anf. st., sid. 486.
[5]) Anf. st., sid. 504.

Gesichte kommen, wenn, wie bei asymetrischer Lage des Stranges, namentlich bei weit nach vorne liegendem Knoten möglich, nur die Gefässe der einer Seite oder mehr und früher die Venen als die Arterien comprimirt worden sind."

Häremot kan emellertid den invändningen göras, att det under de nämde förhållandena väl skulle kunna inträda en höggradig stas, men ekkymosernas uppkomst kan ej härigenom förklaras. Dessa förutsätta, om jag så får säga, ett mera aktivt moment och bero säkerligen på andra omständigheter. Hofmann sjelf tyckes kämpa för, att få dem i samband med en under det konvulsiva stadiet inträdande vasomotorisk kramp, och har han enligt mitt förmenande goda skäl för sitt antagande. Äfven beträffande orsaken till cyanosen torde, åtminstone i de fall, der samtidigt ekkymoser förekomma, jemte graden af trycket på kärlen andra omständigheter, och troligen framförallt dessa, böra tagas i betraktande. Det visar sig nemligen, att under höjdpunkten af det konvulsiva stadiet, isynnerhet på detsamma skarpt framträder och är åtföljdt af kärlbristningar, en betydlig injektion och blodfyllnad förefinnas i ansigtet, och detta äfven vid fall af qväfning i egentligaste bemärkelse der alltså ingen kompression af kärlen förekommer. Ifrågavarande fenomen skulle alltså komma under samma rubrik som ekkymoserna, d. v. s. mera vara att ställa i samband med asfyxien, än med snarans lokala inverkan på halsen. Författarne ställa också dessa båda företeelser alltid tillsammans och erfarenheten tyckes visa, att de i flertalet af fallen äro hvarandra följaktiga, om ock, såsom jag förut påpekat, förändringar med afseende på cyanosen kunna inträda post mortem.

Vid mina 83 fall hafva berörda förhållanden gestaltat sig på följande sätt: i 43 har ansigtet varit blekt, i 13 ljusrödt, i 12 starkt eller blåaktigt rödt, samt i 8 mer eller mindre starkt blårödt; i 7 saknas uppgifter härom. Ekkymoser i bindehinnorna hafva förekommit 20 gånger, deraf i 4 fall med blekt ansigte och för öfrigt i respektive 6, 4, 5 och 1 fall. Uppdrifning af ansigtet finnes omnämd endast 5 gånger, alltid tillsammans med blåaktigt eller blårödt ansigte, samt 3 gånger med ekkymoser.

Under den förutsättning jag ofvan gjort, att ekkymoserna ej vore att härleda ensamt af stasis, samt med antagande af, som det ock torde framgå af ofvananförda siffror, att cyanos i ansigtet med afseende på sitt uppkomstsätt kan ställas i jemnbredd med de nämda blödningarna, har man emellertid att söka en annan tolkning af meromnämda fenomen än de förut lemnade. Till denna fråga vill jag framdeles återkomma i sammanhang med några andra spörsmål angående vissa egenheter hos de olika slagen af våldsam qväfning. Förutom

i bindehinnorna förekomma ekkymoser äfven på andra ställen i ansigtet, fast jemförelsevis mycket sällan. Så har jag funnit sådana endast 1 gång i huden omkring ögonen och nedåt näsflyglarne (fall 52), en gång vid ena munvinkeln och å hakan (83), 6 gånger i munslemhinnan (56, 62, 78, 79, 81 och 83). 1 gång har blödning ur näsan förevarit (61).

Ekkymoserna i ansigtet, liksom äfven på öfriga ställen af huden, äro oftast mycket lätt igenkännelige och en förvexling med andra röda fläckar, finnar m. m., kan ej gerna blifva möjlig. Deremot är likheten med små telangiektasier större och stundom förvillande, hvarpå fallet 79 kan tjena såsom exempel. I detta var ansigtet glänsande och visade en "blåröd, prickig färgning"; snitt genom huden visade endast utvidgade blodfyllda kärl (telangiektasier).

Munslemhinnans färg har oftast visat öfverensstämmelse med den i ansigtet; dock tyckes den i allmänhet hafva varit något blekare. *Skum för näsa och mun*, som ej möjligen kunnat stå i samband med kadaverösa förändringar etc., har förekommit endast i ett fall (36).

Vid de inre fenomenen, som, med undantag af de förut afhandlade förändringarna i halsens djupa delar, äro rena s. k. qväfningsfenomen, vill jag fatta mig mera i korthet och ej närmare ingå på de frågor, som äro gemensamma för alla slag af qväfning. Hit höra t. ex. blodets egenskaper, hjertats fyllnad och öfriga förhållanden. Jag vill härvid endast summariskt framställa de resultat, som framgå ur min kasuistik. I 33 fall framhålles, att hjertats högra halfva varit utspänd eller starkt fylld med blod, vid de öfriga nämnes antingen, att den "innehållit" eller varit "fylld"; i 9 fall hafva blod- och i 2 fall fibrinlefrar förefunnits. Venstra kammaren har i regeln varit tom, i flera fall nämnes dock, att den innehållit något blod; i 3 fall har den varit fylld och i ett utspänd af blod, hvilket i ett fall varit lefradt. Vid icke så få fall har hjertat varit mer eller mindre gasfyldt.

Blodhalten i hjernan och dess hinnor har varit mycket vexlande, såsom det ock af författarne antages vara förhållandet vid alla slag af qväfning. Bestämmandet af densamma har ej haft sig lätt, då vid flera fall vissa dithörande delar kunnat vara mycket blodrika, andra åter blodfattiga. Efter noga öfvervägande af hvart och ett fall, särskildt med hänsyn till den betydelse en postmortal sänkning af blodet till dessa delar kunnat hafva, har jag kommit till följande resultat [1]. I 10 fall hafva ifrågavarande delar varit bleka, i 47 mått-

[1]) Härvid torde äfven den omständigheten böra framhållas, att blodhalten säkerligen ofta blifvit något öfverskattad, då obducenten helt visst ej alltid kunnat undgå att ställa

ligt blodfyllda eller åtminstone endast obetydligt mera än normalt, samt i 24 mer eller mindre starkt blodhaltiga; i 2 fall finnas inga fullständiga uppgifter. Dessa siffror öfverensstämma temligen nära med dem, som Maschka kommit till. Vid 153 fall af hängning fann han respektive 20, 90 och 43.

Äfven beträffande lungornas blodhalt har det varit svårt att erhålla fullt tillförlitliga bestämmelser. Dessa har jag gjort med ledning dels af färgen på ytan och snittytan, dels af mängden och beskaffenheten af den vätska, som vid tryck framkommit på snittytan samt framför allt af hvad i de särskilda fallen finnes nämdt om blodrikedomen. På så sätt har jag funnit lungorna i 58 fall mer eller mindre hyperämiska, i 21 måttligt blodfyllda samt i 4 bleka; derjemte kan i 18 af fallen oedem sägas hafva förefunnits. Några statistiska uppgifter om lungornas blodhalt hos hängde finnas icke meddelade af författarne, och tyckas de antaga, att hängningsdöden härutinnan, liksom med afseende på blodhalten i hjernan, ej skiljer sig från andra slag af våldsam qväfning.

Vid en sammanställning af lungornas förhållande vid 234 qväfningsfall (deribland 153 fall af hängning) fann Maschka betydlig hyperämi i 135, "akut oedem" i 42, måttlig blodhalt i 47 samt anämi i 10 fall. Dessa siffror skilja sig ej mycket från dem, till hvilka jag ofvan kommit. Blodöfverfyllnad i lungorna tyckes alltså vara ett temligen konstant fenomen, och beror, såsom Maschka framhåller, dess uteblifvande säkerligen i de flesta fall på individens förutvarande blodfattigdom. Af Maschkas 10 fall med anämi voro i 3 tuberkulos, och i ett kräfta förhanden. Vid mina 4 fall märkes kron. pneumoni i 2 (21 och 49) samt komplicerande skärsår i det ena (1); vid det återstående (4) finnes deremot ingenting, som tyckes kunna förklara anämien, utan förefaller denna tvärtom så mycket mera märkvärdig, som det här är fråga om en 15-årig och "för sin ålder starkt bygd" yngling. Äfven i hjernan var blodhalten ringa.

Rodnad och injektion af slemhinnan i struphufvudet och luftstrupen jemte ett mer eller mindre *skummigt och blodfärgadt innehåll* framhållas af Casper och Liman såsom ett säkert och temligen konstant qväfningstecken. Senare författare anse detsamma dock hafva ett mera underordnadt värde, och att det är underkastadt många vexlingar samt ofta nog helt och hållet saknas. Man har gjort den iakttagelsen, att dessa förhållanden framför allt inträda vid mera långsam död, men man tyckes ej hafva funnit någon skillnad i detta hänseende mellan de olika slagen af qväfningsdöd. Den ende författare, som härutinnan

---

densamma i jemförelse med det bleka utseende, som dessa delar i allmänhet förete vid de patologiska sektionerna.

har en något afvikande uppfattning, är Tardieu [1]), som visserligen medgifver nämda fenomens förekomst vid hängning men skulle detta ej vara så konstant som vid strypning och "qväfning". På ett annat ställe [2]) — vid epikrisen öfver ett tvistigt fall — yttrar han sig mera tydligt: "il n'yavait pas, dans le laryux ni dans la trachée, cette écume blanche ou sanguinolente qui ne manque presque jemais dans le cas de strangulation, et qui se montre, au contraire, rarement chez les pendus". Förhållandena i mina fall tala äfven för, det nämda fenomen ej torde vara vanliga hos liken efter hängda. Så fann jag endast 18 gånger någon egentlig injektion eller rodnad, samt 15 gånger skummigt innehåll, hvilket senare dertill endast i helt få fall var mera rikligt. Anmärkas bör, att vid 11 fall kadaverösa förändringar gjorde det omöjligt, att få tillförlitliga uppgifter i berörda hänseenden.

Blodhalten i mjelte och lefver är vid hängning, liksom vid andra slag af qväfning, oftast något ökad; dock tyckas ej så få fall förekomma med måttlig eller t. o. m. minskad blodhalt. Att hithörande förhållanden i de konkreta fallen ej äro så lätta att bestämma, ligger i sakens natur, då organen äfven i normalt tillstånd äro temligen blodrika, och ännu svårare blir det att ur obduktionsberättelserna få fram några säkrare bestämmelser härom. I 19 af mina fall tyckes emellertid lefvern hafva visat måttlig blodhalt, i 7 något minskad, samt mjelten liknande förhållande i respektive 26 och 5.

Blodhalten i njurarne kan deremot säkrare bestämmas och har den visat sig vara ökad, ofta temligen betydligt, vid nästan alla fall såväl af hängning som vid andra slag af qväfning. På detta förhållande fäste Casper först uppmärksamheten och stälde han detsamma i direkt samband med och såsom en följd af den skedda qväfningen. Hofmann uppfattar deremot denna njurarnes blodrikedom såsom beroende på hypostas, då vid likets rygglägе blodet skulle hopa sig i desamma; men detta påstående motsäges af Maschka, som funnit samma förhållande, om liket straxt efter döden kommit i bukläge och legat så, ända tills liköppningen verkstälts. Derjemte anför han såsom bevis mot Hofmann, att han i 3 fall (1 hängning) funnit tydliga ekkymoser i dessa organ. Han framhåller vidare det egendomliga förhållandet [3]), att "liksom njurarne vid förblödning i första hand blifva bleka och blodfattiga, så visa vid qväfning företrädesvis dessa organ en ökad blodhalt".

---

[1]) Anf. st. sid. 42.
[2]) Anf. st. sid. 90.
[3]) Anf. st. sid. 583.

I mina 83 fall har njurarnes förhållande varit följande. Blodhalten har varit ökad i 76 fall, och vid 40 af dessa nämnes särskildt, att den varit betydlig. Bland de öfriga 7 fallen äro 2, der kadaverösa förändringar ej tillåtit något säkert bedömande af blodhalten; i 3 fall (1, 2 och 4) uppgifves densamma vara normal; i ett (7) nämnes ingenting härom, men vid detsamma. förefanns började morb. Brigth. och liknande förändringar hafva kanske äfven varit i det sista fallet (19), vid hvilket njurarne omtalas såsom "betydligt feta, föga blodrika". Af de 3 fallen med normal blodhalt kan vid det ena (1) detta förklaras af den blodförlust, som uppkommit i följd af det komplicerande skärsåret å halsen. De båda andra fallen blifva alltså de enda, vid hvilka man kunnat vänta att finna ökad blodhalt; vid fallet 2 är dock att märka, att njurarne varit normala på samma gång som mjelten och lefvern visat anämi; angående fallet 4 torde framhållas blekheten hos alla organ, hvilket väl tyder på, att personen i fråga varit betydligt anämisk, om ock "för sina år kraftigt bygd".

Ofvanstående siffror tala otvetydigt för Caspers och Maschkas påståenden. Vore hyperämien i njurarne, såsom Hofmann antar, endast ett postmortalt fenomen, kunde man väl med allt skäl vänta större vexlingar af blodhalten; åtminstone borde det då ofta, af lätt insedda skäl, inträffa, att båda njurarne visade sig olika i detta hänseende. Ett sådant förhållande finnes emellertid endast omnämdt 2 à 3 gånger i min kasuistik. Enligt Hofmanns uppfattning skulle man svårligen kunna tänka sig blodrika njurar med mindre än att samtidigt *utbredda* likfläckar öfver ryggen förefunnos. Exempel på motsatsen lemnar emellertid fallet 44, vid hvilket omtalas "ringa likblånader å nedre delen af ryggen och nedåt låren" men "ganska blodrika njurar". Detta fall är äfven i så hänseende märkeligt, som det visar anämi i alla öfriga organ, hvadan alltså Maschkas ofvan anförda yttrande om njurarnes förhållande vid qväfningsdöden här finner sin tillämpning. Individens sjukliga tillstånd — kräfta — kan förklara blodbristen i öfriga organ. I två fall hafva tydliga ekkymoser kunnat iakttagas, hvilket äfven, såsom förut nämts, strider mot Hofmanns påstående.

Injektion af tarmkanalens slemhinna, särskildt ventrikelns samt *blodöfverfyllnad i mesenterialvenerna och deras förgreningar* påträffas äfven vid hängning liksom vid andra slags qväfning, men som det tyckes jemförelsevis sällan. Taylor [1]) tyckes lägga mycken vigt på beskaffenheten af magslemhinnan och anför några fall med en så betydlig hyperämi, som man endast plägar finna

[1]) Anf. st. sid. 370.

vid förgiftningar. Äfven MASCHKA och HOFMANN hafva yttranden i denna riktning, men derjemte framhåller den sistnämde, att en rikligare blodhalt i tarmkanalen äfven kan vara ett rent hypostatiskt fenomen. Min kasuistik har endast 12 fall med någon betydligare blodhalt i dessa delar, hvarvid dock bör anmärkas, att vid icke så få fall någon bestämning i detta hänseende ej varit möjlig till följd af kadaverösa förändringar. Vid 2 af de nämda fallen kan blodfyllnaden tydligen uppfattas såsom beroende på stasis. Hängningen hade i båda räckt 10 à 12 timmar, och de i bäckenet liggande tarmslyngorna företedde mörkare färg än öfriga delar af digestionskanalen. I fallet 38 deremot får hyperämien ställas i samband med sjelfva dödssättet, då individen blifvit nedtagen döende eller omedelbart efter döden. Vid de öfriga 9 fallen kunna inga säkra slutledningar dragas angående hyperämiens natur. Endast en gång hafva verkliga ekkymoser härstädes påträffats, hvilket förhållande ej stämmer öfverens med några författares erfarenhet i detta afseende. Så fann MASCHKA i 153 hängningsfall ekkymoser i ventrikeln 27 och i tarmkanalen 20 gånger. Härvid har han möjligen tagit med i räkningen de punktformiga blodutträden, hvilka man finner i samband med en fläckvis uppträdande tät injektion i dessa delar och som ofta nog kunna iakttagas äfven vid patologiska obduktioner.

De bland de inre fenomenen, som nu omtalats, hafva alla, kanske endast med undantag af luftstrupens och struphufvudets förhållanden, antagits vara gemensamma för alla slag af våldsam qväfning, och då några uppgifter ej föreligga öfver, huruvida de möjligen i ett eller annat hänseende te sig olika vid de särskilda dödssätten, så blifva de på förut angifna grunder af jemförelsevis mindre betydelse. Vigtigare äro de s. k. *Ekkymoserna,* då — frånsedt den omständigheten, att deras uppkomst redan under lifvet säkrare kan afgöras än de fenomens, som endast afse blodfyllnaden — man äfven af deras närvaro eller lokalisering möjligen skulle kunna få ledning vid särskiljandet af dödssätten i fråga. Särskildt gäller detta ekkymoserna å hjertat, lungorna, hufvudsvålens insida och närliggande delar samt de i ansigtet och ögats bindehinnor förekommande, hvilka senare förut blifvit i förbigående omtalade, och har jag derför ansett det lämpligast att afhandla alla dessa i samband med hvarandra.

I sitt särdeles utförliga arbete öfver *hängning*, *strypning* och *qväfning* [1]) söker TARDIEU bevisa, att vissa egendomligheter med afseende på ekkymoserna

[1]) Till strypning (strangulatio) räknar TARDIEU både strypning med snara och strypning med band, alltså såväl tyskarnes *Erdrosseln* som ock deras *Erwürgen*. Till qväfning (suffocatio) hänför alla slag af våldsam qväfning, med undantag af hängning, strypning och drunkning.

m. m. äro att finna vid hvart och ett af de tre olika dödssätten, och tyckes han t. o. m. gå så långt, att han anser det vara möjligt att med ledning af desamma vid ett konkret fall sluta till arten af det våld, som orsakat döden. Enligt hans uppfattning, helt kort och generelt framstäld, har man å liket efter en strypt att vänta ett blårödt och uppsväldt ansigte med blödningar såväl i huden som ögat och munnen samt äfven i huden nedåt halsen och framsidan af bröstet, och vidare, fast mindre konstant, i hufvudets mjuka betäckningar. Lungorna förete i anseende till blodhalten ingenting anmärkningsvärdt, deremot visa de alltid ett interstitielt emfysem på ytan samt understundom apoplektiska härdar i parenkymet. Slemhinnan i luftstrupen och struphufvudet är oftast lifligt injicerad och nästan konstant belagd med svagt blodfärgadt skum. Subpleurala och subpericardiala ekkymoser påträffas deremot icke, för så vidt ej samtidigt qväfning varit för handen — ett förhållande som vid mord genom strypning ej så sällan inträffar. Kännetecknande för qväfning vore förekomsten af ekkymoser under pleurae, pericardium och pericranium samt dessutom, liksom vid strypning, skum och rodnad i larynx samt ett sväldt och blårödt ansigte med ekkymoser. De sistnämda förändringarna framträda dock ej så skarpt och äro ej heller så konstanta som vid strypning; särskildt gäller detta om ekkymoserna i ansigtet. Vid hängning skulle åter ingen karakteristiska inre förändringar förefinnas, och, hvad vigtigare är, de ofvannämda fenomenen, som tillhöra strypning och qväfning, alldeles saknas, med undantag dock någon gång för rodnaden i ansigtet och innehållet i luftvägarne, hvilket senare likväl härvid skulle vara mera tjockt och slemmigt.

Då Tardieu framställer dessa påståenden, tyckes han ej vara okunnig om, att i enstaka fall af hängning något eller några af ifrågavarande fenomen torde visa sig — åtminstone framgår detta af ett hans yttrande angående skillnaden mellan hängning och strypning [1]) — äfvensom att desamma undantagsvis kunna saknas vid de andra dödssätten, och vill han säkerligen endast framhålla, hvad som är regel i ena eller andra fallet. Den häftiga opposition, som framstälts mot honom af de tyska författarne, grundar sig emellertid, synes det, hufvudsakligen på, att sådana undantagsförhållanden finnas, och de frambära inga tillräckligt omfattande statistiska uppgifter om berörda fenomens förekomst vid de olika dödssätten. Enligt mitt förmenande kunde dessa författare lika gerna hafva förnekat andra, af dem sjelfva anförda, omständigheter, som anses vara

[1]) Anf. st. sid. 189.

af betydelse för åtskiljandet af nämda dödssätt. Sålunda händer det ju någon gång, att en hängningsfåra visar det för strypningsfåror såsom karakteristiskt ansedda förhållandet, och blödningar i halsens djupare delar, skador å tungbenet m. m. iakttagas stundom äfven vid hängning. Det oaktadt är man i sin fulla rätt, då man uppfattar de sistnämda förändringarna såsom egentligen främmande för detta dödssätt. Säkerligen har dock TARDIEU gått något för långt eller åtminstone uttalat sina åsigter alltför positivt, och det är med denna reservation som TAYLOR i sin lärobok meddelar desamma; BRIAND och CHAUDÉ upptaga dem utan invändning. Äfven hos några andra författare förefinnas uttalanden, som antyda att de uppmärksammat de af TARDIEU närmare bestämde förhållandena. Så yttrar WISTRAND [1]), att ansigtet hos liken efter strypta "oftare är rödblått och conjunctiva blodsprängd" (än vid hängning), och äfven LIMAN [2]) nödgas göra medgifvande i denna riktning att döma af följande: "Nicht ganz selten findet man aber als Zeichen einer vorhanden gewesenen Blutstauung im Gesicht, namentlich auf der Stirn, um die Augen, auf deren Liedern, am Hals, auf der Brust, namentlich bei Erwürgten, aber auch bei Erdrosselten, selten bei Erhängten, punktförmige Ecchymosen in der Haut von Stecknadelspitzen — bis Erbsen-Grösse".

För att återgå till hängningsdöden och till de ifrågavarande fenomenens förekomst vid densamma, så föreligga härom följande statistiska uppgifter. Bland 22 fall fann OGSTON endast i 1 ekkymoser å lungor och hjerta samt i 1 i hufvudsvålen. MASCHKA påträffade dylika blödningar i sina 153 fall 8 gånger i hufvudsvålen eller under pericranium, 18 gånger å lungorna samt 10 gånger å hjertat. Angående blödningar i lungornas parenkym eller förekomsten af något interstitielt emfysem finnes ingenstädes något nämdt. I min kasuistik hafva förhållandena gestaltat sig sålunda: i 3 fall (60, 62 och 80) hafva ekkymoser iakttagits på hufvudsvålens insida, i 2 (52 och 83) i tinningmusklerna samt i 1 (83) i galea aponeurotica; endast en gång har blödning förevarit i hjernhinnorna (36); subpleurala ekkymoser hafva funnits i 4 (30, 31, 78 och 82) och subperikardiala i 3 fall (71, 78 och 82); endast en gång (fall 70) hafva blödningar i lungornas parenkym förekommit, och icke i något finnes interstitielt emfysem omnämdt.

Att döma af ofvanstående siffror samt af de förut lemnade statistiska uppgifterna om ansigtets förhållande och ekkymoserna derstädes samt om fenome-

[1]) Anf. st. sid. 626.
[2]) Anf. st. sid. 645.

nen från larynx, tyckes man i likhet med TARDIEU kunna hafva befogenhet att förklara, det de ifrågavarande förändringarna ej tillhöra hängningsdöden, generelt och dogmatiskt taget. Undantag skulle möjligen behöfva göras för blodutådringarna i bindehinnorna, hvilka något oftare förekomma, eller enligt min statistik i nära 25 proc. af fallen. TARDIEU tyckes ej heller hafva fäst sig så mycket vid dessa, såsom utmärkande för strypning, utan mera vid de i huden förekommande, då han hos liken efter på detta sätt omkomna väntar att finna "la face rouge et pointillée".

Huruvida åter TARDIEUS påståenden i öfrigt äro väl grundade, eller om de egenheter han påpekat verkligen utmärka de andra båda dödssätten, är jag ej i tillfälle att säkert bedöma, då jag ej haft material för en dylik undersökning. Det enda möjligen hithörande fall, som jag haft att tillgå och som finnes anfördt i bihanget (84), visar emellertid såväl ekkymoser å ena lungan och under pericranium som ock institielt emfysem samt en större blödning i halsens djupare delar. De två fall af sjelfmord genom strypning, som HOFMANN [1]) meddelar i sin lärobok, tala otvetydigt för TARDIEUS antaganden. Vid det ena förefanns "eine auffallende Cyanose des Gesichtes; die Augenlieder gedunsen, mit punktförmigen Ecchymosen dicht besetzt; die Bindehaut injicirt und stark ecchymosirt. Die weichen Schädeldecken waren sehr blutreich mit Ecchymosen durchsetzt". Vidare talrika blödningar i halsens djupa delar; "sonst ausgesprochener Erstickungsbefund". I det andra nämnes: "Gesicht cyanotisch, durch punktförmige Ecchymosen wie gestichelt; die Bindehaut injicirt, zahlreiche bis linsengrosse und rechts eine fast bohnengrosse Ecchymose enthaltend. Schädeldecke blutreich, stark ecchymosirt, ebenso beide Schläfemuskel durch bis linsengrosse Ecchymosen wie getigert". Blödningar i halsens djupare delar. Subperikardiala ekkymoser. Svårligen kan TARDIEU sjelf uppvisa några fall af strypning, som bättre än dessa två uppfylla hans fordringar beträffande ansigtet, och det är förvånande, att HOFMANN ej gifvit den förre rätt åtminstone angående *selbsterdrosselung*, då han ej har flera än de nämde två af detta slag i sin kasuistik. Af de fem fall af strypning med snara från LIMANS kasuistik, vid hvilka en fullständigare upplysning finnes om likfenomenen, visa 3 ekkymoser, och de 2 fall af samma slag, som TAYLOR anför, öfverensstämma fullkomligt med TARDIEUS skildring. MASCHKAS [2]) statistik öfver ekkymoserna i hufvudets betäckningar talar ej heller häremot. Så fann han sådana endast 8 gånger i 153 hängnings-

[1]) Anf. st. sidd. 539 och 540.
[2]) Anf. st. sid. 572.

fall, deremot 4 gånger vid 8 genom våda under sömnen qväfda barn och 8 gånger vid 10 "Verschütteten" (vid hvilka ej några tecken till yttre våld på hufvudet förefunnos); vid 63 på annat sätt qväfda personer 7 gånger. Det anförda synes mig tala för, att TARDIEUS åsigter äfven beträffande strypning och qväfning hafva mycken sannolikhet för sig, om han dock kanske uppdragit allt för skarp gräns dem emellan.

På hvilka förhållanden vid dödens åvägabringande det kan bero, att fenomenen komma att blifva så olika vid hängning, strypning och qväfning, derom lemnar TARDIEU inga närmare upplysningar. Han tyckes endast antaga, hvilket ock förefaller mycket sannolikt, att skiljaktigheter finnas med afseende på det sätt, på hvilket våldet utöfvas, samt framförallt på den kraft, hvarmed föremålet för våldet kan kämpa mot döden vid densammas början. Vid hängning kunde man alltså tänka sig, dels att den oftast temligen hastigt inträffande medvetslösheten i följd af halskärlens fullständigare kompression, dels att den äfvenledes i flertalet fall fullständiga och ihållande afstängningen af luften från lungorna skulle åstadkomma en mindre forcerad dödskamp, och att i följd deraf mindre uttalade qväfningsfenomen inställa sig. Vid mer eller mindre typisk hängning tyckes nemligen luftens tillträde till lungorna vara helt och hållet förhindradt, och detta ej genom sammantryckning af struphufvudet och ännu mindre af luftstrupen, utan såsom HOFMANN och ECKER [1]) visat genom tungrotens pressande intill bakre farynxväggen och mjuka gommens höjning uppåt framför bakre näsöppningarna; ECKER antar, att redan genom detta sista moment ett fullständigt afstängande af luften eger rum.

Det ligger nära till hands att tänka sig, att vid de fall af hängning, der cyanos i ansigtet, ekkymoser etc. förekomma och hvilka alltså till sina fenomen komma strypning och qväfning närmare, man möjligen skulle kunna finna vissa egenheter i ett eller annat hänseende, som kunde förklara deras mindre regelrätta förhållande. HOFMANN tyckes, såsom förut nämts, hafva gjort iakttagelser i denna riktning, då han funnit nämde förändringar i ansigtet vid ett osymetriskt läge af snaran, men har han ställt dessa ej i förening med en modifikation af dödssättets typ, utan endast med den lokala cirkulationsrubbningen. Ej heller har han fäst sig vid, att under dylika förhållanden ett inströmmande af luften fortfarande kan blifva möjligt, om ock i jemförelsevis ringa mängd. Att förändringarna i ansigtet (ekkymoserna i ögats bindehinna häri inberäknade) hafva en mera allmän orsak, synes mig dessutom framgå deraf, att de nästan

[1]) Virchow's Archiv, Bd. 49. II, sid. 290.

alltid äro att finna i de fall, vid hvilka ekkymoser på andra ställen inom kroppen förekomma, samt att man ofta i ett och samma fall kan finna sådana på flera olika ställen. Detta ses tydligt af min statistik öfver dessa fenomen, i hvilken samma nummer ofta förekomma, och som derjemte visar, att bleka bindehinnor endast förevarit i 2 fall (30 och 31) bland 14 med ekkymoser på andra ställen. Äfven i de fall, 8 af 20, der ekkymoser endast funnits i bindehinnorna, synes det mig ej vara nödvändigt att anse dem bero på en mera lokal stasis, då desamma efter allt utseende i följd af de anatomiska förhållandena lättare torde komma till stånd än sådana på andra ställen och sålunda kunna blifva de första och möjligen också de enda tecknen till en något ansträngd dödskamp.

De omständigheter, som förutom ett osymetriskt läge af snaran möjligen skulle kunna medverka till meromnämda fenomens uppträdande, kunna a priori tänkas vare följande: ett mjukt och bredt vehikel, hvarigenom trycket på halsen blifver mera fördeladt; snarans läge på struphufvudet eller längre ned, hvarvid svårligen ett fullständigt hinder för luften kan uppkomma, isynnerhet om dertill detta organ är mera oeftergifligt eller förbenadt; ofullständig hängningställning, så att antingen kroppen med en mindre del af sin tyngd verkar på snaran, eller så att denna verkan sker i mera horizontel riktning, och en tilltäppning af luftvägarne på det vid hängning vanliga sättet ej blifver möjlig; samt slutligen kroppsbeskaffenheten hos den hängde, då hög ålder eller ett kakäktiskt tillstånd predisponera till kärlbristningar. Min kasuistik visar ock, att vid flertalet af de ifrågavarande fallen ett eller flera af ofvannämda moment varit förhanden, och att endast undantagsvis typisk och fullständig hängning föregått. Några fullt tillförlitliga statistiska uppgifter i berörda hänseende har jag ej kunnat erhålla, då vid många af fallen hängningsomständigheterna äro okända, och vid andra en blott statistisk rubricering ej vore möjlig, utan der en ordentlig epikris blefve nödvändig.

Jag har angående de sist berörda förhållandena varit något mera utförlig, men detta på den grund, att, såsom förut omnämts, bland de frågor, som i samband med hängningsdöden intressera rättsläkaren, framför allt den kan blifva svår att afgöra, huruvida ej möjligen i ett gifvet fall en person, som funnits hängande död, först blifvit strypt eller qväfd och efteråt upphängd såsom lik. De lokala förändringarna på halsen gifva visserligen härvid temligen säkra indicier, men då desamma ej vid alla fall framträda lika distinkt, så kunna stundom de inre fenomenen i betydlig mån bidraga till klargörandet af förhållandena, om ock, såsom det torde framgå af det föregående, deras olikhet vid de sär-

skilda dödssätten ej får anses vara fullt så tydlig som Tardieu antagit. Det gäller emellertid för rättsläkaren, att samtidigt taga hänsyn till alla de omständigheter, som kunna vara af vigt vid hvart och ett fall särskildt, och att såsom samma författare yttrar, "il ne perd pas de vue le rapport qui doit toujours exister entre les lésions externes et les lésions internes dans toute espèce de mort violente".

Slutligen vill jag äfven nämna något om, huru jag gått till väga vid tabellernas uppgörande. Öfver fallen 1—28 finnas inga obduktionsprotokoll i behåll, och har jag refererat desamma efter ett "sammandrag af protokollen", som finnes bifogadt en i med. fakultetens arkiv befintlig otryckt licentiatafhandling: "Några anmärkningar om likfenomenerna hos hängda" med O. Lindblad till författare. För fallen 29—83 har jag haft fullständiga obduktionsberättelser att tillgå, och hafva de alla, såsom förut nämts, med undantag af 83, som välvilligt lemnats mig af D:r Falck i Malmö, blifvit undersökta under ledning af lärare vid h. v. med. fakultet. Härvid är att märka, det de egentliga obducenterna och de som dikterat protokollen varit med. kandidater, som dermed fullgjort föreskrifna prof, och häraf låter förklara sig den olikhet i uttrycken m. m., som ofta kan skönjas vid de särskilda fallen. Såsom följd häraf kan möjligen äfven ett och annat förhållande ej hafva blifvit fullt adequat framstäldt, men några egentliga faktiska misstag finnas säkerligen ej, då sådana ej kunnat gå oanmärkta förbi den, som ledt förrättningen och som jemte obducenten justerat protokollet.

Angående hängningsomständigheterna, kroppsställning, vehikel m. m. har jag varit så utförlig, som det varit mig möjligt med de oftast mycket knapphändiga polisrapporterna. Vid yttre besigtningen har jag endast fäst mig vid de förändringar, som ansetts kännetecknande för hängningsdöden eller annars på något sätt kunnat vara till upplysning af fallet ifråga. För vinnande af utrymme har jag hänfört läpparnes insida och tandköttet till "munslemhinnan". Vidare har jag ej vid hvarje fall upprepat att inga skador m. m. på halskotorna, tungbenet och struphufvudet, liksom ej heller blödningar kring dessa delar eller vid fåran förefunnits. Vid nästan alla fallen finnes emellertid en sådan negativ förklaring afgifven i protokollen, och säkerligen hafva alltid dessa

delar blifvit noga undersökta. Så har ej förhållandet varit med halspulsådrorna och det på den grund, att man ej velat mer än nödvändigt förstöra liken, hvilka oftast efteråt fått tjena som material på anatomisalen. Jag har derför vid de särskilda fallen, der karotidernas förhållande blifvit uppmärksammadt, omnämt såväl de positiva som negativa resultaten.

Beträffande hufvudet har jag endast fäst mig vid blodhalten och möjligen befintliga blödningar, likaså vid lungorna, men här öfven vid möjligen förhandenvarande oedem. Färgen och blodhalten i luftvägarnes slemhinna finnas oftast antecknade, deremot har jag ej talat om innehållet, för såvidt detta ej varit blodfärgadt eller skummigt. Venstra hjertkammaren har varit tom vid alla de fall, der ingenting annat finnes härom anfördt; vid mjelten, lefvern och njurarne, äfvensom digestionskanalen har endast färgen och blodfyllnaden blifvit omnämda.

De förkortningar som användts äro säkerligen tydliga för en hvar och behöfva ej närmare förklaras. Vid några af fallen har det fallit sig svårt, att i en spalt få utrymme för dithörande text, och finnes denna derför i stället återgifven under samma nummer i bihanget.

TABELLARISK SAMMANSTÄLLNING

AF FALLEN.

Nummer.	Namn, ålder. Dagen för liköppningen m. m.	Kroppens ställning. Hängningsvehikel, m. m.	Likfläckar m. m. — Könsdelarne.	Hufvudets yttre förhållanden.	Halsen, (fåran, blödningar, skador å tungbenet och brosken m. m.).
1.	Arbetskarl N. J., 53 år. Obd. d. $^{26}/_{11}$ 49, 5 dagar efter döden.	Hängning i sittande ställning en half aln från marken. Vehiklet dubbelt segelgarn. Nedtogs efter några timmars förlopp.	Manslemmen slapp. I mynningen slemmig vätska utan sädesdjur.	Ansigtet blekt. Pup. norm. Bindeh. bleka. Tungan bakåtliggande.	Nedanför såret en särdeles djup fåra, $^{1}/_{4}$ tum bred, snedt fram- och nedifrån uppåt och bakåt gående och slutande i sårvinklarne. Huden i bottnen af något mörkare färg.
2.	Arbetskarl G. M. Obd. den $^{4}/_{1}$ 50, 2 dagar efter döden.	Kroppens öfre del något lutande; fötterna lindrigt stödda mot en på golfvet lagd hufvudkudde. Vehiklet ett om halsen knutet halskläde. Nedtogs ännu varm.	Likblånader på hela baksidan af kroppen. Manslemmen slapp, med slem i mynningen.	Ansigtet uppdrifvet och blåblekt. Bindeh. bleka. Pup. norm. Tungan bakåtliggande.	Fåran omkring en tum bred, belägen på struphufvudet, gående snedt bakåt och uppåt mot nacken. I bottnen pergamentartad och utvisande flera smärre fållar.
3.	Skifvaren C. H. R. M., 40 år. Obd. d. $^{24}/_{3}$ 51, en dag efter döden.	Fullkomligt hängande. Vehiklet vanlig tömsträng.	Likblånader å bakre sidan af axlarne.	Ansigtet och särdeles öronen blåa. Bindeh. bleka. Pup. norm. Blodig fradga utrinner ur munnen.	Fåra gående på midten af halsen från öra till öra, baktill knappt märkbar, framtill mycket grund.
4.	Gossen H. J., 15 år. Obd. d. $^{26}/_{3}$ 52, 8 dagar efter döden.	Ingen uppgift.	Likblånader å buken och nedre extremiteterna samt "från armbågen nedåt handen".	Pup. ngt utvidgade. Tungan inkilad mellan tänderna.	Starka blånader af oregelbunden form på framsidan af halsen, å båda sidor uppåt öronen (syntes vara intryck af något tjockare band, hvari kroppen hängt). Huden å blånaderna torr, pergamentlik.
5.	Åbo M. P. Obd. d. $^{27}/_{11}$ 52.	Fullkomligt hängande. Nedtogs efter en half timmas tid.	Likblånader å hela ryggen, baksidan af låren, axlarne och nacken. Manslemmen slapp, vid tryckning utkommer högst mjölkig vätska.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka.	"Obetydlig och fläcktals omärklig impression af nära ett halft tums bredd ofvan sköldbrosket, straxt nedom käkvinklarne; rundt om nacken är huden här och der något rödaktig".
6.	Skomakare O. J., 30 år. Obd. d. $^{7}/_{3}$ 53, 8 dadar efter döden. Liket fruset.	Ingen uppgift.	Å ryggen, bålen och extremiteterna likblånader. Manslemmen slapp, ingen vätska i mynningen.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka. Pup. norm. Tungan bakåtliggande.	Fåran omkring en half tum bred, sträcker sig från tungbenet snedt bakåt mot proc. mast. på båda sidor. Huden i fåran framtill pergamentartad.
7.	Dräng J. K., 23 år. Obd. d. $^{2}/_{2}$ 54, 14 dagar efter döden.	Ingen uppgift.	Buken och nedre extremiteterna svartröda.	Tungan framskjutande mellan tänderna.	Fåran straxt ofvan struphufvudet bakåt till nacken, mest märkbar å högra sidan. Huden pergamentartad. Under v. örat var intrycket svagt, med en långsgående fålla, der yglan af snöret sannolikt varit belägen.

…ung-	Hufvudets inre förhållanden.	Lungorna.	Luftvägarne.	Hjertat.	Bukens organ.	Pat. Anat. förändringar. Anmärkningar.
…fåra, …lifrå …tande …en af	…årda hinnan och långa …odledarna i deras bakre …lar utspända af flyt. …od. Hjernsubstansen ej …dersökt.	Till färgen gråblå, föga blodfylda, utom i bakre nedre partierna.	Normala.	H. halfvan innehåller något flyt. blod.	Lefvern blodtom. Mjelten lös, blodfull. Njurarne normala.	Fetthjerta och fettlefver. Komplicerande skada: transverslet skärsår å midten af halsen från främre randen af v. m. st. cl. mast. till bakre randen af den högra, sträckande sig ned genom huden.
…läger …bakåt …ttnen …flera	…årda hinnan och sin. lon…tud. starkt fylda af …örkt tunnflyt. blod. Mju… hinnan och sin. transv. …ml. blodfylda. Ådernä…n blodstinna. I hjern…assan allmän blodfyll…d.	Starkt kongestionerade, synnerligast i deras bakre och nedre partier, af mörkt, tunnflyt. blod.	Slemh. starkt injicerad.	Begge kaviteterna tomma.	Lefvern blek och blodtom. Mjelten mör, föga blodhaltig. Njurarnas blodhalt normal. Slemh. i ventrikeln blek.	
…halsen …näk-	…ålen teml. blodfull. Lån… blodledaren föga blod…ltig. Mjuka hinnorna …lodhaltiga. Hjernsub…nsen öfverallt blod…ickig.	Särdeles starkt blodfylda.	Innehålla en betydlig mängd tjockt, fradgigt blod äfven i de mindre förgreningarne.	I h. halfvan omkring 3 uns flyt. blod.	Lefvern starkt blodfyld. Mjelten skör, blodfyld. Njurarne blodfylda. Slemh. i ventrikeln starkt blodfyld. Tunntarmarnes slemh. af samma beskaffenhet.	Fetthjerta. Kron. mag- o. tarmkatarrh. (Notorisk potator).
…form …sidor …ck af …oppen …torr,	…svålen ingen kärlöfver…llnad. Hårda hinnan …ml. blodfyld. Blodled. …nehålla flyt. blod. Teml. …lda kärl på hjernans yta. …jernsubstansen ej ovan…t blodprickig. Ådernä…n ej blodfylda.	Ljusröda; blott de nedre loberna förete en ringa grad af blodfyllnad.	Slemh. ej injicerad.	H. halfvan innehåller något tunnflyt. blod.	Normala.	
…g im- …bredd …käk- …huden	…årda hinnans kärl blod…lda. Mjuka hinnornas …rl något blodfylda. …jernmassans snittyta fö… blodprickig. Ådernäten …eka. Blodledarne å basis …anii fylda med tjockt blod.	Mot ryggsidorna blodfylda, framsidorna mera blodtomma.		Begge halfvorna fylda af tunnflyt. blod.	Lefvern blodfattig. Njurarne något blodfylda. Slemh. i ventrikeln förtjockad, på flera ställen liksom korroderad med små blodutådringar af klart ljusrödt blod.	Kron. magkatarrh.
…bred. …snedt …sidor. …nent-	…ålen fyld af mörkt blod. …årda hinnan teml. blod…ld. Blodledarne innehål…r något flyt. blod. Mjuka …nnorna blodfylda äfven i … mindre förgreningarne. …jernans snittyta något …odprickig. Ådernäten …ml. blodfylda.	Bakåt och synnerligen nedåt starkt fylda af mörkt, tjockflyt. blod.	Ingen injektion eller blodig, serös vätska.	Öfverfyldt af tunnflyt. blod.	Lefvern normal. Mjelten blek. Njurarne mörkröda, teml. blodfylda. Slemh. i ventrikeln blek.	Kron. magkatarrh.
…vudet …bar å …rtad. …, med …an af	…årda hinnan starkt inji…rad på h. sidan. Sin lon…tud. tom.	Ljusrödt marmorerade, starkt sammanfallna, eljest friska.	Innehålla någon skummig vätska.	H. halfvan fyld af svart, tunnflyt. blod.		Början de Morb. Brigth.

Nummer.	Namn, ålder. Dagen för liköppningen m. m.	Kroppens ställning. Hängningsvehikel, m. m.	Likfläckar m. m. —— Könsdelarne.	Hufvudets yttre förhållanden.	Halsen, (fåran, blödningar, skador å tungbenet och brosken m. m.).
8.	Murare J. St. Obd. d. $^{16}/_{2}$ 57, 4 dagar efter döden.	Hängande med fötterna stödda mot golfvet i en enkel snara af ett $^{2}/_{3}$ tum tjockt rep. Snaran bunden i en enkel knut på v. sidan af halsen.	Likblånader å bukens sidor, mot dess midt, utåt klinkorna, yttre sidan af låren och underbenen.	Högra kinden blodsprängd. Ansigtet i öfrigt naturligt. Tungan inkilad mellan tänderna.	Fåra: ofvan struphufvudet från v. sidan af halsen, ända "till en tu[m] från dess början". Huden pergamentlik.
9.	Dräng P. H., 25 år. Obd. d. $^{7}/_{5}$ 57, 2 dagar efter döden.	Ingen uppgift.	Likblånader å nacke, bakre och sidodelarne af halsen, rygg, skuldror, framsidan af bröstet och genitalia.	Ansigtet blåblekt, med rödblå fläckar öfverallt. Bindeh. ej injicerade. Tungan bakåtliggande.	Fåra: från v. käkvinkeln öfver struphufvudet och h. sidan af halsen, öfver nacken slutande på v. sidan me[d] en lucka af en tums längd mellan ändpunkterna. Huden pergamentlik på framsidan.
10.	N. S., 19 år. Obd. d. $^{4}/_{4}$ 59, 8 dagar efter döden.	Hängande i ett rep i knäböjd ställning.	Likblånader på baksidan af bålen och nedre extremiteterna.	Ansigtet uppsväldt, på v. sidan rödaktigt, på högra mera naturligt. Bindeh. föga injicerade. Tungan inkilad mellan tänderna.	Fåra: svag, från h. örat nedåt mot och ofvan struphufvudet och derifrån mot venster mera vågrät till främre randen af m. Cucullaris, ungefär [illegible] tum nedom v. örat. Bredd $^{1}/_{3}$ tum. Huden naturlig. Ytliga exkoriationer midt öfver struphufvudet. Halspulsådrornas inre hinna hel.
11.	Skräddare B. J., 50 år. Obd. d. $^{12}/_{4}$ 59, 2 dagar efter döden.	Hängning i liggande ställning. Vehiklet dubbelt sammanlagdt snöre.	Likblånader å venstra öfverarmen.	Bindeh. bleka. Tungan bakåtliggande.	Rundt kring halsen en på v. sidan dubbel fåra, belägen framtill ofvan struphufvudet. Halspulsådrornas inre hinna oskadad.
12.	Nattväktare N. K. Obd. d. $^{12}/_{12}$ 59, 6 dagar efter döden.	Ingen uppgift.	Likblånader å ryggen och nedre extremiteterna.	Ansigtet rödt. Stark injektion af bindeh. Tungan inkilad mellan tänderna. Läpparne livida.	Fåra: djup och betydligt bred impression öfver struphufvudet på v. sidan uppåt till nacken, på höger blott till underkäksvinkeln.
13.	Fattighjonet N. L., 78 år. Obd. d. $^{10}/_{4}$ 60, 6 dagar efter döden.	Ingen uppgift.	Likblånader på nedre delen af buken samt låren. Penis indragen och hopskrumpen; slemmig vätska i mynningen.	Bindeh. injicerade. Tungan inkilad mellan tänderna.	Fåra: af ett lillfingers omfång öfver struphufvudet snedt bakåt och uppåt.
14.	Dräng O. P., 50 år. Obd. d. $^{30}/_{11}$ 60, 4 dagar efter döden.	Hängande i ett streck.	Likblånader å rygg och länder. Manslemmen slapp.	Ansigtet ej uppdrifvet. Bindeh. ej injicerade. Tungan bakåtliggande.	Fåra: vid öfre ändan af struphufvudet 3 linier bred, sträckande sig bakåt och uppåt.

Hufvudets inre förhållanden.	Lungorna.	Luftvägarne.	Hjertat.	Bukens organ.	Pat. Anat. förändringar. Anmärkningar.
len innehåller något kt och mörkt blod. long. tom. Sinus basis ii betydligt blodfylda. ka hinnorna betydl. lfylda äfven i de min- kärlen. Hjernan be- l. blodprickig.	Ej betydl. blodfylda.	Föga injicerade.	I h. förmaket en betydl. mängd flyt. blod. I v. kammaren mindre blodkongestion.	Lefvern blodtom. Njurarne betydl. blodfylda.	
len blodrik. Hårda hin- na och blodledarne be- l. fylda af flyt. blod. ma förhållande med ka hinnorna. Hjern- san särdeles blodrik. rnäten utspända af l.	Bakre och nedre delarne starkt blodfylda.	Slemh. starkt röd.	H. halfvan innehåller "efter kärlens genomskärning" ej blod. I v. kammaren något flyt. blod.	Njurarne starkt blodfylda. Slemh. i ventrikeln röd.	
dledarne fylda af tunn- blod. Mjuka hinnans l lifligt injicerade. rnmassan med måttlig lhalt.	Starkt fylda af mörkfärgadt blod.	Slemh. lifligt injicerad, belagd med blodigt slem.	H. halfvan innehåller ymnigt tunnflyt. blod, v. kammaren något liknande blod.	Lefvern måttligt blodhaltig. Njurarne något hyperämiska. Mjeltens blodhalt normal. Slemh. i dig. kanalen normal.	
blodledarne högst obe- igt tunnflyt. blod. Mju- hjernhinnornas kärl lfylda bakåt. Hjern- ubstansen "normal". rnäten ej blodfylda.	Små och sammanfallna; nedre loberna teml. blodfylda.	Slemh. blek, nedåt belagd med blodfärgadt slem, som sträcker sig ned i de mindre förgreningarne.	I h. kammaren ett större, körsbärsfärgadt blodkoagulum.	Lefvern blek, fett degenererad. Njurarne blodfylda. I h. njuren en mindre blodutådring. Slemh. i dig. kanalen utan anmärkningsvärda förändringar.	Vargölar i bäckenet.
len nästan torr. Sin. . innehåller en större gd blod. Mjuka hin- a af måttlig blodhalt. rnmassan blodprickig. rnäten starkt blod- a.	Starkt blodfylda.	Slemh. i luftstrupen och de större bronkerna blek, i de mindre här och der mörkrödt slem.	H. halfvan starkt fyld af flyt. blod, med ett blodkoagulum.	I lefvern riklig blodhalt. Njurarne starkt blodhaltiga. Slemh. i ventrikeln blek.	
da hinnans kärl starkt lfylda, liksä blodledar- Lifligt injicerade kärl juka hinnorna. Hjern- stansen något blod- kig.	I bakre nedre delarne visar sig vid genomsnitt en blodblandad, slemmig vätska.		H. halfvan innehåller tunnflyt. blod; i v. kammaren något koaguleradt blod.	Lefvern teml. blodfyld. Mjelten ej särdeles blodfyld. Njurarne betydl. blodfylda. Slemh. i ventrikeln blek.	
len ej blodfyld. Hår- hinnan blodrik. Sido- lledarne fylda af tjock- . blod. Mjuka hinnor- a starkt injicerade. rnmassan blodprickig. rnäten blodfylda.	Starkt blodfylda.	Slemh. ej synnerligen injicerad.	H. halfvan innehåller obetydligt flyt. blod. I v. ventrikeln något svart, tjäraliknande blod.	Lefvern teml. blodfyld. Mjelten och njurarne blodfylda.	

Nummer.	Namn, ålder. Dagen för liköppningen m. m.	Kroppens ställning. Hängningsvehikel, m. m.	Likfläckar m. m. —— Könsdelarne.	Hufvudets yttre förhållanden.	Halsen, (fåran, blödningar, skador å tung-benet och brosken m. m.).
15.	Pigan K. B., 23 år. Obd. d. $^{28}/_{2}$ 61.	Ingen uppgift.	Likblånader å bakre sidan af bålen.	Ansigtet starkt rödt. Bindeh. injicerade. Pup. utvidgade. Tungan inklämd mellan tänderna.	Fåra: sträcker sig på h. sidan [...] käkvinkeln, på v. till midten af ba[...] delen af halsen.
16.	Piga A. J., Obd. d. $^{4}/_{2}$ 62, 3 dagar efter döden.	Fullkomligt hängande.	Likblånader å ryggen och bakre sidan af öfverarmarne.	Bindeh. bleka. Tungan bakåtliggande.	Fåran midt öfver struphufvudet [...] der bredast ($^{1}/_{2}$ tum), sträckande [...] på h. sidan uppåt örat, på v. [...] proc. mastoid. (Snaran dubbel).
17.	Dräng J. B., Obd. d. $^{6}/_{2}$ 62, 3 dagar efter döden.	Ingen uppgift.	Likblånader å kroppens baksida. Manslemmen slapp, i mynningen mjölklik vätska med sädesdjur.	Ansigtet ej uppdrifvet, blåaktigt rödt. Bindeh. bleka. Pup. sammandragna. Tungan bakåtliggande.	Fåran är tumsbred, grund, tvärs [...] ver luftrörshufvudet, snedt bakåt [...] uppåt ända till nackgropen.
18.	Dräng P. P., Obd d. $^{3}/_{3}$ 62, 8 dagar efter döden.	Ingen uppgift.	Likblånader å nedre extremiteterna. Manslemmen mjuk.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka. Tungan inklämd mellan tänderna.	Fåra: halftumsbred, djup, från h. kä[...] vinkeln bakåt tvärs öfver nacken t[...] v. käkvinkeln, derifrån snedt upp[...] öfver v. tungbenshornet, v. delen [...] tungbenskroppen ända upp till midt[...] af h. underkäksranden, sålunda bl[...] $^{1}/_{2}$ tums fritt rum, smalast på fra[...] sidan af halsen, bredast öfver nacke[...]
19.	Fattighjon O. A. Obd. d $^{24}/_{4}$ 62, 2 dagar efter döden.	Fullkomligt hängande.	Likblånader å ryggen, bakre delen af armar och lår.	Bindeh. något injicerade. Tungan bakåtliggande.	Fåran går ofvan struphufvudet upp[...] och bakåt.
20.	Åbo H. P., 65 år. Obd. d. $^{10}/_{4}$ 63, 11 dagar efter döden.	Hängningsvehiklet rep, med yglan för löpningen fram under hakan och största tryckningen åt nacken.	Starka likblånader å ryggen och nedre extremiteternas baksidor.	Ansigtet blekt. Tungan bakåtliggande.	Se bihanget.
21.	Enkan K. A., 60 år. Obd. d. $^{16}/_{11}$ 63, 9 dagar efter döden.	Ingen uppgift.	Likblånader på rygg, länder och baksidan af låren. Afmagrad.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka. Pup. norm. Tungan bakåtliggande.	Fåra: midt öfver struphufvudet e[...] rödbrunt märke, med en smala[...] strimma på v. sidan till käkvinke[...] på högra sidan samma förlopp, me[...] mindre uttalad.
22.	Smeden L. Obd. d. $^{3}/_{3}$ 64.	Ingen uppgift.	Likblånader å ryggen och könsdelarne. Manslemmen hängande; i öppningen blåhvit vätska med sädesdjur.	I ansigtet någon rodnad. Bindeh. starkt injicerade. Tungan bakåtliggande, till v. om spetsen en ringa blodutådring.	Fåra: mellan sköld- och ringbrosk[...] bakåt och uppåt till bakre kant[...] af mm. stern. cleid. mast. Hude[...] pergamentartad, kanterna mörkt röd[...] I den underliggande cellväfven på v[...] sidan en märkbar blodutådring sam[...] i främre randen af v. m. stern. cleid. mast. en ringa sådan.

Hufvudets inre förhållanden.	Lungorna.	Luftvägarne.	Hjertat.	Bukens organ.	Pat. Anat. förändringar. Anmärkningar.
da hinnans kärl blod-a, äfvenså de mjuka ornas. Hjernan nor-t blodprickig.	Starkt blodfylda.	Slemh. starkt röd.	I v. kammaren en större blodlefver.	Lefver och mjelte af måttlig blodhalt. Njurarna blodrika, små. Tarmkanalen frisk.	Hafvande med ett 7 mån. foster.
len utan blodfyllnad. ka hinnans kärl tem-n blodfylda. Hjern-stansen något blod-kig. Ådernäten bleka.	Bådas nedre lober, i synnerhet bakåt, innehålla ymnigt mörkt blod.	Slemh. teml. injicerad, men ingen skummig fradga.	H. förmaket starkt utspändt af flyt. blod.	Lefver, mjelte och njurar betydl. blodfylda.	
len betydligt blodrik. da hinnans kärl inji-de. Blodledarne fylda tjockflyt. svart blod. ka hinnorna blodfylda. rnsubstansen blodpric-Ådernäten blekröda.	I öfre loberna teml. ymnigt och skummigt serum, i nedre ymnigt, svart, tjockflyt. blod.	Slemh. ljusröd med starkt fylda kärl.	H. halfvan utspänd af svart blod med tunna koagular. I v. kammaren något flyt. blod.	Lefvern teml. blodfull. Mjelten blodrik. Njurarne svartblå, betydligt blodrika. Tarmarne teml. blodfylda.	
len och hårda hinnan lodfylda; i mjuka hin-a lindrig injektion. I ledarne en del tjock-blod. Hjernmassan l. blodprickig. Åder-n ljusröda.	Öfre delarne ljusröda, torra, innehålla sparsamt ljusrödt, skummigt blod; nedre loberna blåaktiga med dels ljusrödt, dels (nederst) svartaktigt, skummigt blod.	Slemh. blek.	H. halfvan något utspänd af temligen tjockflyt. blod, med några svarta blodkoagula.	Lefvern och mjelten ej blodfylda. Njurarne teml. blodrika. Slemh. i ventrikeln blek.	
rnhinnorna föga blod-iga; i blodledarne nå-svartaktigt blod. jernsubstansen föga dhaltig. Ådernäten a.	Starkt mörkblå, starkt blodfylda, mest i nedre loberna.	Slemh. rödstrimmig och belagd med en ringa mängd skummigt slem.	H. förmaket betydl. utspändt af tunnflyt. blod.	Lefvern blodfattig. Mjelten i snittet körsbärsfärgad. Njurarne betydl. "feta", föga blodrika.	Fettlefver.
len torr. Ingen blod-nad i hinnorna. Hjern-stansen blodprickig.	Mycket blodhaltiga.	Slemh. ljusröd, föga injicerad, med undantag af trakten omedelbart under stämbanden, hvarest finnas några finare sugillationer.	H. halfvan teml. starkt fyld af tunnflyt. blod.	Lefvern af normal blodhalt. Mjelten blodfyld. Njurarne något blodfylda. Slemh. i ventrikeln frisk.	
da hinnan ej blodfyld. long. tom. I sidoblod-rne föga blod. Mjuka orna teml. injicerade. ernsubstansen något prickig. Ådernäten t ljusröda.	H. lungans främre yta blekt ljusröd, bakre något mörkare. Alla tre loberna särdeles blodfattiga; bakre delarne något mera blodhaltiga. V. lungans nedre lober afge vid kramning rödskummig vätska.	Slemh. något röd. Kärlen i bakre väggen teml. starkt blodfylda. Något blodigt slem förefinnes.		I lefvern betydl. blodhalt. Mjelten normal. Njurarne betydl. blodhaltiga. Slemh. i ventrikeln grå.	Svålig* induration m. m. af v. lungans öfre lob.
len teml. blodfyld. da hinnan blodrik. ka hinnorna blodstin-I blodledarne tunnt blod. Hjernmassan l. starkt blodprickig. rnäten starkt blod-a.	På ytan mörkt marmorerade, öfverallt blodfylda, särdeles nedtill. Vid tryck utrinner finskummig, blodrik massa.	Slemh. blodrik och betäckt af ett tunnt lager skummigt slem.	H. halfvan fyld af tunnt blod.	Lefvern och njurarne starkt blodfylda. Mjelten normal.	

Nummer.	Namn, ålder. Dagen för liköppningen m. m.	Kroppens ställning. Hängningsvehikel, m. m.	Likfläckar m. m. — Könsdelarne.	Hufvudets yttre förhållanden.	Halsen, (fåran, blödningar, skador å tu benet och brosken m. m.).
23.	Kusken J. A., 45 år. Obd. d. $^{23}/_{3}$ 64, 6 dagar efter döden.	Vehikel: trenne repstumpar af en gåspennas tjocklek. De tvenne genom en knut förenade. Dubbel snara.	Likblånader å rygg, säte och lårens insida. Buken grönaktig.	Ansigtet starkt rödt. Bindeh. starkt purpurrödt punkterade. I v. ögats yttre vinkel en större blodutådring i bindeh. Pup. norm. Tungan bakom tänderna.	Fåra: några linier bred mellan tu benet och öfre kanten af sköld sket, snedt bakåt och uppåt i r ning mot nedre nackbensknölen. B nen pergamentartad, med en rö upphöjd strimma midt i fåran.
24.	Fjerdingsman A. E., 60 år. Obd. d. $^{24}/_{10}$ 64, 4 dagar efter döden.	Vehikel: ett dubbelt hamprep.	Rosenfärgade likblånader å länder, nedre extremiteterna och underarmarne. Bukens sidodelar blågröna.	Ansigtet ej sväldt, ingen rodnad, bindeh. bleka. Tungan framskjutande mellan läpparne.	Fåra: mellan tungbenet och skö brosket bakåt och uppåt till en pu straxt till höger om nackknölen. den fast och pergamentartad. H pulsådrornas inre hinna hel.
25.	Dräng Sv. S., 25 år. Obd. d. $^{7}/_{11}$ 64, 9 dagar efter döden.	Ingen uppgift.	Röda likblånader på baksidan af kroppen.	Ansigtet blekt. Pup. norm. Tungan bakom tänderna.	Se bihanget.
26.	Hustru N. N., Obd. d. $^{20}/_{12}$ 66.	Ingen uppgift.	Likblånader å hela bakre delen af kroppen. Slemh. i vulva och introit. vaginae starkt rödblå och med tjockt slem belagd.	Ansigtet något uppdrifvet, rödaktigt. Tungan inkilad mellan tänderna.	Fåra: två linier bred och djup, ende ofvan luftstrupen uppåt bakåt. Huden pergamentartad.
27.	Fattighjon A. O. Obd. d. $^{16}/_{3}$ 66.	Ingen uppgift.	Röda likblånader på ryggen och nedre extremiteterna. Manslemmen riktad uppåt mot buken, men utan sädesutgjutning.	Ansigtet blekt, ej uppsväldt. Tungan framskjutande mellan tänderna.	Fåra: ett par linier bred, från skö broskets öfre kant vågrät åt båda dor åt käkvinklarne.
28.	Mamsell K. L., 38 år. Obd. d. $^{25}/_{9}$ 68, 2 dagar efter döden.	Fullkomligt hängande i ett snöre.	Spridda mindre likblånader å ryggen, nedre extremiteterna upptagas fullständigt af en sammanhängande, röd fläck. På framsidan af låren talrika, små, knappnålsstora, ytliga blodutådringar. Någon slemmig afsöndring från vagina, yttre könsdelarne bleka.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka. Tungan sammanpressad mellan tänderna.	Fåra: från h. käkvinkeln framåt m lan tungbenet och sköldbrosket, dare omkring v. sidan af halsen tillbaka omkring nacken till omk 2 tum bakom v. örat. Dubbel f Huden på de flesta ställen torr pergamentartad. Halspulsådror inre hinna hel.

Hufvudets inre förhållanden.	Lungorna.	Luftvägarne.	Hjertat.	Bukens organ.	Pat. Anat. förändringar. Anmärkningar.
...len ej blodfyld. Hårda ...nan ej blodfyld. Mju... hinnorna visa injek...n ini de finare gre...arne. I blodledarne ...mörkt, tunnflyt. blod. ...ernsubstansen blodpric...	Till färgen mörkt marmorerade, starkt blodfylda, särdeles baktill.		H. halfvan fyld af flyt. blod.	Lefvern ej blodfyld. Mjelten mörkt "krusbärsröd". Njurarne starkt blodfylda.	
...rda hinnan baktill be...l. blodfyld. Blodle...ne fylda af tunnflyt. ...d. Mjuka hinnorna mer ...n vanligt blodfylda. ...jernmassans blodhalt ...ttlig. Ådernäten något ...a blodfylda än epen...net.	V. lungans blodhalt måttlig, h. något mera blodhaltig.	Slemh. blek.	I h. halfvan en temlig mängd tunnflyt. blod.	Lefvern af vanl. blodhalt. V. njuren af ökad blodhalt. H. liten och hopskrumpen. Slemh. i ventr. frisk. Tunn- och groftarmarne stycketals betydl. blodfylda.	
...len föga blodfyld. Hår... hinnan med stark blod...nad. Blodledarne fyllda ...svart, flyt. blod. Mjuka ...nornas kärl öfverallt ...ska blodfylda. Hjern...ssan utan anmärknings...d blodprickighet.	Öfre loberna ljusröda, nedre starkt blodfylda.	Slemh. blekröd.	H. halfvan betydl. fyld af flyt. blod.	Lefvern, mjelten och njurarne starkt blodfylda.	
...len starkt blodhaltig. ...da hinnan starkt blod...tig. Blodledarne fylda ...flyt. blod. Mjuka hin...na starkt utspända af ...l. Hjernmassan starkt ...dprickig. Ådernäten ...rkt svälda.	Starkt blodfylda, särdeles i nedre loberna.	Slemh. starkt röd ända ned i de mindre förgreningarne. I luftrörshufvudet något blodigt skum.	H. halfvan fyld af tjockflyt. blod.	Lefvern starkt blodhaltig. Njurarne betydl. blodfylda. Slemh. i ventr. frisk.	
...len särdeles blek. Hår... hinnan föga blodrik. ... long. innehåller en...t i sin bakre del flyt. ...l. Mjuka hinnornas ... teml. rikligt fylda. ...ttlig blodhalt i hjer.... Ådernäten blåröda, ...tspända.	Rödbruna, vid tryck framkommer å snittytan en teml. riklig, finskummig vätska.	Slemh. blek.	I h. halfvan teml. mycket flyt. blod.	Mjelten liten, normal. Lefvern med teml. betydl. blodhalt. Njurarne teml. blodrika. Magslemh. gråblek.	Kron. pneumoni. Kron. bronkit.
...len baktill teml. blod.... De större venerna ...jernans yta, synnerli... baktill, starkt blod...a. Mjuka hjernhinnan ...tligt blodfyld. Normal ...dhalt i hjernsubstansen.	Bådas främre partier måttligt blodfylda: de nedre och bakre partierna innehålla en betydl. mängd svartrödt blod, som i v. lungan är af tjockare beskaffenhet, men i högra mera tunnt och skummigt.	Slemh. lätt injicerad.	H. halfvan fyld af flyt. blod.	Lefvern innehåller en riklig mängd tunnflyt. blod. Mjelten blodrik. Njurarne starkt blodhaltiga. Magsäckens slemh. ljust rosenröd. Tarmarne groft nätformigt injicerade. Slemh. strimmigt gråröd. Slemh. i groftarmen blek.	

Nummer.	Namn, ålder. Dagen för liköppningen m. m.	Kroppens ställning. Hängningsvehikel, m. m.	Likfläckar m. m. —— Könsdelarne.	Hufvudets yttre förhållanden.	Halsen, (fåran, blödningar, skador å tu benet och brosken m. m.).
29.	Åbo P. J. Obd. d. 28/3 59, 9—10 dagar efter döden. (Lovén).	Ingen uppgift.	På baksidan af såväl bålen som extremiteterna sammanhängande likblånader.	Ansigtet af vanl. färg, ej uppdrifvet. Tungan bakom tänderna. Munslemhinnan blek.	Fåra: från h. öronsnibben snedt åt ofvan struphufvudet, på andr dan i en mera vågrät riktning kring två tum nedanför v. örat baka till nackknölen. Bottnen gamentartad. Halspulsådrornas hinna oskadad.
30.	Fiskare P. S., 67 år. Obd. d. 3/2 68, 6 dagar efter döden. (Odenius).	Hängande i ett mindre snöre.	Å ryggen, klinkorna och baksidan af låren sammanhängande, ljusröda likblånader. Ur manslemmen kan frampressas en grågrumlig vätska med sädesdjur.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka. Tungan tillbakadragen.	Mellan sköldbrosket och tungb en otydligt begränsad fåra, åt h en tum nedanför käkvinkeln, der utbreder sig i en aflång, örestor f hvarifrån en otydlig, röd strimma följas ett par tum bakåt och u förlorande sig i nackens hårbekl del; på v. sidan hafvande sa riktning som på höger. Sköldbro förbenadt.
31.	Dräng J. P. B., 36 år. Obd. d. 15/10 68, 4 dagar efter döden. (Odenius).	Hängande vid bordet ett stycke från sängen uti en snara af en väfsnodd.	Likblånader öfver hela ryggen och baksidan af nedre extremiteterna. Från lemmen har utflutit en tjock, gulgrå vätska med sädesdjur.	Ansigtet gråblekt. Bindeh. bleka. Tungan bakom tänderna.	En blågrå intryckning å halsen fr till straxt ofvan sköldbrosket, härifrån gående å båda sidor b och uppåt mot nacken, här sam flytande.
32.	Arbetskarl A. J., 45 år. Obd. d. 21/11 68, 5 dagar efter döden. (Odenius).	Hängande död med segelgarn om halsen, fästadt vid en taksparr. (Ett vittne berättar, att hon tyckt sig se honom sitta i bara linnet hopkrumpen på vinden.	Öfver ryggen och spridda delar af ledamöterna likblånader. Manslemmen liten, ur densamma frampressas lätt en hvit, slemmig vätska med sädesdjur i mängd.	Ansigtet något rödlätt, här och der djupare röda fläckar. Bindeh. bleka. Tungan bakom tänderna.	Rundt kring halsen en intryckt f som från nackhålan sträcker sig s nedåt och framåt omedelbart ofva struphufvudet. Dubbel fåra. H brun och pergamentartad.
33.	Åbo P. P., 58 år. Obd. d. 4/1 69, 6 dagar efter döden. (Odenius).	Hängande i ett hampstreck af en tömsträngs tjocklek. Kan ej hafva hängt mer än en timma.	På kroppens baksida utbredda violetta likblånader. Yttre könsdelarne slappa. vid kramning af manslemmen utkommer en ytterst ringa mängd slemmig vätska utan sädesdjur.	Ansigtet jemnt ljusrödt. Bindeh. något blodsprängda. Tungan bakom tänderna.	Fåra: midt öfver struphufvudet, st kande sig uppåt och bakåt, på h. s till midten af nacken, på v. s något bakom örat. Fåran öfver fr sidan af halsen torr och pergam artad.

ufvudets inre förhållanden.	Lungorna.	Luftvägarne.	Hjertat.	Bukens organ.	Pat. Anat. förändringar. Anmärkningar.
ens insida torr. Hjern- orna endast baktill t starkare blodfylda. odledarne innehålla flyt. blod. Hjernans tans blodfattig.	I främre delarne mera bleka, torra och blodtomma, i bakre delarne, särdeles nedtill, svartblåa, teml. blodfylda.	Struphufvudets slemh. blek, utom en ringa gröfre injektion vid basen af Epiglottis. Luftstrupens bakre vägg med teml. betydl. injektion. Först ned mot lungorna träffas segt, skummigt slem.	H. halfvan utspänd af tunnflyt. blod.	Lefvern af vanl. färg, blodrik. Mjelten i snittet mörk, ganska blodrik. Njurarne starkt blodhaltiga. Slemh. i dig.-kanalen kadav. missfärgad.	
en ej vidare blodhal- Hårda hinnan måttl. rik. De större kärlen an teml. blodfylda, i- erhet baktill. Mjuka an för öfrigt teml. gt, groft injicerad. ledarne fylda af flyt. Ådernäten bleka. nmassan af vanlig halt.	V. lungan i främre delen och spetsen blek, i hela bakre delen rödblå. I nedre loben några spridda, smärre ekkymoser under Pleuran. Främre delen teml. blodfattig, bakre starkt blodhaltig. Från snittytan utflyter ymnigt, finskummigt, tunnare och ur de större kärlen tjockare blod. Blodhalten i bakre delen af h. lungan något mindre, inga ekkymoser.	Bronkialslemhinnan öfverallt lifligt röd med tydl. skönjbara mindre kärl; slemhinnan i luftstrupen och struphufvudet blek.	H. förmaket teml. fyldt af blod. Öfriga kaviteter halft sammanfallna, innehållande flyt. blod.	Lefvern brun, teml. blodhaltig. Mjelten i snittet brunröd, starkt blodhaltig. Båda njurarne mörkt svartblå, i snittet svartröda, särdeles blodrika, ventrikelns slemhinna med grof venös kärlfyllnad, i öfrigt ljusgrå till rosenröd. Slemhinnan i tunntarmarne, i synnerhet i nedre delen, teml. röd; i groftarmen lätt röd.	På h. skuldran och baksidan af öfverarmen några oregelbundna, örestora fläckar af mörkare röd färg, der huden vid genomskärning visar i sitt yttersta lag någon blodutädring, men ej i de djupare.
a hinnans kärl starkt fylda. Blodhalten i större venerna teml. ydlig. Blodledarne af tjockflyt. blod. näten blodfylda. Hjer- blodhalt ej anmärk- svärd.	På snittytan mörkröda, på sina ställen svartröda: å densamma utflyter i ymnig mängd mer eller mindre skummigt, tjockt blod, synnerligen från de bakre partierna. I de bindeväfshinnor, som bekläda v. lungan, finnes dels en större blodinfiltrering, dels mindre.	Bronkernas slemh. teml. starkt injicerad med blod. Luftrörets slemhinna lätt rosenfärgad, hvilken färg uppåt aftager.	H. halfvan utspänd af mörkt, tjockflyt. blod. I v. en mindre mängd sådant.	Lefvern i snittet brunröd, blodrik. Mjeltens parenkym blodfyldt. Njurarne starkt blodfylda. Magslemhinnan blekgrå. Mesent. venerna starkt blodfylda. Tarmarne jemnt rosenröda, så äfven deras slemhinna.	På nedre delen af h. brösthalfvan äfvensom nedåt buken och öfre delen af låren finnes en del från knappnålshufvud till hampfröstora, rödblå fläckar, hvilka vid genomskärning utgöras af små blödningar i huden.
ens insida blek. Ur ledarne utflyter tunnt, t blod i ganska stor gd. Hårda hinnans e kärl starkt blodfyl- e finare fläckvis. Mju- innornas större kärl dl. blodfylda, synner- t bakåt, de finare obe- gt. Hjernmassan utan ärkningsvärd blodhalt. rna i kamrarnes väg- starkt blodfylda.	Främre delarne gråröda, bakre mörkt blåröda. Från den mörkröda snittytan utflyter dels tjockflyt. blod, dels en stor mängd tunnare, starkt rödaktig vätska.	Luftrörets slemhinna blek. Först i lungorna, synnerligen den venstra, svagt rödaktig och här belagd med tunnt, skummigt, rödaktigt slem.	Fyldt af mörkt flyt. blod.	Lefvern teml. blodhaltig, mörk. Mjelten mörkröd, blodhaltig. H. njuren i snittet teml. mörk, ganska blodrik. V. njurens snittyta djupt mörkröd, i ymnighet afgifvande blod. Tunntarmarne med stark blodfyllnad öfverallt i de större kärlen. Slemhinnan smutsigt rödaktig.	
en, isynnerhet baktill, ka blodrik. Hårda an måttligt blodhal- Blodledarne fylda af blod. De större blod- rna å hjernans yta, nerhet baktill, starkt fylda. Mjuka hinnan l. blodfyld. Ådernä- måttligt blodfylda. ernmassans blodhalt lig.	Till färgen mörkt rödblå, framtill något ljusare: från den svartröda snittytan utflyter i riklig mängd mörkt, skummigt, tjockt blod.	Luftrörsgrenarnes slemhinna smutsigt rödaktig, betäckt med blodfärgadt slem. Luftrörets och struphufvudets slemhinnor lifligare röda, betäckta af hvitgrått, skummigt slem.	H. halfvan starkt utspänd af flyt. blod.	Lefvern af vanl. färg. Vid genomsnitt utsipprar en teml. riklig mängd blod. Mjelten teml. blodrik. Njurarne svartröda, blodrika. Magslemhinnan gråblek. Tarmkanalen blek.	Högersidigt ljumskbräck.

Nummer.	Namn, ålder. Dagen för liköppningen m. m.	Kroppens ställning. Hängningsvehikel. m. m.	Likfläckar m. m. —— Könsdelarne.	Hufvudets yttre förhållanden.	Halsen, (fåran, blödningar, skador å tu benet och brosken m. m.).	Hufvudet håll
34.	Snickare F. A., 17 år. Obd. d. $^{11}/_{1}$ 69, 3 dagar efter döden. (Odenius).	Hängande död i ett hampstreck, hvars ena ända var fästad i kakelugnsspjellet. Kan ej hafva hängt mer än 10 à 15 minuter.	Utbredda likblånader öfver kroppens bakre delar. Manslemmen slapp, i mynningen en opak vätska med sädesdjur.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka. Pup. betydl. sammandragna. Tungan bakom tänderna.	På halsen en enkel och på v. s möjligen dubbel, grund fåra, bel framtill omedelbart ofvanför sk brosket och gående på båda s snedt uppåt och bakåt; på h slutande 1 tum nedanför och ba örat, på venster fortgående något f nackknölen. Huden framtill bru tig, pergamentartad.	len i all Blodl a af flyt nan bety stora ve l. starkt re endas vanligt na i sidok liksom å rkt blod ssan någ mörkt
35.	Soldat J. B., 62 år. Obd. d. $^{1}/_{2}$ 69, 7 dagar efter döden. (Odenius).	Hängande i ett tåg med ena foten stödd på en stege. Det medföljande repet visade "rännsnara".	Utbredda likblånader öfver kroppens bakre delar och uppåt sidorna. Buken grönfärgad.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka. Tungan bakom tänderna.	Fåran teml. otydlig, ligger fra öfver midten af struphufvudet, kring en half tum nedom strup len, och föreningsstället ligger höger om nackknölen.. Sköldbro förbenadt.	len torr o arnes bal blod. l baktill Mjuka l, särde la, i öfri en måt rnmassa dhalt.
36.	Husar N. N., 26 år. Obd. d. $^{16}/_{4}$ 69, 3 dagar efter döden. (Odenius).	Hängande i en spilta med en täckesgjord lindad om halsen.	Utbredda mörka likblånader å bålens bakre delar och uppåt kroppssidorna, skuldrorna och halsen. Ur manslemmen utflyter vid tryck en teml. klar, något seg vätska utan sädesdjur.	Ansigtet rödblått. Bindeh. rödblå, starkt blodfylda. Pup. något sammandragna. Ur näsa och mun framflyter en något skummig, rödbrun, tunn vätska. Tungan indragen.	Se bihanget.	len och som hi kt blod näten oc nes vägg ej obety På f rre, tu ingar a ka himn
37.	Åbo N. L. Obd. d. $^{23}/_{4}$ 69, 2 dagar efter döden. (Odenius).	Hängande död med fötterna $^{1}/_{4}$ aln från golfvet med ett fin gerstjockt bastrep omkring halsen och h. armen böjd om en bjelke.	Å baksidan af bålen utbredda ljust röda likfläckar. Buken ljust grön. Könsdelarne blåröda, ur manslemmen har utflutit en opak vätska innehållande sädesdjur.	Ansigtet blekt. V. pup. något större än den h. Munslemhinnan blekt röd. Sidodelarne af tungan inklämda mellan tänderna.	Omedelbart ofvan struphufvudet fåra i huden, gående bakåt och åt på h. sidan till nackknölen, p till trakten bakom örat. Caroti nas innerhinna hel.	len ble t baktill re. ttligt bl arne fyl l några ka him dfylda, t på ba någo ernäten nad.
38.	Skomakare J. P., 42 år. Obd. d. $^{11}/_{11}$ 69, 4 dagar efter döden. (Odenius).	Hängande död med ett streck om halsen, och kunde icke oaktadt mångfaldiga försök af tillkallad läkare till lifvet återkallas.	Utbredda violetta likblånader å bakre sidan af bålen. Bukbetäckningarne gröna. Manslemmen slapp, i mynningen en hvit, slemmig vätska med sädesdjur.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka. Pup. norm. Munslemhinnan blek. Tungan bakom tänderna. Ur munhålan utflyter en tunn, blodfärgad vätska.	Två tum bakom v. örat en grund tryckning, hvarifrån en enkel går framåt tvärs öfver sköldbro och vidare rundt omkring h. s af halsen och nacken tillbaka till gångspunkten. Den är framtill på h. sidan i bottnen brun och gamentartad.	len ble af m dledarn d. De ka him starka frigt b ttl. fyld måttl.

Hufvudets inre förhållanden.	Lungorna.	Luftvägarne.	Hjertat.	Bukens organ.	Pat. Anat. förändringar. Anmärkningar.
len i allmänhet blod- Blodledarna starkt la af flyt. blod. Hårda nan betydligt blodfyld. stora venerna på ytan l. starkt blodfylda. De re endast baktill mer vanligt blodrika. Vena i sidokamrarnes väg- liksom ådernäten teml. kt blodfylda. Hjernssan något mer än van- mörkt blodprickig.	Baktill af blåsvart färg, framtill mera ljusa, afgifva på snittytan ur de nedre loberna rikligt, mörkt, föga skummigt blod. Ur de öfre kan utpressas en riklig mängd starkt skummig, tunnare, blodig vätska.	De större bronkernas slemhinna jemnt röd, öfverdragen med något blodfärgadt, skummigt slem. Luftstrupen och struphufvudet innehålla en del hvitskummig vätska med några inblandade svarta flockor. Slemhinnan jemnt rosenfärgad.	H. halfvan utspänd af flyt. blod.	På lefverns snittyta utflyter så väl ur kärlen som substansen en betydlig mängd mörkt blod. Mjelten med teml. betydl. blodhalt. Njurarne mörkt brunröda, betydl. blodhaltiga. Magslemhinnan smutsigt gråröd. Tunntarmarne rosenröda. Slemhinnan gråröd. Slemhinnan i groftarmen blek.	
len torr och blek. I blodrnes bakre delar tjock- blod. Hårda hinnans baktill teml. blodfyl- Mjuka hinnans större , särdeles de bakre, a, i öfrigt blek. Ådern måttl. blodfylda. rnmassan af ej ökad lhalt.	V. lungans snittyta i öfre loberna mera mörkröd, i de nedre nästan svart. Vid kramning utflyter i mängd mörkt, tjockt, något skummande blod. H. lungans öfre lob i snittet smutsigt rödgrå, afger vid tryck en riklig mängd finskummig, tunn, rödfärgad vätska. Nedre loberna liknar v. lungan.	De större luftrörsgrenarnes slemhinna smutsigt röd, belagd med ymnigt, tjockt, rödfärgadt slem. Slemhinnan i luftstrupen o. struphufvudet blek, baktill rödaktig, här belagd med ett tunnt lager segt, föga skummigt slem.	H. halfvan utspänd af flyt. blod.	Lefvern med ökad blodhalt. Mjelten med måttlig blodhalt. Njurarne i snittet mörkt rödbruna; blodhalten ökad. Magslemhinnan smutsigt ljusare och mörkare rödgrå; i tarmarne blek.	
len och blodledarne äfsom hinnorna särdeles kt blodfylda; likaså ånäten och venerna i kamnes väggar. I hjernmasej obetydl. blodprickig- På flere ställen ses rre, tunna, ytliga utngar af flyt. blod i ka hinnan.	Snittytan i allmänhet af en mörk, rödbrun färg, endast något blekare i v. lungans främre partier; vid kramning utflyter mörkt blod i riklig mängd.	Luftstrupens och de större bronkernas slemhinna af smutsigt rödgrå färg, belagd med rikligt, något skummigt, rödaktigt slem.	H. halfvan fyld af tjockflyt. blod.	Lefvern med något ökad blodhalt. Mjeltens blodhalt ej ökad. Njurarne mörkt rödsvarta med betydlig blodhalt. Slemhinnan i digest. kanalen blek, något rödaktig.	
len blek och torr, ent baktill något blodhalre. Hårda hinnan ttligt blodhaltig. Blodrne fylda af flyt. blod några smärre lefrar. ka hinnans stora kärl lfylda, de mindre ent på basen. Hjernmas- något blodprickig. ernäten af vanlig blodnad.	Rödblå, snittytan i de bakre partierna svartröd: vid tryck utflyter rikligt, ganska tjockflyt., svart, skummigt blod; de främre partierna ljusare, dock äfven här betydl. blodhalt.	Bronkernas slemh. röd, i luftstrupen och struphufvudet starkt blodfyld.	H. halfvan utspänd af flyt. blod.	Lefvern mörkbrun, teml. blodrik. Mjelten i snittet nästan svart, starkt blodfyld. Njurarne mörkt rödbruna, ganska blodrika. Slemhinnan i digest. blek i nedre delen, tarmkanalen med grof kärlfyllnad.	
len blek. Hårda hin- af måttlig blodhalt. dledarne fylda af flyt. d. De större kärlen i ka hinnan endast bak- starkare fylda: hinnan frigt blek. Ådernäten ttl. fylda. Hjernmassan måttl. blodhalt.	Snittytan [illegible] re delen svartröd, i [illegible] ure mera ljusröd; ur densamma framqväller i rikl. mängd flyt. blod.	Slemhinnan ljusröd.	H. halfvan fyld af flyt. blod.	Lefvern i snittet rödbrun, med riklig blodhalt. Mjelten svartröd, i snittet rikligt blodhaltig. Njurarne svartblå, särdeles blodrika. Dig. kanalen visar i sin helhet venös blodfyllnad, slemhinnan smutsigt gråröd.	Å nedre hälften af ryggen finnes en 5 öre stor och 3 à 4 mindre, örestora, svartblå fläckar, som vid genomsnitt visa sig mer eller mindre mörka o. blodgenomdränkta; under en finnes blod utådradt, dock knappast koagueradt. På ett par andra ställen af kroppen finnas liknande fläckar.

Nummer.	Namn, ålder. Dagen för liköppningen m. m.	Kroppens ställning. Hängningsvehikel, m. m.	Likfläckar m. m. — Könsdelarne.	Hufvudets yttre förhållanden.	Halsen, (fåran, blödningar, skador å tun[g]benet och brosken m. m.).	Hufvudets [...] hållan[...]
39.	Hustru B. A. A., 49 år. Obd. den 1/12 69, 4 dagar efter döden. (Odenius).	"Innehade en ovanlig ställning i sängen" och hade om halsen ett streck.	Blekt livida likblånader å vekryggen och nedåt benen.	Ansigtet teml. blekt. Tungan framskjutande mellan käkränderna. Munslemh. blek.	Fåran föga markerad, ligger fram mellan tungbenet och sköldbrosk går bakåt på begge sidor till ba randen af m. st. cleid. mast. och tande tvärt böjande sig bågform uppåt.	len torr oc rne stark is löpnad hinnans k lfylda. M e större v e finare r l. Ökad rnan.
40.	Arbetskarl D. H., 69 år. Obd. den 7/12 69, 5 dagar efter döden. (Odenius).	Hängande i en yllehalsduk, fästad i ett träd, samt låg utsträckt, hvilande med en del af kroppen på marken.	Svaga likblånader bakpå skuldrorna och nedåt klinkorna. Manslemmen slapp, med sädesdjur i röret.	Ansigtet blekt. Å kinderna lindrigt rödt. Den kala hjessan djupt rosenröd. Pup. norm. Bindeh. lindrigt injicerade med flera till linsstora blodutådringar. Munslemh. blek. Tungspetsen framskjuten mellan tänderna.	Omkring halsen en i dubbelt s teml. hårdt åtdragen yllehals med de fria ändarne hopknutna, dande en ygla af en half alns län Fåran tumsbred löper rundt k halsen i horizontal riktning mel sköldbrosket och tungbenet. De grund; huden i bottnen skrynk för öfrigt blek; endast på framsi af halsen visar den öfre kanten till torkning.	len måttl Vid ka de utrinn gd blod. s kärl oc a af flyt. ten i m tlig, så Ådernä lfylda.
41.	Arbetskarl P. Kn., 49 år. Obd. d. 8/3 69, 3 dagar efter döden. (Odenius).	Funnits hängande död i spjellsnöret och redan kall.	På ryggen, klinkorna, baksidan af armarne och benen sammanhängande, mörka likblånader. Manslemmen slapp och något blåfärgad. Pungen mörkt rödbrun, sammantorkad; å framsidan tvenne knappt ärtstora blodutådringar med koaguleradt blod.	Venstra sidan af ansigtet starkt rödt, h. något blekare. Bindeh. bleka. Pup. norm. Tungan bakom tänderna. Munslemhinnan blek.	Rundtkring halsen en fåra, börja en tum nedom h. örat, går nedåt framåt mellan sköldbrosket och tu benet, derefter öfver v. omfånget halsen kring nacken tillbaka upp utgångspunkten. Fåran skarpt gränsad och på v. sidan tydligt d bel, på framsidan torr och pergam artad. På flera ställen i ränderna, isynnerhet i den hudupphöjning. skiljer den dubbla fåran, synas sm punktformiga, helt ytliga blod dringar.	lens insid dl. blodha nde af be r i riklig l. Hårda l. blodhal e fylda ka hinna re venrö lfylda. l. blodpri i den ve rnäten a.
42.	Pigan E. A., Obd. d. 21/1 70, 6 dagar efter döden. Sjuklig en längre tid förut. (Odenius).	Funnits död bredvid sin säng med snara om halsen och derför måste antagas hafva afhändt sig lifvet.	Ljusa likblånader öfver vekryggen, klinkorna och nedåt låren; äfven på framsidan af benen ljusare likfläckar. Yttre blygddelarne röda, något uppsvälda.	Ansigtsfärgen lindrigt röd. Bindeh. bleka; högra pupillen något sammandragen. Tungan framskjuten mot tänderna. Munslemhinnan blek.	Från v. käkvinkeln går en fåra fr mellan tungbenet och sköldbrosk vidare rundt kring halsen åter utgångsstället. Den är dubbel. den i bottnen med ett par sm sugillationer.	len blek o hinnan af . De st jernans till. blod an i öfrig rne fyld blod. tl. blodh måttl. bl
43.	Hustru K. N., 55 år. Obd. d. 28/3 70, 4 dagar efter döden. (Odenius).	Funnits hängande död i ett träd, med ett hampstreck fästadt om halsen, kring hvilken hon först bundit en yllesjal. Hon hade sannolikt hängt 10 à 12 timmar.	Spridda, bleka likfläckar å ryggen och nedåt låren.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka. Pup. något sammandragna. Munslemh. blek. Tungan bakom tänderna.	Från h. käkvinkeln går en fåra fr mellan sköldbrosket och tungbe sen omkring v. omfånget af hal förbi nacken, hvarefter den vä sig upp mot h. örat och förlorar s Den visar sig på v. sidan vara dub	len blek o rne fyld ka hinna ig. De ndast m blodfy stansen f Ådern

Hufvudets inre förhållanden.	Lungorna.	Luftvägarne.	Hjertat.	Bukens organ.	Pat. Anat. förändringar. Anmärkningar.
...en torr och blek. Blod- ...rne starkt fylda af ...is löpnadt blod. Hår- ...hinnans kärl öfverallt ...fylda. Mjuka hinnan ... större venerna och in ... finare rötterna blod- ... Ökad blodhalt i ...nan.	Bakre partierna, särdeles i v. lungan, i snittet mörkröda; vid kramning afgifva de ymnigt, mörkt, tjockflyt. blod; de främre partierna likaledes teml. blodhaltiga.	Slemh. smutsigt blekröd, betäckt af ett särdeles i luftstrupen grofblåsigt, skummigt, rödaktigt slem.	H. halfvan fyld med gas och några lösa blod- och fibrinlefrar; i v. halfvan äfven litet, löpnadt blod.	Lefvern i snittet mörkt svartbrun, mycket blodrik. Mjelten svartröd, starkt blodhaltig. Njurarne mörkröda, med ansenlig blodhalt. Slemh. i dig. kanalen kad. missfärgad och upplyftad af gasblåsor.	Svulstbildningar i Duramater, öfvande tryck på hjernan.
...len måttligt blodhal- ... Vid kalottens aflos- ...le utrinner en teml. ...gd blod. Hårda hin- ...s kärl och blodledarne ...a af flyt. blod. Blod- ...en i mjuka hinnan ...tlig, så äfven i hjer- ... Ådernäten måttligt ...lfylda.	Lungorna i snittet vackert marmorerade af svart och rödt, i bakre partierna mörkt röda, de främre något ljusare, vid kramning afgifvande rätt ymnigt, mörkt, skummigt blod.	Slemh. i bronkerna och luftstrupen blekt röd, betäckt af en rödaktig, i luftstrupen groft skummig, slemmig vätska; i struphufvudet blek, belagd med segt slem.	H. halfvan måttligt fyld af flyt. blod.	Från lefverns snittyta utflyter ymnigt, särdeles ur de större kärlen, ett teml. tunnt blod. Mjelten liten, dock blodrik; slemh. i dig. kanalen utan väsentl. förändringar. Njurarne teml. blodrika.	Venstersidigt inquinalbråck.
...lens insida fuktig och ...ydl. blodhaltig. Vid af- ...ande af benkalotten ut- ...er i riklig mängd mörkt ...l. Hårda hinnan be- ...l. blodhaltig. Blodle- ...ne fylda af flyt. blod. ...ka hinnans kärl in i de ...fre venrötterna starkt ...lfylda. Hjernmassan ...l. blodprickig, isynner- ... i den venstra halfvan. ...rnäten mörka, blod- ...la.	I synnerhet baktill betydl. mörka; visa vid genomsnitt en mörkröd yta, från hvilken utflyter i riklig mängd mörkt, finskummigt blod.	Bronkialslemhinnan teml. röd; slemhinnan i struphufvudet och luftstrupen rosenröd med tydlig kärlfyllnad.	H. halfvan utspänd af flyt. blod.	Lefvern med ringa blodhalt. Mjelten mörkröd och mör. Njurarne teml. blodhaltiga. Slemhinnan i ventrikeln blekt gråröd. Slemhinnan i tarmkanalen blek, endast fläckvis (hypostas) röd.	Kron. pneumoni i båda lungorna. Fettlefver. Tuberkulösa sår i tarmarne.
...len blek och torr. Hår- ...hinnan af måttlig blod- ... De större venerna ...jernans yta, isynnerhet ...till. blodfylda. Mjuka ...nan i öfrigt blek. Blod- ...rne fylda af mörkt ... blod. Hjernan af ...tl. blodhalt. Ådernä- ... måttl. blodfylda.	V. lungan i snittet mörkt röd, vid tryck afgifvande en måttlig mängd tjockt, flyt. blod. H. lungan i snittet ljusare, cinnoberröd; på båda sidor de främre partierna blekare.	Slemhinnan i bronkerna obetydl. injicerad, i luftstrupen och struphufvudet blek.	I h. halfvan en del flyt. blod.	Lefvern i parenkymet teml. blodrik, venstammarne fylda af mörkt blod. Mjelten snarare blek. Njurarne i snittet mörkröda, blodrika. Slemhinnan i ventrikeln blekt röd. Tunntarmen såväl å slemh. som i allmänhet smutsigt mörkröd; på sina ställen här är dock slemhinnan blek liksom i groftarmen.	
...len blek och torr. Blod- ...rne fylda af flyt. blod. ...ka hinnan föga blod- ...ig. De större vener- ...ndast mot nacken star- ... blodfylda. Hjern- ...stansen föga blodpric- ... Ådernäten bleka.	I bakre partierna mörkröda, afgifvande vid tryck tjockflyt., svartaktigt blod i teml. mängd; i främre partierna cinnoberröda. Blodhalten dock större i v. lungan.	Slemh. i bronkerna ljust röd, i luftstrupen och struphufvudet blek med smärre injicerade fläckar.	H. halfvan fyld af flyt. blod.	Lefvern rödbrun, blodrik. Mjelten af måttl. blodhalt. Njurarne i snittet mörkröda, blodrika. Slemh. i ventr. smutsigt rödgrå, mot pylorus mörkare röd. Tunntarmarnes yta smutsigt röd, starkast ner i bäckenet, der den blir blåröd. Slemh. smutsigt röd. I groftarmen blek.	Osteofytbildning på kalottens insida. Sarkom i hårda hjernhinnan. På framsidan af h. underbenet en tumslång blånad med blodutådring i fettväfven. En liknande, fast mindre, på motsvarande ställe å venstra underbenet.

Nummer.	Namn, ålder. Dagen för liköppningen m. m.	Kroppens ställning. Hängningsvehikel, m. m.	Likfläckar m. m. — Könsdelarne.	Hufvudets yttre förhållanden.	Halsen, (fåran, blödningar, skador å tu[ng]benet och brosken m. m.).
44.	Husman M. J., 47 år. Obd. d. $^{20}/_{2}$ 71, 5 dagar efter döden. De sista veckorna sängliggande af "magsot". (Odenius).	Funnits hängande i ett vid loftet och öfver den aflidnes säng fastgjordt s. k. handband bestående af ett mindre, dubbelt streck, samt i framstupa ställning i sängen, stående på knäna, något stödjande sig på armarne och med hufvudet instucket uti dubbelstrecket.	Ringa likblånader öfver nedre delen af ryggen och nedåt låren. Manslemmen slapp.	Ansigtet infallet med gulblek färg. Bindeh. bleka. Spetsen af tungan inklämd mellan tänderna. Munslemh. blek.	På halsens framsida en ytlig, s[…] fåra, belägen mellan tungbenet [och] sköldbrosket; den går på h. si[dan] uppåt till närheten af nackkn[ölen,] på v. till omkring en tum ba[kom] käkvinkeln.
45.	Landtbrukare P. J. C., 40 år. Obd. d. $^{5}/_{4}$ 71, 4 dagar efter döden. Kort före sin död säger han sig hafva haft näsblod. (Lindgren).	Hängde i en af ett $^{1}/_{4}$ tum tjockt snöre, bildad löpsnara. Han hvilade med fötterna på golfvet, men hade vidgat ut benen och nedböjt knäna, så att dessa lutade helt nära intill golfvet. Han nedtogs varm.	Å hela ryggen, öfre delen af bröstet och nedre delen af buken blåröda och grönaktiga likfläckar. Under förhuden en gråhvit vätska innehållande sädesdjur.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka. Tungan bakom tänderna. Näsöppningarne besudlade med intorkadt blod.	Fåran ligger rundt om halsen fr[am]till öfver öfversta delen af strup[…] vudet och baktill något högre. […] den i fåran torr och af gråbrun f[…] Halspulsådrornas inre hinna oska[dad.]
46.	Hustru H. P., Obd. d. $^{17}/_{4}$ 71. (Lindgren).	"Aflidit genom hängning".	Å hela baksidan af kroppen utbredda likblånader.	Ansigtet blek. Bindeh. bleka.	Rundt kring halsen finnes en f[…] framtill öfver midten af struph[…] det, baktill i närheten af nackkn[ölen.] Den är tydligast på v. sidan, […] brungul och torr. De stora hals[kär]lens innerhinna oskadad.
47.	Åbo J. O., 57 år. Obd. d. $^{26}/_{4}$ 71, 8 dagar efter döden. (Lindgren).	Funnits hängande död i en löpsnara af en tömsträng, lagd tvenne gånger om halsen. Fötterna 2 $^{1}/_{2}$ tum från golfvet.	Å baksidan af bålen och nedre extremiteterna blåröda likfläckar.	Ansigtet teml. blekt. Å bindeh. en mängd små punktformiga blodutådringar. Tungan framskjuten mellan tandraderna.	Rundtkring halsen en fåra, fra[m…] belägen öfver öfre delen af st[…] hufvudet, baktill, der den är oty[d…] något nedom nackknölen. I ve[…] sidoomfånget är den tydligt du[…] De större halskärlens innerhi[nna] oskadad.
48.	Dräng M. O., 40—50 år. Obd. d. $^{2}/_{11}$ 71, 7 dagar efter döden. (Odenius).	Funnits hängande uti ett i loftet medelst en spik fästadt snöre. Nedtogs varm efter att, som det antages, ej hafva hängt mer än omkring 10 minuter.	Utefter baksidan af bålen och nedåt låren sammanhängande, ljust blåröda likfläckar. Buken och bröstet m. fl. ställen gröna.	Ansigtet ljust rödlätt; öronmusslorna jemte några smärre fläckar på kinderna ljust rödblå. Bindeh. tätt punktformigt blodsprängda. Pup. norm. Tungan bakom tänderna. Munslemh. blek.	Rundt kring halsen en tydlig, […] föga djup fåra, belägen framtill […] lan tungbenet och sköldbrosket. […] böjer sig i trakten af h. käkvin[keln] vinkelformigt uppåt och utbreder […] här i en röd fläck. På flera stä[llen,] dels i fårans botten, dels längs […] ränder, ses högröda, smala rän[der] betingade af ytlig blodutådrin[g i] huden. I en del af fårans utstr[äck]ning, isynnerhet på v. sidan, är den torr, gråbrun.

Hufvudets inre förhållanden.	Lungorna.	Luftvägarne.	Hjertat.	Bukens organ.	Pat. Anat. förändringar. Anmärkningar.
len blek och torr. Hårhinnan teml. blek. Mjuka hinnorna med ringa löfverfyllnad i de större erna, för öfrigt bleka. rnmassan med ringa dprickighet. Ådernä- snarare blodfattigare. ra blodledarne nästan ma.	De öfre loberna blodfattiga, de nedre mera blodrika, till färgen röda; vid genomsnitt högröd färg; vid tryck afgifvande en måttl. mängd lika färgadt, skummigt blod. H. lungan något blodrikare än den v.	Slemhinnan ringa blodhaltig.	H. halfvan måttligt fyld af tunnflyt. blod.	Lefvern teml. blodfattig, likaså mjelten. Njurarne ganska blodrika. Slemhinnan i digest. kanalen blek.	Oedem i h. benet o. omkring v. ankeln. I h. lungan till hönsäggstora, sönderfallande infarkter. Kräfta i pancreas och lefvern. Blodpropp i ven. iliac. dext.
len i bakre delarne ligen blodrik. Hårda nans kärl betydl. blod- a. Blodledarne inne- a en icke obetydlig ngd flyt. blod. Mjuka nans alla kärl ganska kt fylda. Ådernäten röda, men ej svällande. rnmassans snittyta rikt dprickig.	Framtill teml. ljusröda, i de bakre nedre delarna mörkt blåröda; snittytan respektive ljusröd och blåsvart; vid tryck framkommer en skummig, mörkt blodfärgad vätska i teml. riklig mängd.	Innehålla en icke obetydlig mängd mörkt blodfärgad, rikt skummig vätska; slemh. högröd till blåröd, hvilken färg i de finare luftrörsgrenarne blir ännu mörkare.	H. halfvan utspänd af tunnflyt. blod.	Lefvern ganska blodrik af rödbrun färg. Mjelten betydl. blodrik, i snittet blåröd. Njurarne synnerligen blodrika. Slemh. i digest. kanalen utan anmärkning.	
len blek. Hårda hin- teml. blodrik. I blod- rne något flyt. blod. äl de större som min- kärlen i mjuka hin- väl fylda. Ådernäten röda. Hjernmassan l. blodprickig.	Blåröda, snittytan i främre delarne jemförelsevis mera blek, i de bakre mörkt blåröd. Från densamma utrinner förutom mörkt blod, en skummig, blodfärgad vätska.	Innehålla en helt ringa mängd skummig vätska; slemhinnan högröd.	I h. halfvan en del tunnflyt. blod.	Lefvern af måttl. blodhalt. Mjelten med riklig blodhalt. Njurarne betydl. blodrika; snittytan brunröd. Slemh. i digest.-kanalen utan anmärkning.	
len blek. Hårda hin- ganska blodrik. I lledarne tunnflyt. blod. ka hinnans kärl väl a. Ådernäten blåröda. rnmassan i snittet dra- de i blårödt och be- l. blodprickig.	Jemnt blåröda; snittytan jemnt svartblå, från densamma framkommer mörkt, tunnflyt., något skummigt blod.	Slemh. blek.	I h. halfvan tunnflyt. blod.	Lefvern måttligt blodhaltig. Mjelten blodrik. Betydl. blodhalt i njurarne, Slemh. i ventr. blekt gråröd, i tarmkanalen utan anmärkning.	Arterioskleros. Fettlefver.
len blek och torr, en- t baktill något blod- ig. Hårda hinnan l. blodhaltig. I blod- rne rikligt med något kflyt. blod. De stora en å ytan utspända af l. Mjuka hinnan blek, st i de större ven- erna någon fyllnad. rnäten måttligt blod- iga. Hjernan groft dprickig.	Starkt blodhaltiga, isynnerhet de bakre partierna, i snittet svartröda, afgifvande rikligt, något tunnt, lika färgadt blod. Främre partierna något blekare, men ändock ganska blodrika.	Luftrörsgrenarnes och luftrörets slemhinna blåaktigt röd, den senare lätt injicerad.	H. halfvan icke utspänd, snarare sammanfallen, innehåller en ringa mängd flyt. blod. V. kammaren af vanl. vidd, fyld med flyt. blod.	Lefvern med ganska riklig blodhalt. Mjelten blodrik. Njurarne i snittet mörkröda, mycket blodrika. Slemh. i digest. kanalen utan anmärkning.	

Nummer.	Namn, ålder. Dagen för liköppningen m. m.	Kroppens ställning. Hängningsvehikel, m. m.	Likfläckar m. m. — Könsdelarne.	Hufvudets yttre förhållanden.	Halsen, (fåran, blödningar, skador å tu[ng]benet och brosken m. m.).
49.	Hustru M. N., minst 50 år. Obd. d. $^{13}/_{11}$ 71, 9 dagar efter döden. Dagarne före döden sängliggande i följd af bröstsjukdom. (Odenius).	Funnits hängande vid en bjelke i ett löst fastbundet snöre och med fötterna nående till marken. Vid nedtagandet förmärktes rosslingar i bröstet och t. o. m. rörelse, hvadan räddningsförsök gjordes med åderlåtning m. m.	Utbredda likfläckar öfver baksidan af bålen och nedåt benen.	Ansigtet blekt; bindeh. något punktformigt blodsprängda. Pup. teml. vida. Munslemh. blek. Tungan bakom tänderna.	Rundt kring halsen och på fr[…] dan liggande i höjd med eller […] m. något ofvanom tungbenet m[…] en ungefär horizontal fåra, hv[…] på h. sidan böjer sig vinkelfor[…] uppåt och bakom käkvinkeln vi[…] sig till en brunröd intorkad f[…] i öfrigt visar huden i fårans b[…] endast på spridda ställen en […] intorkad beskaffenhet.
50.	Husman A. L., 61 år. Obd. d. $^{14}/_{12}$ 71, 6 dagar efter döden. (Odenius).	Funnits "knälande" vid sidan af sängen, hängande i snaran af ett stycke af en tömsträng.	Utbredda ljusa likblånader af bålen. Buken starkt grönaktigt missfärgad. Manslemmen i half erektion; ur densamma har utflutit någon hvitaktig vätska.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka. Pup. norm. Munslemh. blek. Tungan bakom tänderna.	På halsen går en fåra från h. […] vinkeln framåt å öfre delen af sk[…] brosket, der den dock till följ[…] halsskägg ej så tydligt kan u[…] jas, löper sedan mera tydlig […] sidan bort mot nackknölen.
51.	Arbetskarl O. B., 60 år. Obd. d. $^{18}/_{4}$ 72, 5 dagar efter döden. Notorisk potator, som samma dag gjordt försök att dränka sig. (Odenius).	"Af eget vållande ljutit döden genom hängning".	Ljusa likblånader å baksidan af bålen och nedåt benen. Manslemmen slapp.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka. Pup. norm. Tungan pressad mot käkränderna, med intryck deraf. Munslemh. blek.	Rundt kring öfre delen af halse[…] per en enkel intryckning i h[…] hvilken från trakten bakom h. […] går framåt mellan sköldbrosket […] tungbenet och vidare omkring […] dan förbi nackknölen till nämda […] gångsställe. Endast å framsida[n …] halsen är huden i fåran något […] aktig och torr.
52.	Hustru H. K., 51 år. Obd. d. $^{18}/_{10}$ 72. Under tiden närmast förut sängliggande sjuk. (Odenius).	Funnits hängande död uti ett sammanflätadt linneband, fastgjordt i en dörrnyckel. Kan ej hafva hängt mer än $^{3}/_{4}$ timma.	Svaga, bleka likblånader på baksidan af bålen.	Ansigtet blekt rödt med något starkare fint punkterad rodnad omkring ögonen och nedåt näsflyglarne. Bindeh. tätt och fint blodsprängda äfven på sklerotika. Tungan framskjuten mot tänderna, med intryck af desamma. Munslemh. blek.	Se bihanget.
53.	Dräng O. O., mellan 25—30 år. Obd. d. $^{8}/_{11}$ 72, 9 dagar efter döden. (Odenius).	Funnits hängande i en töm med dubbel rännsnara om halsen. Fötterna ej nående marken. Nedtogs kall och styf.	Kroppsfärgen i allmänhet mörkt rosenröd. Vid tryck framkommer ur urinröret en klar, klibbig vätska utan sädesdjur.	Ansigtet blåröd. Bindeh. starkt blodsprängda, dock utan verklig blodutådring. Pup. norm. Tungan framskjuten mellan tänderna. Munslemh. blåröd.	Å halsen en dubbel fåra, fra[…] mellan tungbenet och sköldbro[…] derifrån på båda sidor i riktning […] nackknölen, der den förlorar sig. […] den i fårans botten blygrå, in[…] städes torr eller pergamentartad.

...ufvudets inre förhållanden.	Lungorna.	Luftvägarne.	Hjertat.	Bukens organ.	Pat. Anat. förändringar. Anmärkningar.
...en blek och torr. Hårhinnan måttligt blod...ig; i blodledarne en ... tunnflyt. blod. De ...re venerna i hjernans ... endast måttl. blodfyl... Mjuka hinnan blek, ...ast i de större venröt...rna något blodfyld. ...rnmassan groft blod...kig. Ådernäten teml. ...rika.	I topparne svåliga; den v. för öfrigt i snittet torr, blekt rödgrå, endast baktill och nedtill något mera blodförande. Den h. något starkare blodhaltig.	Slemh. i bronkerna ljusröd; i luftröret blek.	H. halfvan fyld med flyt. blod.	Lefvern och mjelten blodrika. Njurarne mörkröda, blodrika. Slemhinnan i digest. utan anmärkning.	Kron. Pneumoni.
...ens insida blek. Hårda ...an af måttl. blodhalt. ...odledarne teml. betydl. ...kflyt. blod. De större ...rna å ytan baktill ... blodrika, framtill af ...tl. blodhalt. Mjuka ...orna något blodfatti... Hjernsubstansen öf...llt teml. blek. Åder...n föga blodhaltiga.	Öfverallt, isynnerhet i de bakre delarne. mörka. Snittytan mörkröd; vid tryck frampressas öfverallt särdeles betydl. af en skummig vätska, som i de öfre och främre partierna är mera ljus och i de nedre och bakre blir allt mera mörkröd; ur blodkärlen utrinner på flera ställen tjockflyt. blod.	Bronkerna innehålla endast obetydl. af en tunn, rödaktig vätska. Slemh. med stark rodnad, hvilken rodnad fortsätter sig upp mot struphufvudet, der den så småningom aftager.	H. halfvan teml. starkt utspänd af tjockflyt. blod; i v. kammaren en ringa mängd liknande.	Lefvern i snittet stötande i violett; ur de större kärlen utrinner en teml. betydl. mängd blod. Mjelten måttl. blodrik. Njurarne starkt blodrika. Slemhinnan i ventr. gråaktigt missfärgad; i tunntarmarne måttl. blodhaltig; i groftarmen blek.	Kräfta i ventrikeln med ett par smärre metastaser i lefvern.
...en framtill blek, bak... något blodrikare. Blod...rne fylda af flyt. blod. ... större kärlen å ytan, ...nerhet baktill, blod...a. Mjuka hinnan blek, ...st de större venröt...a fylda. Hjernan mått... blodprickig. Åder...n måttligt blodfylda.	Mörkt blåröda. Snittytan mörkröd, baktill svartröd, afgifvande mörkt, tjockflytande, skummigt blod.	Slemh. i bronkerna mörkare eller ljusare röd, i luftstrupen nedtill röd, upptill blekare; i struphufvudet blek.	H. halfvan teml. fyld af mörkt blod.	Lefvern blodrik. Mjelten i snittet svartröd, mycket blodrik. Njurarne på ytan blåröda, i snittet svartröda, betäckande sig med blod. Slemh. i ventr. blekt gråröd. Tunntarmarne i nedre delen starkt blååktigt röda. Slemh. smutsigt röd; straxt ofvan valv. coli en liten blodutådring under densamma.	
...ihanget.	I bakre partierna starkt blodhaltiga med svartröd snittyta, från hvilken mörkt blod ymnigt framsipprar, i öfre loberna derjemte starkt oedematösa; främre partierna emfysematösa, blekt gråröda.	Bronkerna innehålla dels en varliknande massa, dels verkligt, blodblandadt, segare slem; slemh. här sväld, röd; i luftstrupen och struphufvudet blekt röd med temligen tjock slembeläggning.	H. halfvan fyld af flyt blod.	Lefvern särdeles blodrik. Mjelten utan större blodhalt. Njurarne i snittet blåröda, starkt blodhaltiga. Slemh. i ventr. rosenröd. Tarmarnas yta röd med betydl. venös blodfyllnad; slemh. rödgrå. Slemhinnan i groftarmen blek.	Kroniska sjukdomsprocesser i knä-, hand- och fotleder. Kron. bronkit och emfysem. Fetthjerta. Röd atrofi af lefvern.
...ens insida röd, blod... Hårda hinnan på yttre ... blodrik. De större ...rna å ytan blodstinna. ...ka hinnan visar en... i venrötterna någon ...tarkare blodfyllnad. ...rnmassan måttl. blod...kig. Ådernäten starkt ...öda.	Blodrika, i snittet mörkröda; vid tryck framkommer mörkt, finskummigt blod.	Slemhinnan smutsigt röd.	H. halfvan utspänd af flyt. blod, med sparsamma gasblåsor.	Bukens viscera på ytan mer eller mindre röda, tunntarmarne cinnoberröda. Lefver, mjelte och njurar blodrika. Slemh. i digest. kanalen smutsigt röd.	

Nummer.	Namn, ålder. Dagen för liköppningen m. m.	Kroppens ställning. Hängningsvehikel, m. m.	Likfläckar m. m. — — Könsdelarne.	Hufvudets yttre förhållanden.	Halsen, (fåran, blödningar, skador å tu[ng]benet och brosken m. m.).
54.	Gossen A. N., 17 år. Obd. d. $^{11}/_{11}$ 72, 5 dagar efter döden. (Odenius).	Funnits liggande på knä med ett i rännsnara lagdt rep om halsen. Räddningsförsök med bad och åderlåtning etc.	Utbredda mörkare likblånader å hela baksidan af bålen samt upp öfver skuldrorna' och bröstet. Hela buken grön; gröna fläckar och strimmor å bröstet och skuldrorna. Manslemmen slapp; ur densamma frampressas några droppar klibbig vätska, innehållande sädesdjur.	Ansigtet något uppdrifvet, blekt blårödt, Bindeh. starkt blodsprängda med några små, punktformiga blodutådringar. Pup. norm. Ur munnen utrinner en rödaktig, skummig vätska. Munslemh. smutsigt rosenröd. Tungan bakom tänderna.	Kring öfre delen af halsen träffa[s] ofullständig fåra i huden, fram ses antydning till densamma i je[mn] höjd med tungbenet. Den går s[n] uppåt och bakåt till nackgropen.
55.	Dräng N. J., 34 år. Obd. d. $^{27}/_{9}$ 78, 2 à 3 dagar efter döden. (Odenius).	Funnits hängande i ett träd med rännsnara om halsen och med tårna stödda mot marken. Har med sannolikhet hängt 10 à 12 timmar.	Ljusa, spridda likfläckar på baksidan af bålen, företrädesvis dess nedre del samt å benen. Ofvan å framsidan af benen är huden blekt röd; fötterna blåaktiga. Manslemmen slapp, ingen sädesvätska i densamma.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka. Pup. norm. Läpparna rödblå. Tungan mellan tänderna. Munslemh. blek, med ljust blåröda fläckar.	Rundt kring halsen löper en dj[up] skarpt begränsad, pergamenta[rtad] fåra i huden. Den ligger fram framför öfversta delen af sköldb[ro]sket och går härifrån symmetrisk båda sidor till trakten straxt ned[om] nackknölen.
56.	Åbo Chr. N., 45 år. Obd. d. $^{31}/_{3}$ 75, 6 dagar efter döden (Odenius).	Funnits sittande död uppåt en vägg med en snara om halsen. Med liket följde ett tunnare hampstreck af ett par alnars längd, med en rännsnara på ena ändan.	Utbredda ljusröda likfläckar på bålens baksida, isynnerhet upptill. Könsdelarne visa här och der en rödaktig färgning af huden. I urinrörsmynningen en slemmig vätska, innehållande sädesdjur.	Bindeh. fint blodprickiga och injicerade. Pup. norm. Tungan fastklämd mellan tänderna. Munslemh. blekröd, här och hvar fint blodprickig.	Rundt kring halsen en $^{1}/_{4}$ tum b[red] fåra, framtill belägen omedelbart [ofr]vanom struphufvudet. Vid midte[n af] venstra underkäksranden intill b[lott] en intryckning med en blåaktig färg, i midten något torkande. [Un]der hakan en ärtstor hudlöshet, täckt med intorkadt blod. Eme[llan] dessa båda ställen en blåaktig f[ärg]ning af huden samt vid insnitt bl[od]utådring.
57.	Åbo E. E. Obd. d. $^{19}/_{4}$ 75, 5 dagar efter döden. (Casper Andersson).	Det upplyses endast, att han genom hängning afhändt sig lifvet.	Huden å bakre delen af bålen och nedre extremiteterna jemnt röd. Manslemmen slapp, vid tryck utrinner ur urinröret obetydligt af en hvitaktig, något klibbig vätska.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka. Pup. en linie i diameter. Tungan bakom tänderna. Munslemh. blek.	Å halsen en föga markerad fåra, [be]lägen framtill ofvanom sköldbro[sket] och sträckande sig bakåt och u[ppåt] mot nacken rundt om halsen. [Den] markerar sig, förutom genom en ri[ng]fördjupning, endast genom någon [ri]ng blekhet samt en högst obety[dlig] torrhet.

Hufvudets inre förhållanden.	Lungorna.	Luftvägarne.	Hjertat.	Bukens organ.	Pat. Anat. förändringar. Anmärkningar.
len fugtig, mycket blod- Hårda hinnan starkt lhaltig. Samtliga blod- rne utspända af flyt. l. De stora venerna å n likaledes starkt blod- lda. Hjernvindlarna kta till hvarandra. ka hinnan blek, en- t i de större venerna arkare blodfyllnad. rnmassan ganska blod- kig. Ådernäten och rna i kamrarnes väg- rikligt blodfylda.	Snittytan i bakre partierna mörkröd, i de främre ljusare röd; vid tryck afgifvande mörkt, skummigt blod.	Slemh. smutsigt röd.	H. halfvan fyld af tunnflyt. blod jemte någon gas.	Lefvern i snittet rödbrun, ansenligt blodhaltig; blodet i de större kärlen skummigt. Mjelten i snittet mörkröd, blodrik. Njurarne blåröda, blodrika. Slemh. i digest.-kanalen smutsigt gråröd.	
len mättligt blodhaltig. da hinnan ganska blod- De större kärlen å , isynnerhet baktill, ska blodfylda. Mjuka nhinnan blek. Hjern- tansen mättl. blodpric- Ådernäten mörkt öda, blodfulla. Blod- rne fylda af mörkt, kflyt. blod.	I snittet mörkröda, nedtill och baktill svartröda, vid tryck afgifvande mörkt, tjockflyt., finskummigt blod.	I bronkerna litet rödaktigt slem; slemh. ganska röd. Slemh. i nedre delen af luftstrupen teml. röd, blodfyld, uppåt blekare, i struphufvudet blek.	H. halfvan innehåller gas jemte något flyt. blod.	Mjelten i snittet gråröd. Lefvern mörkt gråröd, blodrik. Njurarne blåröda, starkt blodhaltiga. Slemh. i ventr. blekt blåröd. Hela tunntarmen, isynnerhet dess nedre i bäckenet liggande delar, rödblå. Slemh. upptill blekare röd, nedtill mörkt röd utan annan förändring; i groftarmen blekt rödaktig.	
en framtill af vanlig halt, baktill något me- Hårda hinnan blodrik. lledarne fylda af tunn- blod. De stora venerna ernans yta, isynnerhet i och bakre partierna, kt fylda, äfven något nrötterna. Mjuka hin- i öfrigt blek. Hjern- san särdeles mörkt prickig. Ådernäten varta. Venerna i kam- väggen särdeles blod- na.	I snittet svartröda, något ljusare i de främre delarne. Vid tryck framkommer öfverallt mörkt, finskummigt, flyt. blod.	Vid tryck framkommer ur de större bronkerna en röd, skummig vätska; slemh. här liksom i luftstrupen och struphufvudet lifligt röd, injicerad, betäckt af ett tunnt lager rödaktigt slem.	H. halfvan fyld af flyt. blod.	Lefvern särdeles blodrik, i snittet brunaktigt gråröd. Mjelten i snittet svartröd, särdeles blodrik. Njurarne mörkt blåröda, särdeles blodrika. Slemh. i digest.-kanalen utan anmärkning.	Blånaden och hudlösheten på hakan antages i attesten hafva orsakats af repetsskafning. Kron. Pneumoni i lungtopparne.
ens insida teml. starkt rik. Hårda hinnan kt blodrik. I blodle- e särdeles betydligt kt blod, utan lefrar. ka hinnorna äfven kt injicerade. Åder- n mörkt röda.	På ytan starkt röda, hvilken färg baktill blir allt mörkare, så att de bakersta delarne bli nästan svarta. Snittytan blodrik, isynnerhet i de bakre delarne, och mest i h. lungan, der en nästan svartröd, skummig vätska i särdeles riklig mängd kan utpressas.	Innehålla en ringa mängd slemmig, rödaktig vätska. Slemh. starkt, jemnt röd.	I h. halfvan teml. betydl. med blod samt blodkoagula.	Lefvern starkt blodhaltig. Mjelten i snittet blåröd. Njurarne blåröda; bäckenslemh. något injicerade. Slemh. i ventr. injicerad, i tunntarmarne blek, i tjocktarmen här och der venöst injicerad.	

Nummer.	Namn, ålder. Dagen för liköppningen m. m.	Kroppens ställning. Hängningsvehikel, m. m.	Likfläckar m. m. — Könsdelarne.	Hufvudets yttre förhållanden.	Halsen, (fåran, blödningar, skador å tu benet och brosken m. m.).	Hufvud hå
58.	Smed A. J., 56 år. Obd. d. $^{29}/_{10}$ 75; 3 dagar efter döden. (Odenius).	Fans hängande i ett vanligt groft segelgarnssnöre, nedtogs ännu varm. Upplifningsförsök gjordes. Enligt beräkning skall han ej kunna hafva hängt mer än inalles i 10 minuter.	Öfver hela baksidan af bålen och nacken en sammanhängande mörk likblånad. Manslemmen slapp.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka. Pup. sammandragna, den högra något starkare. Tungan bakom tänderna. Munslemh. blek.	Rundt omkring halsen löper en l linie bred, grund fåra å huden, fr till belägen mellan tungbenet sköldbrosket. Den är svagast m kerad framtill till följd af det tj skägget, skarpast å nacken och bak och nedom v. örat. Huden i bott i allmänhet blygrå, på sina stäl intorkad, pergamentlik.	len fr , bakti ledarn dkärlen kt blo baktill blodpr blodsti
59.	Hemmansegare P. R., 46 år. Obd. d. $^{29}/_{4}$ 76, 6 dagar efter döden. (Odenius).	Fans hängande död med snara om halsen. Kan ej hafva hängt mer än $^{1}/_{4}$ timma. Räddningsförsök gjordes med bad och åderlåtning.	Å bakre delen af kroppen jemnt utbredda likblånader. Manslemmen i svagt erektionstillstånd; ur dess yttre mynning kan frampressas en obetydlig mängd slemmig vätska utan sädesdjur.	Ansigtet ljusrödt. Bindeh. punktformigt blodsprängda. H. pup. något vidgad. Tungan bakom tänderna. Munslemh. blekt rödlätt.	Å halsen finnes en rundt omkr i jemnhöjd med struphufvudets ö rand fortlöpande fåra, $^{1}/_{3}$ tum br mycket grund och svagt marke Huden i fårans botten blekt blyg i närheten af v. underkäksvink fläckvis mera torr t. o. m. pergame artad; i huden i närheten af de ställe en ytlig och obetydlig blod filtration.	len af da hin ig. B flyt. b en å h, igast fylda. are b icke Åde
60.	Arbetskarl B. O. Obd. d. $^{25}/_{9}$ 76, 3 dagar efter döden. (Odenius).	Sjelfmord genom hängning antaget.	Huden å bakre och öfre delen af kroppen jemnt blåaktigt röd. Manslemmen slapp, i mynningen ingen vätska.	Ansigtet blekt blårödt. Bindeh. starkt blodsprängda. Pup. något utvidgade. Tungan pressad mot tandraderna, med intryck efter tänderna.	Rundtomkring halsen fortlöper en f i huden, framtill i jemnhöjd med ö delen af sköldbrosket, baktill str kande sig uppåt med sin högsta till venster om nackspetsen. Den tydligast på höger sida samt dubb En knappnålshufvudstor blodutg ning i huden, motsvarande den h daste delen af fåran på venster si	len, bl an, d samt a. Mj ernsul halt. ses n flytan gulera
61.	Dräng J. L., 64 år. Obd. d. $^{26}/_{3}$ 77, 6 dagar efter döden. (Odenius).	Kort efter det han lemnat sitt rum, hade han funnits hängande död med snara om halsen; nedtogs varm. Blod syntes utrunnet från näsborrarne.	Å bakre delen af kroppen är huden blåröd, flammig. Manslemmen slapp, i dess öppning synes en del klibbig vätska.	Ansigtet något sväldt; dess färg, liksom öfriga delar af hufvudet, starkt blåröd. Bindeh. mörkröda, starkt blodfylda med talrika små blodutådringar. Pup. norm. Ur näsborrarne har utrunnit litet blod, som i närmaste omgifningen intorkat. Tungan bakåtliggande. Munslemh. i allmänhet blåröd.	Rundt kring halsen en enkel intry ning i huden, framtill tvärs öf sköldbrosket och härifrån åt båda dor symmetriskt uppåt och bakåt nackknölen, der den dock är m otydlig. I allmänhet är denna tryckning äfven i öfrigt otydlig grund, antagl. till följd af (det kortklippta) hakskägget, endast fr till öfver sköldbrosket djupare bättre begränsad. Huden i bott blek, naturlig, endast på enstaka pu ter lindrigt intorkad.	len ö rik. kt blo ledarn kflyt., ar, hv ttens gd u njerna i de kt bl tanse pricki kt bl
62.	Hustru J. P., 48 år. Obd. d. $^{14}/_{3}$ 78, 6 dagar efter döden. (Odenius).	Funnits kall och liflös hängande uti en om halsen anbragt snara af gröfre snöre och tåspetsarne vidrörande golfvet.	Ryggen blek ned till korset, derefter vidtager likrodnad, sträckande sig öfver nedre extremiteterna. Kad. emfysem och missfärgning på sina ställen.	Ansigtet särdeles å h. sidan blårödt. Bindeh. blekt violetta, teml. tätt beströdda med små, punktformiga blodutådringar. Pup. norm. Tungan hårdt pressad mot de hårdt hopbitna tänderna. Munslemh. blekt blåröd; på insidan af läpparne tätt sittande, punktformiga blodutådringar.	Rundt kring halsen löper en dubb fåra, började vid trakten af v. u derkäksvinkeln, går framåt i jemnhö med tungbenet, sen horizontelt på sidan af halsen och svänger sen öfver på v. sidan till utgångspu ten. Vid fårans inre kant ses på sidan af halsens framsida en mind ytligare blodutådring. Listen m i fåran skarp och på de flesta ställ rödfärgad af utträdt blod.	len to de kt bl ann utådr ska bl ylda re kä enda kare an a rnsub prick t bru

Hufvudets inre förhållanden.	Lungorna.	Luftvägarne.	Hjertat.	Bukens organ.	Pat. Anat. förändringar. Anmärkningar.
len framtill blek och , baktill blodrikare. I ledarne tunnflyt. blod. kärlen å hjernans yta kt blodfylda isynnerbaktill. Hjernsubstanblodprickig. Ådernäblodstinna.	Blåröda; snittytan i de bakre partierna svartröd, i de främre något ljusare, vid tryck afgifvande mörkt teml. tjockt, finskummigt blod.	Luftrörsgrenarne innehålla litet tunn, rödaktig, något skummig vätska. Slemh. ljusare eller mörkare röd, injicerad. Liknande simmig vätska i luftstrupen och struphufvudet. Slemh. ljust rosenröd, nedtill mörkare.	H. halfvan utspänd af flyt. blod och lösa blodlefrar.	Lefvern i snittet mörkt brunröd, särdeles blodrik. Mjelten med måttlig blodhalt. Njurarne mörkt blåröda, särdeles blodrika. Slemh. i ventr. ljust rosenröd; i tarmkanalen blek, naturlig.	
en af vanl. blodhalt. da hinnan teml. blodig. Blodledarne fylda lyt. blod. De större en å hjernans yta, synigast baktill, teml. fylda. Mjuka hinnan are blek. Hjernmasicke vidare blodpric- Ådernäten högröda.	I de bakre partierna på snittytan mörkt röda, vid tryck afgifvande rätt rikligt, skummigt, tjockflyt., mörkt blod. De främre partierna i snittet mera ljust röda, ränderna bleka.	Luftrörsgrenarne innehålla sparsam, röd, slemmig vätska. Slemh. likformigt brunaktigt röd, så äfven i struphufvudet och luftstrupen.	H. halfvan utspänd af gas och flyt. blod. V. håller en liten mängd flyt. blod.	Slemh. i digest.-kanalen smutsigt röd. Mjelten i snittet mörkt violettröd, blodrik. Lefvern i snittet mörkt brunröd, blodrik. Njurarne mörkt brunröda, blodrika.	Lindrigt Emfysem i lungorna.
len, blodledarne, hårda an, de större kärlen å samt ådernäten starkt a. Mjuka hinnan blek. ernsubstansen måttlig halt. På svålens inses några delvis samflytande utådringar af uleradt blod.	Snittytan i de bakre delarne mörkröd, vid tryck afgifvande rikligt, finskummigt, tjockflyt. mörkt blod, i de främre delarne ljusare röd, betäckande sig med ymnig, tunnflyt., finskummig, blodblandad vätska.	Bronkerna innehålla en tunnare, rödaktig, finskummig vätska; slemh. jemnt röd. Luftstrupen och struphufvudet innehålla teml. ymnigt, grofskummigt, rödgrått slem. Slemh. brunröd, blodrik.	H. halfvan fyld af flyt. blod jemte något gas. I v. kammaren obetydl, flyt. blod.	I mjelten måttl. blodhalt. Lefvern violett röd, i snittet särdeles blodrik. Njurarnes snittyta blåröd, blodrik. Slemh. i digest.-kanalen blek eller blekt röd.	Blödningarne i svålen antagas i attesten vara beroende på ett ökadt blodtryck.
len öfverallt fugtig, rik. Hårda hinnan kt blodfyld. Samtliga ledarna fylda med kflyt., mörkt blod utan ar, hvilket också vid ttens aflossande i stor gd utrinner. Kärlen jernans yta äro ända de finaste rötterna kt blodfylda. Hjerntansen fugtig, rikligt prickig. Ådernäten kt blodfylda.	Till färgen mörkt blåröda (utom i främre ränderna). Snittytan i de bakre partierna svartröd, i de främre något ljusare röd; vid tryck framkommer dels en tunnflyt., skummig, mer eller mindre blodblandad vätska, dels svartrödt, skummigt blod.	Slemh. i bronkerna starkt röd, i struphufvudet och luftstrupen mörkt röd.	H. halfvan fyld af tjockflyt. blod utan lefrar.	Mjelten föga blodrik. Lefvern af vanlig färg. Njurarne mörkröda, mycket blodrika. Slemh. i digest.-kanalen af normal färg.	Emfysem och kron. bronkit.
en torr och blek men de större venerna kt blodfylda samt en annan punktformig utådring. Dura mater ka blodrik. Blodledarylda af flyt. blod. De re kärlen å hjernans endast baktill något kare blodfylda. Mjuka an af måttl. blodhalt. rnsubst. teml. rikligt prickig. Ådernäten t brunröda.	Kad. förändrade, mörkröda och i de bakre delarne svartröda. Vid tryck framkommer mörkrödt, skummigt blod.	Slemh. kadav. missfärgad.	Utspändt af gas.	Njurarne blodrika. Kadav. förändringar i bukens öfriga delar täcka blodhalten.	

Nummer.	Namn, ålder. Dagen för liköppningen m. m.	Kroppens ställning. Hängningsvehikel, m. m.	Likfläckar m. m. —— Könsdelarne.	Hufvudets yttre förhållanden.	Halsen, (fåran, blödningar, skador å tu[ng]benet och brosken m. m.).
63.	Arbetskarl P. J. Obd. d. $^{24}/_{10}$ 78, 5 dagar efter döden. (Odenius).	Funnits hängande död uti ett vid husets bjelklag fästadt hamprep och liket liggande framstupa med hufvudet instucket i en "rännsnara". Han hade gått ut kl. 4 f. m., påträffades "efter en stund kall, liflös", men nedskars först kl. 6.	Knappast några likfläckar å bålen; utbredda sådana å lårens baksida. Manslemmen slapp, rödblå.	Ansigtet blekt. Bindeh. blekt röda. Pup. norm. Läpparne blekröda, betäcka icke den emellan tänderna teml. långt framskjutna, rödblåa tungspetsen. Munslemh. blek.	Å halsen en 4 mm. bred fåra, gen mellan struphufvudet och tu benet, gående på sidorna uppåt bakåt, slutande på h. sidan vid vinkeln och på v. sidan upp mot fästet i nacken. Fåran är grund utan skarpa kanter. Huden i botten visar endast obetydlig to och blygrå färg; först i närheten h. käkvinkeln är den gråbrun, pergamentartad.
64.	Arbetskarl C. S. R., 53 år Obd. d. $^{1}/_{2}$ 79, 6 dagar efter döden. (Odenius).	Låg på knä vid sängen, hängande fast vid sängstolpen medelst ett silkeband om halsen.	Å öfverkroppens baksida teml. utbredda rosenröda likblånader. Manslemmen slapp.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka. H. pup. sammandragen, den v. af något mer än vanlig vidd. Tungan bakom tänderna. Munslemh. blekt rosenröd.	Rundt kring haisen en teml. hori tal, grund fåra, belägen framtill delbart ofvan sköldbrosket. På f sidan och v. sidan är huden i botten pergamentartad, på ö ställen skiljer den sig endast g sin blygråa färg från den öfriga den.
65.	Hustru A. C. M. Obd. d $^{17}/_{4}$ 79, 11 dagar efter döden. Misstankar på mord förefunnos. (Odenius).	Fans hängande på dörrposten med en snara om halsen, bestående af s. k. säckband.	Öfver bakre delen af bålen, men isynnerhet öfver baksidan af låren utbredda blåröda likfläckar. Af naturlig beskaffenhet.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka. Tungan bakom tänderna, med intryck deraf i spetsen. Munslemh. blekt blåröd.	En smal, djup och väl begränsad gamentartad fåra finnes på fr omfånget af halsen. Den ligger lan tungbenet och sköldbrosket går derifrån på båda sidor upp hårfästet i jemnhöjd med öron ningarne och omkring 1 $^{1}/_{2}$ tum om dessa.
66.	Torpare Sv. N., 54 år. Obd. d. $^{19}/_{1}$ 80, 7 dagar efter döden. (Odenius).	Fans hängande död i en vedbod.	Rosenröd färgning af huden på kroppens baksida. Manslemmen slapp.	Ansigtet ljust rödlätt. Bindeh. ljust rosenröda, med spridda, fina, röda punkter. Pup. norm. Tungan bakom tandraderna. Munslemh. blek.	Kring halsen ses en enkel, i allmä otydlig fåra. Den är tydligast å ha v. sida och i nacken, men saknas a les å halsens h. sida, framtill be mellan sköldbrosket och tungb sträcker den sig åt v. bakåt och u till trakten straxt till v. om nack len, derifrån i nästan horizontal ning åt h. sidan af halsen, der omärkligt försvinner. Huden e framtill något torkad, i öfrigt natu endast markerande sig genom sin grå färg. Att fåran så otydl. fram der framtill, beror säkerligen på handenvaron af ett tjockt haksk
67.	f. Soldat H. H. Obd. d. $^{12}/_{4}$ 80, 6 dagar efter döden. Var starkt berusad, då han hängde sig. (Odenius).	Funnits stående på knä med ett i takbjelken fästadt band om halsen. Kan hafva hängt högst en timma.	På baksidan af bålen och låren samt skuldrorna blåaktigt röda likfläckar. Manslemmen slapp, något slemmig vätska framtränger ur dess mynning.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka. Pup. norm. Munslemh. blek. Tungan bakom tänderna.	(Se bihanget.)

Hufvudets inre förhållanden.	Lungorna.	Luftvägarne.	Hjertat.	Bukens organ.	Pat. Anat. förändringar. Anmärkningar.
len i främre delen blek, re delen mera röd. Hår- ch mjuka hinnan mått- blodhaltiga. I blod- rne flyt. blod. Venerna ernans yta fylda med ända ut i de smärre erna. Hjernsubstansen tl. blodprickig. Åder- n blåröda.	På ytan och snittytan blåröda, i främre partierna ljusare, afgifvande i teml. riklig mängd en skummig, mörkröd vätska.	Slemh. i luftstrupen och struphufvudet ljust röd; i bronkerna gråröd eller mer eller mindre röd.	H. halfvan utspänd af flyt. blod.	Lefvern i snittet violettröd, blodrik. Mjelten i snittet blåröd. Njurarne blåröda, blodrika. Slemh. i ventr. och öfre delen af tunntarmarne skifferfärgad, i nedre delen gråröd, i tjocktarmen skifferfärgad.	Gamla bensår på underbenen. Kron. bronkit o. Emfysem.
len blek och teml. torr. da hinnan måttl. blod- ig. I blodledarne rik- fiyt. blod. De större en å ytan teml. blod- a, delvis in i de finare erna. Mjuka hinnan tl. blodhaltig. Ådernä- blekröda. Hjernsub- sen teml. rikligt blod- kig.	I bakre partierna svartröda i snittet, afgifvande vid tryck mörkt, finskummigt blod. Topparne något blekare till högröda, derjemte något vattendränkta.	Luftrörsgrenarne innehålla litet, ljust, skummigt slem. Slemh. blekröd. I luftstrupen en del finskummigt slem. Slemh. här liksom i struphufvudet ljust rosenröd.	H. halfvan utspänd af mörkt, flyt. blod, i hvilket anträffas ett löst, mindre fibrinkoagulum jemte en och annan liten, lös blodlefver. V. kammaren innehåller litet, flyt. blod.	Mjelten i snittet mörkt rödbrun, blodrik. Lefvern i snittet mörkt gråbrun, ur de öfverskurna kärlen framväller rikligt blod. Njurarne i snittet violettröda, särdeles blodrika. Slemh. i digest.-kanalen blek eller blekt röd.	På v. underbenet ett stort bensår.
len blek och torr. Hår- hinnan teml. blodrik. blodledarne tunnflyt. l. Kärlen å ytan bak- teml. blodfylda. Mjuka nan måttligt blodfyld. rnmassan måttl. blod- kig. Ådernäten ljust röda.	I bakre delarne blåröda, i främre blekt gråröda, något pösiga. Snittytan baktill mörkt röd, vid tryck afgifvande tunnare, skummigt blod, framtill något blekare; vätskan, som här afflyter, är mera vattnig.	Slemh. i bronkerna smutsigt röd till blekröd. I luftstrupen och struphufvudet smutsigt gråaktig.	H. halfvan innehåller tunnflyt. blod.	Mjelten sönderfallande, förekommer blodrik. Lefvern med gasblåsor under kapseln, i snittet blekt brun. Ur kärlen framkommer rätt rikligt, tunnt blod. Njurarne blåröda, blodrika. Slemh. i ventrikeln likformigt, smutsigt gråröd, i fundus svartröd, i tarmarne smutsigt gråröd.	
len blek och torr. De re kärlen å ytan rik- , de finare måttl. blod- a. Hjernmassan måttl. lprickig. Ådernäten kröda.	På snittytan framtill starkt röda, baktill mörkare röda till svartröda; vid tryck framkommer en sparsam mängd tjockt, skummigt blod.	Slemh. i luftstrupen lindrigt röd, i bronkerna från lindrig rodnad till lifligt röd.	H. halfvan utspänd af flyt. blod.	Mjelten i snittet mörkröd, blodrik. Lefvern i snittet brunviolett, i hög grad blodrik. Njurarne mörkt blåröda, starkt blodhaltiga. Slemh. i digest.-kanalen gråröd.	
len, isynnerhet i bakre en, ganska blodrik. Hår- innan blodrik. Blodle- ne fylda af något tjock- . blod. De större kärlen jernans yta blodstinna, n fyllnaden når ej långt förgreningarne. Hjern- ssan teml. blodprickig. ernäten röda, med blod- na kärl.	Särdeles blodrika, de främre partierna högröda, de bakre mörkröda, vid tryck afgifvande rikligt, tjockflyt., mörkt, skummigt blod.	Innehålla rödaktigt, skummigt slem; slemh. röd, blodrik och injicerad.	H. halfvan utspänd af flyt. blod.	Mjelten i snittet mörkröd, blodrik. Lefvern måttl. blodhaltig. Njurarne på ytan och snittytan likformigt, mörkt blåröda, mycket blodrika. Bäckenslemh. tätt och fint grenigt injicerade. Slemh. i digest.-kanalen utan anmärkning.	

Nummer.	Namn, ålder. Dagen för liköppningen m. m.	Kroppens ställning. Hängningsvehikel, m. m.	Likfläckar m. m. — Könsdelarne.	Hufvudets yttre förhållanden.	Halsen, (fåran, blödningar, skador å tu benet och brosken m. m.).
68.	Åbo P. M., 27 år. Obd. d. $^{1}/_{10}$ 80, 7 dagar efter döden. (Odenius).	Hängde död i stallet med en snara om halsen.	Kadaverös färgning af bålen och halsen med emfysem.	Bindeh. smutsigt röda, i den h. tydlig blodutådring. Tungan fastklämd mellan tänderna.	En grund fåra finnes på halsens f sida straxt ofvanför sköldbrosket, når åt h. till käkvinkeln och löpande horizontelt till nacken.
69.	Arbetare A. F., 30 år. Obd. d. $^{30}/_{9}$ 80, 11 dagar efter döden. (Odenius).	Funnits sittande död i fönsterkarm framåtlutad med en snara om halsen, gjord af ett hampsnöre och fästad i ett framför fönstret befintligt ståltrådsgaller.	Djupt rosenfärgade likfläckar. Manslemmen slapp, ur dess mynning framkommer vid tryck en hvitgrå, grumlig, sparsam, slemmig vätska.	Ansigtsfärgen blekt grågul. Bindeh. bleka. Pup. norm. Tungan bakom tänderna, men med märken af dessa. Munslemh. blekt röd.	Fåran ligger öfver nedersta dele sköldbrosket, går teml. horizo på båda sidor i riktning mot knölen, der den förlorar sig i fästet.
70.	Hustru M. P. Obd. d. $^{11}/_{11}$ 81, 3 dagar efter döden. Intagen såsom sinnessjuk på Lunds hospital. (Bendz).	Hängde död i sitt rum med en snara om halsen. Ej något stöd för fötterna. Snaran utgjordes af hopsnodda och hopknutna trasor. Vid nedtagandet var kroppen ännu icke kallnad. Upplifningsförsök medelst respirationsrörelser med armarne.	Öfver ryggen och baksidan af låren utbredda rödblåa likfläckar.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka. Å det nedre h. ögonlocket ett par punktformiga blodutådringar. Pup. föga utvidgade, den h. större än den v. Munslemh. blek. Tungan bakom tänderna.	Se bihanget.
71.	Gossen A. P. P., 13 år. Obd. d. $^{16}/_{2}$ 82, 4 dagar efter döden. (Odenius).	Inga upplysningar utom att han medelst hängning afhändt sig lifvet.	Ljusröda likfläckar öfver ryggen och baksidan af låren; mörkare sådana å framsidan och underbenen.	V. ansigtshalfvan blekgrå. H. ansigtshalfvan se anm. Pup. norm. I bindeh. punktformiga sugillationer. Munslemh. blekt violettröd. Tungan bakom tänderna.	En enkel fåra kring halsen ligg vid nedre randen af ringbrosket, vergerande mot nackknölen, dit kan följas på v. sidan, på h. up den på halsens midt. På denna ses i de rodnade kanterna ett punktformiga blodutådringar.
72.	Handlande J. C. Obd. d. $^{8}/_{4}$ 83, 2 dagar efter döden. (Odenius).	Inga upplysningar.	Å kroppens baksida spridda ljusa likfläckar. Manslemmen slapp; i mynningen helt obetydligt slem.	Ansigtet af lätt blåröd färg. Bindeh. bleka. Pup. norm. Tungans yttersta spets inklämd mellan de tätt slutna käkarne. Munslemh. blek.	Kring $^{3}/_{4}$ af halsens omfång se dubbel fåra, begynnande skarpt kerad midt under hakan och i med struphufvudets öfre rand löper på v. sidan bakåt något jande sig öfver på h. sidan och tar vid h. käkvinkeln.

...ufvudets inre förhållanden.	Lungorna.	Luftvägarne.	Hjertat.	Bukens organ.	Pat. Anat. förändringar. Anmärkningar.
...ledarne fylda med ... blod. Hårda hjern...an teml. blodrik. De ...e venstammarne å ... blodfylda. Mjuka ...nhinnan i öfrigt blod...g. Hjernmassan måttl. ...prickig.	I snittet öfverallt mörkt svartröda; vid tryck framkommer tjockt, mörkt, skummigt blod i riklig mängd.	Slemh. likformigt mörkt röd och rödbrun. (Kad. förändr.).	Utspändt af gas.	Mjelten och njurarne blodrika.	Den framskridna förruttnelsen omöjliggör ett noggrannare bedömmande af den ursprungliga blodhalten.
...en torr och blek. De ... kärlen på hårda hin... utsida teml. blod...a. I blodledarne en ... riklig mängd flyt. ... De stora kärlen å ... teml. starkt blodfyl... Mjuka hinnan med ...a blodfyllnad. Hjern...tansen måttl. blod...kig. Ådernäten hög..., teml. blodfylda.	Mörkt blåröda. Snittytan i de bakre och nedre partierna svartröd, vid tryck afgifvande rikl., finskummigt, mörkt blod; å de främre partierna är den ljusare röd, afgifvande en sparsammare, skummig, blodfärgad vätska.	Slemh. gråröd.	H. halfvan utspänd af gas.	Mjelte, lefver och njurar kad. förändrade. Tyckes dock ej förete ökad blodhalt. Slemhinnan i digest-.kanalen smutsigt gråröd.	
...lens insida lifligt ljus... Hårda hinnan med ...eles starkt blodfylda ... Blodledarne inne...a tunnflytande blod i ...tl. mängd. Såväl de ...e som mindre kärlen ...jernans yta måttl. fyl... Ådernäten mörkröda. ...nsubstansen rikligt ...prickig.	På ytan mörkröda, på snittytan starkt mörkröda, vid tryck fås en teml. riklig, finskummig, blodfärgad vätska jemte ymnigt, tunnflyt. blod ur de afskurna kärlen. På ett par ställen i den h. lungans öfre lob synas i snittytan svartbruna fläckar af valnöts storlek, som diffust öfvergå i den omgifvande lungväfnaden och som vid genomsnitt visar sig bestå af lefradt blod.	I struphufvudet och luftstrupen sparsamt, skummigt slem. Slemh. ljusröd. I bronkerna tunnflytande, något skummig, blodfärgad vätska, slemh. svagt rödaktig.	H. halfvan utspänd af tunnflyt. blod.	Mjelten lös, i snittet brunröd. Lefvern i snittet af mörkt violettbrun färg, särdeles blodrik. Njurarne på ytan och snittytan mörkt blåröda, särdeles blodrika. Slemh. i ventr. af smutsigt gråröd, flammig färg; i tarmarne, lindrigt venöst kärlfyld.	
...len blek och torr. Hår... hinnans kärl teml. ...rika. I blodledarne ...g mängd flyt. blod. ...re kärlen å hjernans ... teml. rikligt fylda. ...n för öfrigt blek och ...tl. blodfyld. Hjern...stansen något mer än ...l. blodprickig. Åder...n mörkröda.	Deras snittyta rödbrun; vid tryck framkommer mörkt, flyt. blod ur de afskurna kärlen; ur lungväfnaden, isynnerhet de öfre delarne, dels skummigt blod dels mera ljusfärgad, tunnflyt. vätska.	Bronkerna tomma, slemh. här något blåröd; i luftstrupen och struphufvudet blekt blåröd.	Under epikardium här och hvar några små, punktformiga blodutådringar. H. halfvan måttl. spänd af flyt. blod.	Mjelten i snittet smutsigt gråröd. Lefvern mörkt violettbrun. Njurarne visa större blodhalt än vanligt, i snittet mörkröda. Ventrikelns slemh. i fundus blek, mot pylorus rödbrun. Tunntarmarne visa på utsidan en rödaktig färg med blodfylda vener, slemh. gråröd.	Det upplystes vid obd., att gossen hängt sig uppåt en het ugn, hvarigenom brännsår uppkommit på högra ansigtshalfvan.
...len måttl. blodhaltig, ... torr. Hårda hinnan ...dl. blodhaltig. Blod...rne utspända af flyt. ... De stora kärlen å ...nans yta betydl. blod...a. Mjuka hjernhinnan ...an anmärkningsvärd ...fyllnad. Hjernmassan ...tl. blodprickig. Åder...n mörkt rödbruna.	Till färgen rödblå med de nedre partierna mörkare, på snittytan från mörkt rödbruna till svartbruna. Vid tryck utflyter rikligt, tjockt, mörkt, finskummigt blod.	I struphufvudet och luftstrupen rödaktigt, finskummigt slem. Slemh. ljust röd. Bronkerna innehålla en obetydlig mängd rödfärgadt slem. Slemh. diffust mörkröd.	Bägge halfvorna utspända af flyt. blod.	Mjelten blodrik, i snittet rödbrun. Lefvern måttl. blodhaltig. Njurarne i snittet mörkt rödbruna, synnerligen blodrika. Bäckenslemhinnorna grenigt blodfylda. Slemh. i digest.-kanalen grenigt blodfyld.	

Nummer.	Namn, ålder. Dagen för liköppningen m. m.	Kroppens ställning. Hängningsvehikel, m. m.	Likfläckar m. m. — Könsdelarne.	Hufvudets yttre förhållanden.	Halsen, (fåran, blödningar, skador å tu[ng]benet och brosken m. m.).
73.	Fjerdingsman T. M., 63 år. Obd. d. $^{4}/_{4}$ 83, 4 dagar efter döden. (Bendz).	Hängde död öfver sin säng med snara om halsen af det s. k. sängbandet och med v. handen stödjande mot sänggafveln.	Likfläckarna sparsamma, ljusröda och spridda å öfre delen af ryggen; öfver nedre delen samt å nedre extremitetern sammanhängande och mera blåröda. Underbenen och fötterna blåa. Manslemmen slapp, i mynningen temligen riklig mängd slemmig, gråhvit vätska.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka. Läpparnes insida blekt blåröd. Tandköttet gråblekt. Tungspetsen blåröd, framskjuten mellan de hoppressade tandraderna. Pup. norm.	Fåran 1 cm. bred ligger fra[mtill] emellan tungbenet och sköldbro[sket,] går på båda sidor snedt uppåt [och] bakåt och förlorar sig på h. sid[an i] trakten af och på v. sidan st[raxt] bakom proc. mastoid. Fåran är [mest] markerad på v. sidan.
74.	Kustvakt V. T. H., 63 år. Obd. d. $^{27}/_{4}$ 83, 8 dagar efter döden. (Bendz).	Hängde död i ett träd med en snara om halsen af ett mindre segelgarnsband och ett något tjockare rep fastbundet i trädet samt kroppen något hvilande på dikeskanten.	Sammanhängande, ljust blåröd likrodnad öfver nedre delen af ryggen samt öfver lårens baksida fast här svagare. På nedre delen af underbenen och fötterna är huden flammigt rödblå. Manslemmen slapp med något slem i mynningen.	Ansigtet blekt. Bindeh. bleka. Pup. norm. Tungan svagt blåröd, framskjuten mellan de tandlösa käkränderna. Munslemh. blek.	Se bihanget.
75.	Fattighjonet J. B., 71 år. Obd. d. $^{30}/_{4}$ 83. 13 dagar efter döden. (Bendz).	Inga upplysningar.	Utbredd smutsigt (kadav.) högröd likrodnad öfver bakre delen af kroppen. Manslemmen slapp. Kring mynningen ringa mängd varliknande vätska.	Ansigtet af naturligt blek färg. Bindeh. bleka. Pup. något utvidgade. Tungan bakom tänderna. Munslemh. blek.	En nära 1 cm. bred, högst oty[dlig] fåra går på halsens framsida [...] öfver sköldbrosket samt åt v. de[n] till 3 cm. nedanför under käkvin[keln,] åt h. till 4 cm. nedanför h. ö[ron]musslan. Framtill och något å[t] är huden i bottnen något int[...] brunaktig, för öfrigt markerar fåran endast genom en mera bl[...] färg från den öfriga huden.
76.	Åbo P. J., 64 år. Obd. d. $^{2}/_{5}$ 83, 4 dagar efter döden. (Odenius).	Hängde död i sitt rum vid en i takbjelken fastgjord snara.	Ansigtet och öfre delen af kroppen påfallande bleka, öfver nedre delen af ryggen, klinkorna och låren sammanflytande, mörka, blåröda likfläckar. Manslemmen slapp.	Bindeh. i allmänhet bleka, här och der beströdda med punktformiga blodutådringar. H. pup. utvidgad, v. något sammandragen. Tungan bakom tandraderna. Munslemh. ljust blåröd.	Se bihanget.
77.	Ryktare N. S., 55 år. Obd. d. $^{6}/_{11}$ 84, 7 dagar efter döden. (Odenius).	Hängande i en löpsnara, med fötterna 6 tum från golfvet.	Ljust blåröda likfläckar öfver ryggen tilltagande i intensitet o. utbredning nedåt klinkorna och låren. Buken, bröstet och sidorna gröna. Manslemmen slapp; ingen vätska i mynningen.	Ansigtet blekt. Tungan bakom tänderna. Munslemh. blekt blåröd. Ögonen uppätna af råttor.	Rundt kring halsen en tydlig f[åra,] belägen framtill omedelbart ofva[n] sköldbrosket och gående på sid[orna] uppåt och bakåt sammanflyt[ande] straxt nedanför och något till v. [om] nackknölen. H. tungbenshornet brutet. Halspulsådrornas inre hi[nna] oskadad.

Hufvudets inre förhållanden.	Lungorna.	Luftvägarne.	Hjertat.	Bukens organ.	Pat. Anat. förändringar. Anmärkningar.
len måttl. blodhaltig. da hinnan med något än vanl. blodhalt. lledarne innehålla flyt. l. Kärlen å ytan måttl. a. I hjernsubstansen tl. blodhalt; likaså i näten.	Ytan i öfre och främre delarne blekröd, nedtill och baktill af mera ljust blåröd färg; snittytan i främre, öfre partierna blekt brunröd, i de bakre, nedre mörkt brunröd. Båda lungorna, isynnerhet den h., teml. blodhaltiga.	Slemh. blek.	H. halfvan teml. fyld af flyt. blod.	Teml. riklig blodhalt i mjelte och njurar. Slemh. i digest.-kanalen smutsigt (kadaveröst) gråröd.	Emfysem och kron. bronkit. Hypertrofi af hjertat beroende på insuff. och stenos i aortamynningen. Arterioskleros; fettlefver.
da hinnan temligen rik. I blodledarne flyt. blod. Såväl de re som mindre kärlen jernans yta teml. blod- . Hjernsubstansen mer vanligt blodprickig. rnäten blåröda.	Visa vid ett snitt i spetsarne en högröd, i de nedre delarne en starkt svartröd färg. Ur de afskurna kärlen framkommer vid tryck en riklig mängd blod samt ur parenkymet en skummig, blodfärgad, tunn vätska.	Slemh. i struphufvudet och öfre delen af luftstrupen blekt gråröd. I nedre delen af den senare liksom i de gröfre bronkerna högröd. De finare bronkerna innehålla en skummig, blodfärgad, vattnig vätska.	H. halfvan innehåller en riklig mängd tunnflyt. blod.	Mjelte och njurar blodrika. De senare blåröda på ytan och snittytan. Lefvern chokoladfärgad. Slemh. i ventr. blek, i tunntarmarne rödgrå, här och der grenigt blodfyld.	Arterioskleros i lindrig grad. Lindrig fettlefver.
len blek och torr. Blod- rne teml. rikligt fylda. rnsubstansen måttligt lprickig. De större kär- å ytan måttligt fylda; smärre nästan tomma. rnäten blåröda.	På ytan smutsigt svartröda med dragning åt grönt, på snittytan smutsigt rödsvarta.	Slemh i struphufvudet och luftstrupen blekt gråröd. I bronkerna smutsigt brunröd.	Båda halfvorna gasfylda.	Kadaverösa förändringar.	
lens insida blek och . Hårda hinnan af ttlig blodhalt. De större len, synnerligast bakåt, l. blodfylda äfven i a finare förgreningar. dledarne innehålla en- t flyt. blod. Hjernsub- nsen i v. halfvan teml., h. föga blodprickig. rnäten mörkröda, blod- la.	Snittytan i de bakre nedre delarne djupt mörkröda och å de öfre och främre mörkare röda. Vid tryck framkommer en ganska riklig mängd dels ljust blodfärgad, skummig vätska, dels rent blod.	Slemh. i luftstrupen och struphufvudet blek; på senare stället talrika, punktformiga blodutädringar. Bronkerna innehålla blodfärgad vätska, äfvensom segt slem; deras slemh. tätt grenigt blodfyld.	I båda halfvorna flyt. blod.	Mjelten blodrik. Lefvern i snittet mörkt gråbrun med dragning åt violett, teml. blodrik. Njurarne på ytan mörkt brunröda, på snittytan blåröda, blodrika. Bäckenslemh. grenigt injicerade. Slemh. i ventr. groft grenigt kärlfyld, i öfrigt blekt rödgrå. Tunntarmarne smutsigt mörkröda. Slemh. kadav. missfärgad.	Emfysem i lungorna.
len något fugtig, måttl. lrik. Hårda hinnan af l. blodhalt. I blodle- ne en teml. mängd flyt. l. Kärlen å ytan måttl. la, likaså mjuka hin- s. Hjernsubstansen ttl. blodprickig. Åder- en mörkt blåröda.	I de främre partierna ljusare, i de bakre mörkt blåröda; snittytan respektive högröd och mörkröd till svartröd, vid tryck afgifvande mörkt, skummigt blod. I båda spetsarne derjemte, isynnerhet i den h., en riklig, tunn, svagare färgad, skummig vätska.	Bronkerna innehålla en ringa mängd röd, simmig vätska; slemh. diffust rödfärgad. Slemh. i struphufvudet och luftstrupen blek.	H. halfvan fyld af flyt. blod jemte några smärre, lösa blodlefrar.	Mjelten i snittet mörkt brunviolett, blodrik. Lefvern violettbrun. Njurarnes snittyta mörkt brunröd, blodrik. I bäckenslemhinnorna grenig injektion. Slemh. i ventr. ljust gråröd; i tarmkanalen blek.	

Nummer.	Namn, ålder. Dagen för liköppningen m. m.	Kroppens ställning. Hängningsvehikel, m. m.	Likfläckar m. m. — Könsdelarne.	Hufvudets yttre förhållanden.	Halsen, (fåran, blödningar, skador å tu... benet och brosken m. m.).
78.	Arbetare K. N., 28 år. Obd. d. ⁹/₁ 85, 12 dagar efter döden. (Bendz).	Fans sittande i en säng med en lifrem lagd som snara om halsen och fästad vid en krok i taket.	Öfver ryggen spridda ljusa likfläckar.	Ansigtsfärgen svagt rödaktig. Bindeh. å båda ögonen med teml. talrika, punktformiga till knappnålshufvudstora blodutådringar. Pup. högst sammandragna. Tungspetsen mellan tandraderna. Munslemh. blek, här och hvar visande punktformiga blodutådringar.	Se bihanget.
79.	Pigan K. A., 45 år. Obd. d. ¹⁹/₃ 85, 6 dagar efter döden. (Bendz).	Påträffades hängande i knäböjd ställning i en löpsnara, bildad af en omkring en bjelke fästad tömsträng. Kan hafva hängt i högst 1 ¹/₂ timma.	Utbredda likfläckar å bakre delarne. Slemhinnan något fugtig och glänsande af blåröd färg.	Ansigtet ej uppsväldt. Huden något glänsande, särdeles å pannan, öfver näsan, omkr. ögonen o. munnen; samt öfverallt, men isynnerhet å de nämda ställena, visande en blåröd, prickig färgning. Snitt genom huden visar endast tättsittande, utvidgade, blodfylda kärl (telangiektasier), men inga blodutådringar. Bindeh. med talrika, till hampfröstora blodutådringar. Pup. norm. Tungan bakom tandraderna. Munslemh. blek; i käkrandsfållorna tätt besatt med punktformiga blodutådringar.	En dubbelfåra finnes, som fram... går mellan sköldbrosket och tu... benet, derifrån på v. sidan ti... cm. till v. om nackens medelli... samt åt h. till underkäksvink... På framsidan är huden i bott... gulröd, pergamentartad. Inga s... dor eller blödningar.
80.	Undantagsman Ch. P., 67 år. Obd. d. ¹⁴/₄ 85, 6 dagar efter döden. (Odenius).	Fans hängande död i sin stuga med en snara om halsen.	Öfver nedre delen af bröstet blåröda likfläckar. Svartgröna öfver ryggen och buken. Öfver underarmarne och benen sammanhängande, blåröda likfläckar. Uppsvälda, blåröda, ingen vätska i urinrörsmynningen.	Ansigtet blårödt, dess nedre del något uppsväld. Bindeh. med talrika, punktformiga blodutådringar, i öfrigt bleka. Pup. små. Tungan utanför läpparna, inklämd mellan tänderna, sväld, mörkt blåröd. Munslemh. blåröd.	Rundt kring halsen en väl mar... rad fåra, belägen framtill ome... bart ofvanför sköldbrosket och "... eningsstället" straxt nedom na... knölen. I främre omfånget och... sidorna ses en röd list i fårans m... (löpsnara). Innerhinnan å v. h... pulsådern brusten i höjd med få... Struphufvudets brosk förbenade.
81.	f. d. Skollärare S. P., 70 år. Obd. d. ²³/₄ 85, 5 dagar efter döden. (Odenius).	Sjelf beröfvat sig lifvet genom hängning medelst en snara af ett linneband omkring halsen; snaran fästad å "en krok i ett skåp".	Måttl. uttalade likfläckar öfver bakre delen af kroppen, här och hvar kadaveröst missfärgade. Yttre könsdelarne något torkade och skrumpna. Urinrörets mynning fri.	Högra hälften af hufvudet djupt blårödt med brunaktiga, greniga strimmor, venstra mera naturlig och blek. I bindeh. punktformiga blodutådringar. Pup. något vida. Tungan bakom tänderna. Munslemh. blek, å läpparne punktformiga blodutådringar.	Kring halsen en 1 cm. bred, 2... mm djup fåra, belägen framtill m... lan struphufvudet och tungbe... går på båda sidor bakåt paral... med underkäkens rand och kan f... jas åt venster något förbi nackk... len och åt höger till trakten bak... örat. Emellan ändpunkterna hö... sig huden till en tvärgående u... får 2 finger bred, teml. hög v... Halspulsådrornas innerhinna hel...

Hufvudets inre förhållanden.	Lungorna.	Luftvägarne.	Hjertat.	Bukens organ.	Pat. Anat. förändringar. Anmärkningar.
lens insida teml. blodfugtig. Hårda hin- särdeles blodrik. I ledarne riklig mängd blod. Kärlen å ytan, nerhet de större, rikfylda. Hjernsubstan- rikligt blodprickig. ndymet i sidoventrik- e grenigt blodfyldt. rnäten blåröda.	Under lunghinnorna ses å båda lungorna här och hvar sparsamt blodutådringar af knappnålshufvuds storlek. I främre partierna bleka; baktill och isynnerhet nedtill blåröda; snittytan i främre delarne blekröd, i bakre mörkröd. Vid tryck framkommer, isynnerhet baktill, en riklig mängd blod.	I luftvägarne grårödt slem. Slemh. i bronkerna gråröd, i luftstrupen och struphufvudet teml. kärlfyld.	Flerestädes under pericardium knappnålshufvudstora blodutådringar. H. halfvan innehåller en betydlig mängd tjockflyt. blod och lösa blodlefrar.	Mjelten i snittet smutsigt svartröd. Lefvern och digest.-kanalen visa kadaverösa förändringar. Njurarne på ytan och snittytan smutsigt svartröda.	
lens insida fugtig och rik. Hårda hjernh. l. blodrik. I blodle- e en riklig mängd blod. Kärlen å hjer- s yta, isynnerhet de re, särdeles blodfylda, t å v. sidan. Åder- n mörkt blåröda. rnsubstansen särdeles igt blodprickig.	I bakre och nedre delarne mörkt blåröda, framtill och upptill något ljusare, mörkt gråröda. Snittytan på senare ställena högröd, nedåt så småningom svartröd. Vid tryck framkommer dels en skummande, rödaktig vätska i ringa mängd, dels i ansenlig mängd mörkt blod ur de afskurna kärlen.	Bronkerna och nedre delen af luftstrupen innehålla ett blodigt skum i ringa mängd. Slemh. lifligt röd. Slemh. i struphufvudet gråblek.	H. halfvan utspänd af tunnflyt. blod.	Mjelten på snittytan svartröd, blodrik. Lefverns snittyta mörkbrun. Ur de afskurna kärlen framkommer en riklig mängd blod. Njurarne på ytan och snittytan mörkt blåröda. Slemh. i ventr. smutsigt gråröd, i tunnt. blek, i groft. normal.	Midt öfver h. skenbenet visar huden en blåaktig fläck med blodutådring i cellväfven.
en torr och blek med ridda, punktformiga utådringar. Dura mablodfattig. I blodle- e en ringa mängd blod. De större kärå hjernans yta teml. fylda. Ådernäten blå- . Hjernsubstansen tl. blodprickig.	Mörkt brunröda. vid tryck framkommer på snittytan ganska rikligt, mörkt, flyt., finskummigt blod.	Bronkernas slemh. röd, i struphufvudet och luftstrupen blek, men med grenig injektion mellan broskringarne. Slemh. å tungroten tätt grenigt injicerad; på v. sidan om medellinien en hampfröstor blodutådring omedelbart under slemh.	I h. halfvan en mindre mängd flytande blod.	Mjelten i snittet mörkt blåröd, ganska blodrik. Lefvern i snittet brun violett. Njurarnes snittyta mörkt blåröd, blodrik. Bäckenslemhinnorna grenigt injicerade. Slemh. i digest.-kanalen smutsigt rödaktig (kadav. förändringar).	Kron. pneumoni. Arteriosklcros.
en framtill torr, bak- något fugtig, dels . blek, dels särdeles . sidan än diffust än mmigt blåröd, blodinkt. Hårda hinnan tsigt ljusröd; i blod- rne nästan intet blod. större kärlen å ytan, eles baktill teml. blod- a. Mjuka hinnan af tl. blodhalt. Hjern- san i snittet måttl. prickig. Ådernäten kt blåröda.	Af mörkt blåröd färg, särdeles i de bakre delarne. Snittytan nästan öfverallt djupt röd till svartröd; vid tryck frampressas dels skummig, blodfärgad vätska, dels ock öfvervägande mörkt blod i ganska riklig mängd.	Slemh. i luftvägarne missfärgad, i bronkerna gråröd, i luftstrupen mörkröd, i struphufvudet dels blågrå, dels gråröd.	H. halfvan utspänd af gas, innehåller derjemte en ringa mängd tunnflytande blod.	Mjelte, lefver och njurar kadaveröst förändrade, derjemte teml. blodrika. Slemh. i digest.-kanalen missfärgad.	Åldersförändringar.

Nummer.	Namn, ålder. Dagen för liköppningen m. m.	Kroppens ställning. Hängningsvehikel, m. m.	Likfläckar m. m. — Könsdelarne.	Hufvudets yttre förhållanden.	Halsen, (fåran, blödningar, skador å tu… benet och brosken m. m.).
82.	Åbo A. P., 42 år. Obd. d. 20/6 85, 2 dagar efter döden. Sinnessjuk. (Bendz).	Hängande i halft knäböjande ställning i ett träd med en enkel löpsnara af hamprep (trädgårdslina) omkring halsen.	Öfver hela baksidan utbredda mörkt blåröda likfläckar. Manslemmen något ansväld, i mynningen en gråaktig, slemmig vätska.	Ansigtet något fugtigt och glänsande, blåaktigt gulbrunt. Bindeh. svagt rödsprängda; å öfre v. ögonlocket sparsamma, punktformiga blodutådringar. Pup. något utvidgade, isynnerhet den v. Tungan bakom tänderna. Munslemh. blågrå.	Rundtkring halsen en teml. djup… framtill straxt under nedre ka… af sköldbrosket, gående på båd… dor bakåt och något uppåt, var… på h. sidan något högre beläge… på v. och stötande tillsammans… trubbig vinkel straxt nedanför n… knölen, något till h. om medelli…
83.	Hustru K. M. Obd. d. 14/11 84, 3 dagar efter döden. Sjuklig sedan någon tid. Misstanke på mord. (Dr Falck).	Hängande i knäböjande ställning i en vedbod.	Utbredda livida rodnader öfver hela ryggen. Buken uppdrifven, grönblå. Hull och muskulatur klena och slappa.	Ansigtet lindrigt rodnadt. Å h. hvitögat, särdeles i nedre segmentet samt i nedre ögonlockets bindeh. en del mindre, delvis sammanflyt. blodutådringar, samma förhållande i v. ögat, hvarest derjemte i yttre vinkeln finnes en utbredd blödning. Pup. något utvidgade. Tungspetsen framskjuten mellan käkränderna. Munslemh. blågrå, med små, punktformiga, spridda blodutådringar. Liknande i huden i närheten af h. munvinkeln och å hakan.	Fåran ligger mellan tungbenet… sköldbrosket, går åt h. bakåt… uppåt till bakre sidan af proc. m… och åt v. löpande mera horizo… till straxt under nacknölen. Ö… trakten af sköldbrosket var h… halft pergamentartad, gulröd… torr i en utsträckning af 3 cm… den ofvannämda fårans nedre… samt nedåt och 4 cm. åt v. o… cm. åt h. från medellinien. I… blodutådring häri eller under hu…

ufvudets inre förhållanden.	Lungorna.	Luftvägarne.	Hjertat.	Bukens organ.	Pat. Anat. förändringar. Anmärkningar.
en något fugtig och rik,isynnerhet baktill. la hinnan särdeles rik. Blodledarne fyl- af mörkt, flyt. blod. större kärlen å ytan kt fylda, isynnerhet på idan. Hjernmassan eles rikl. blodprickig. rnäten svartröda.	På ytan af mörkt blåröd färg. Snittytan af mörkt brunröd färg; vid tryck framkommer en teml. rikl. mängd blodigt skum samt en särdeles ymnig mängd mörkt blod ur de afskurna kärlen. Smärre blodutådringar här och hvar under lunghinnorna.	I luftrörsgrenarne en rikl. mängd blodigt skum, slemh. med någon rodnad. I struphufvudet, luftstrupen och de större bronkerna uppkräkta födorester. Slemhinnan grenigt blodfyld, blåröd.	Under pericardium ses några enstaka, smärre blodutådringar. H. halfvan innehåller flytande blod.	Mjelten i snittet smutsigt gråbrun. Lefvern kadav. missfärgad, blodrik. Njurarne mörkt blåröda, blodrika. Slemh. i digest.-kanalen utan anmärkningsvärda förändringar.	På v. skenbenet en 10öre-stor, brunaktig, torkande fläck med aflossnad öfverhud och någon blodutådring i cellväfven.
en jemförelsevis blod- I Galea aponeurotica och annan mindre utådring. I fasciae o. culi temporales en gd små, spridda, punkt- iga blodutådringar. la hinnans kärl väl blodfylda. Mjuka hin- kärl, äfven de minsta blodfylda, synnerli- å v. sidan, Hjern- san rikt blodprickig. rnäten mörka. Blod- rne innehålla en del blod.	I främre och öfre delarne blekt gråröda, mycket emfysematösa, bakåt och nedåt blåröda. Snittytan framtill blek och torr, nedåt och bakåt brunröda och blodrika med mörka bloddroppar.	Slemh. i struphufvudet och luftstrupen blekt rosenfärgad; bronkerna ljust gråröda.	I h. halfvan en del flyt. blod.	Slemh. i ventr. kadav. förändrad. Tarmkanalen utan anmärkning. Lefvern rödbrun, mycket blodrik. Mjelten i snittet tegelfärgad. Njurarne ej särdeles blodrika.	Öfver båda skenbenen finnas på framsidan åtskilliga, 10—12, delvis sammanflytande, större och mindre, blåaktiga fläckar, några med afskrapad öfverhud och torkande, svartblå läderhud. Motsvarande dessa finnas ganska betydande färska, ända intill benhinnan gående utådringar af mörkt, lefradt blod.

Bihang.

N:o 20. Fåra: straxt ofvan struphufvudet en svag impression, ofvan hvilken bemärkes en 1 $^1/_2$ tum lång, i tvärriktning gående, röd strimma, som på h. sidan slutar med en djup intryckning af ungefär en half tums längd, i hvars botten huden är något mera brunaktig och pergamentartad (yglan). På halsens v. sida från hörnet af struphufvudet går rakt bakåt mot nacken ett märke efter en svag intryckning; i omedelbart sammanhang med detta märke förefans i nacken en ännu starkare fåra, som derifrån går svagare antydd framåt på h. sidan af halsen och slutar vid käkvinkeln, hvarifrån till struphufvudet ingen impression finnes. Struphufvudets brosk starkt förbenade.

N:o 25. Fåra: Nedom och öfver ringbrosket ett blånadsmärke utan synnerlig fördjupning men med afskrapad epidermis och torr hud, sträcker sig några linier åt h. sidan, men på v. sidan 3 $^1/_2$ tum något snedt bakåt och uppåt, småningom afsmalnande. Ungefär en half tum ofvan nyssnämda märke ett mindre sådant öfver sköldbrosket. Detta märke upphör snart åt v., men åt h. går det med tilltagande bredd snedt uppåt och bakåt till underkäksvinkeln, ifrån hvilken punkt i fortsättningen bakåt huden utvisar fortsatt märke af tryck, men är här hvit med något rödare kanter. På v. sidan af halsen förekommer en svagare utbredd rodnad, i hvars midt en ljusare, tvärgående strimma befinner sig i samma riktning som de förut beskrifna märkena (ungefär 2 $^1/_2$ tum ofvan det först beskrifna). På v. sidan af struphufvudet förekommer en svagare utbredd blånad i huden. Inga sugillationer i den underliggande cellväfven.

N:o 36. Fåra: Kring större delen af den rödblå halsen befinnes en grund, oregelbunden intryckning af svagt hvitgrön färg, som på halsens framsida, framför sköldbroskets midt, har en bredd af nära 1 $^1/_2$ tum och endast upptill visande tydlig begränsning, men på sidorna af halsen fortsättes såsom tvenne tydligare, smalare, ytliga fåror, hvilka på v. sidan sammanlöpa och sluta straxt bakom och nedom örat, under det de å h. sidan löpa paralelt ända bort mot nackknölen. Huden öfverallt blek, ingenstädes pergamentartad, men på flera ställen synes epidermis aflossad och derunder flera oregelbundna blodutådringar.

N:o 52. Omkring halsen löper en fåra, hvilken på h. sidan af nacken har en bredd af ett halft tum med huden mörkt gulbrun, torr och pergamentartad; midt på h. sidoomfånget af halsen delar sig densamma i tvenne grenar, af hvilka den ena, med en bredd af två linier och samma pergamentartade beskaffenhet i huden, löper snedt framåt och uppåt mellan sköldbrosket och tungbenet upp till midten af underkäksranden på v. sidan, der den slutar med en fingerändastor, djupt intryckt, torr fläck; den andra grenen löper ungefär en tum nedanför den förstnämda, horizontelt rundt omkring halsen, till dess den förenar sig med den breda fåran på nacken. I denna senare gren har huden i allmänhet ett naturligt utseende, och endast på spridda ställen är den lindrigt intorkad. — Hufvudsvålen temligen blodrik; i båda tinningmusklerna talrika, smärre, till punktformiga blodutådringar. På symmetriska ställen af de båda musklerna förekomma äfven ett par omkring tjugofemörestora blodutådringar med fullkomligt flyt. blod. Hårda hinnan starkt blodhaltig; dess inre yta delvis fint injicerad. Blodledarne starkt fylda af flyt. blod. De stora venerna å hjernans yta utspända af blod. Mjuka hinnan endast i venrötterna något starkare blodfyld. Hjernmassan fint blodprickig. Ådernäten svälda, blåröda.

N:o 67. Å framsidan af halsen skönjes en 1—2 linier bred fåra i huden, hvilken börjar otydligt omedelbart nedanför v. örat och härifrån löper nedåt och framåt samt straxt ofvanom sköldbrosket öfver på halsens h. sida, der den med en ungefär horizontel riktning småningom försvinner ett par tum nedanför

h. örat. Huden i denna fåras botten är delvis af naturlig beskaffenhet och blekt blygrå färg, delvis, isynnerhet på h. sidan, torr, pergamentartad, brunaktig. Nedanför denna fåra träffas en annan, hvilken löper rundt omkring halsen i ungefär horizontel riktning och på halsens framsida, der den intager mellersta delen af sköldbrosket, ligger omkring $^1/_2$ tum nedanför den förstnämda. Densamma visar sig än enkel med en bredd af 3—4 linier, än otydligt dubbel, då dess bredd uppgår till 6—7 linier. Huden i densamma öfverallt blek, hvitgrå, af naturlig beskaffenhet, ingenstädes torr eller pergamentartad. Den icke öfverallt fullt tydliga begränsningen bildas af den omgifvande, lifligt röda huden.

N:o 70. Öfver nedre delen af sköldbrosket börjar en, 1,5 cm. bred, fåra, som åt höger i början löper jemnbred och horizontelt, men sedan på sidan afsmalnar och löper bakåt och uppåt till en punkt, belägen 1 cm. till höger om lig. nuchae och ungefär 3 cm. högre än fårans läge framtill; på v. sidan från sköldbrosket löper en dubbel fåra, den ena, den nedre, ungefär 1 cm. bred, har samma riktning som den på h. sidan och förenar sig med densamma på ofvannämda punkt; den öfre fåran är utbredd och ojemn och löper uppåt och bakåt och slutar något nedom och bakom proc. mast. Under h. proc. mastoid. finnes en, 2 cm. lång och 1 cm. bred, brunröd, ej fullt intorkad fläck i riktning nedifrån och uppåt. På ett afstånd af 2 cm. framom nämda fläck synes en obetydlig affjällning. På främre delen af halsen är huden i bottnen af nedre fåran intorkad, pergamentlik, baktill till höger är den blekt blygrå och obetydligt intorkad; här i dess nedre rand ett par 1 cm. långa, mörkröda, torra fläckar med affjällning af öfverhuden. Bakre hälften af fåran på v. sidan är torr och af brunröd färg; straxt ofvan föreningsstället visar den en tvåörestor, blygrå fläck på sin öfre rand. Denna fläck motsvarar vid föreningsstället den blygråa fåran på h. sidan, då deremot sjelfva den brunröda fåran motsvaras af de omtalade fläckarna i h. fårans nedre rand. Den öfre fåran på v. sidan är från sköldbrosket och 4 cm. uppåt pergamentlik, derefter blek och slutar med en något intorkad, blygrå fläck. Den närmast omgifvande huden är såväl på öfre som undre sidan ojemnt och strimmigt rodnad samt visar på ett ställe straxt under örat sparsamma, knappnålshufvudstora blodutådringar. Båda halspulsådrornas innerhinna brusten vid delningsstället.

N:o 74. Kring halsen finnes ett temligen tunnt segelgarnsband, sammanknutet i en fast knut på halsens v. sida; på h. sidan finnes en fritt löpande knut af ett annat band med afskurna ändar. Bandet ligger framtill mellan struphufvudet och tungbenet, i nacken straxt nedanför en i allmänhet 6 mm. bred fåra, hvilken börjar på halsens h. sidoomfång 4 cm. nedom underkäksvinkeln, stiger svagt uppåt och bakåt mot nacken, öfver hvilken den går mera horizontelt mot v. för att sedan taga en svagt nedåtgående riktning och förlorar sig 3 cm. nedom v. underkäksvinkeln. I h. sidoomfånget är fåran grund och otydlig; bottnens färg skiljer sig obetydligt från omgifvande huds naturliga blekhet genom en ljust rödgrå färgskiftning. I dess mellersta horizontela del, som är 4 cm. lång, framträder fåran mera tydligt, dess djup 1 mm; i dess botten är huden smutsigt brungul, något pergamentartad; kanterna ej skarpt utpreglade. Färgen tydligast i midten, der den mot v. antar formen af en 2 mm. bred, gråröd strimma, som på sidoomfånget fortsätter sig i fårans midt och slutar i dess nedre begränsning och ej märkbart höjer eller sänker sig i förhållande till fårans sidodelar; här äro dess ränder, isynnerhet den öfre, blygråa. Motsvarande bandets nuvarande läge finnes ingen antydan till någon fåra. I ansigtet helskägg. Liket påklädt och ej ansadt eller tvättadt.

N:o 76. Rundt omkring och på framsidan emellan struphufvudet och tungbenet löper i nästan horizontel riktning en fåra i huden och bildar bakom h. örat en uppåtgående, temligen spetsig vinkel samt förlorar sig här i den hårbevuxna delen. Den öfvergår nedåt utan skarpare begränsning i den omgifvande huden. Upptill begränsas den af en upphöjd rand, som framtill bildar en ända till $^1/_2$ cm. hög, tunn, lifligt röd hudvalk; vid insnitt i densamma märkes en betydlig blodfyllnad samt möjligen några smärre blodutträden. Ofvan denna rand och detta hudveck finnes en helt grund hudfördjupning, som äfvenledes har en från öfriga omgifningen afvikande, blygrå färg, utan annan märkbar förändring och utan tydlig begränsning uppåt. På h. sidan af halsen, der fåran framgår öfver kindskägget, markerar den sig endast genom i dess riktning ställda, talrika, punktformiga blodutådringar i huden. Struphufvudets brosk förkalkade; tungbenets horn spensliga, afbrutna närmare de fria ändarne. Halspulsådrornas innerhinna oskadad.

N:o 78. Rundt kring halsen har huden ett 2,5—3 cm. bredt bälte af svagt blygrå färg, som särskildt tydligt framträder vid viss belysning. Detta bälte löper nära horizontelt och är å halsens framsida i höjd med adamsäpplet. Straxt till h. på halsens framsida markerar sig detta bälte tydligt från omgifvande delar, vid sin öfre och nedre gräns med grunda, smala fåror, i hvilka huden är något torkande och mera blygrå, fastän ej synnerligen pergamentartad. Nedanför och något bakom underkäksvinkeln bemärkes i

bältet ett tvärgående, $^1/_2$ cm. bredt intryck af mera blygrå färg men utan pergamentartad yta. Straxt framom v. underkäksvinkeln är meromnämda bälte något bredare, ojemnt samt högre beläget än öfriga delar af detsamma. Här ses mera oregelbundna intryck samt dessutom vid öfre gränsen en temligen skarp, smal fåra med lindrigt pergamentartad botten. Vidare ses på detta ställe en tioörestor, ljusröd fläck i det blygråa fältet, hvilken dock ej visar tydlig blodutådring.

N:o 84. Skräddare L. B., 20 år. Obd. d. $^{30}/_1$ 84, 3 dagar efter döden. (Odenius). Anträffades en morgon död i en väggrop i framstupa ställning med öfverkroppen stödd mot dikeskanten. Hade qvällen förut setts i höggradigt rusigt tillstånd. Liket iklädt bland annat en mellan blusen och skjortan sittande svart "bröstvärmare". Ansigtet ljusrödt; bindeh. svagt injicerade; tungan bakom tänderna. Munslemh. blekt blåröd. Motsvarande den förut nämda bröstvärmaren, som var knäppt kring halsen, förlöper en horizontel, särdeles grund fåra i jemnhöjd med nedre kanten af ringbrosket, förlorande sig bakåt å båda sidor, tills den alldeles upphör en tum från medellinien. Fåran är omkring 3 à 4 mm. bred med otydliga kanter; bottnen slät, svagt gråblå, öfverhuden i densamma mjuk, ej intorkad. Hufvudsvålen fugtig, temligen blodrik; i benhinnan förekomma öfver båda pannknölarne några spridda, ett par mm breda blodutådringar. I hjernan och dess hinnor särdeles betydlig blodhalt. Lungorna temligen blodrika; å ytan af den v. ses ett par smärre blodutådringar samt några förskjutbara luftblåsor. Bronkerna innehålla en ringa mängd blodfärgadt skum. Slemh. i luftstrupen och struphufvudet lifligt injicerad, blåröd. H. hjerthalfvan fyld af en riklig mängd flyt. blod. jemte en obetydlig mängd afskild fibrin. Mjelte, lefver och njurar blodrika. I bindeväfven bakom matstrupens öfversta del en enkronestor utådring af mörkt koaguleradt blod. Stark spritlukt från hjernan.

Ur attesten, som affattats af d. v. Med. Kand. N. Sjöberg, vill jag anföra följande: "Såväl af species facti som ock af hjernans och hjernhinnornas blodrikedom i förening med den starka spritlukt, som vid obduktionstillfället från hjernan iakttogs, kan med säkerhet dragas den slutsats, att bemälde L. B. varit berusad af spritdrycker. Den i såväl bröstets som bukens organ anmärkta blodrikedomen synes visserligen i någon mon kunna sättas i samband med dels ruset, dels den afkylning, för hvilken personen förmodligen under längre tid varit utsatt. Dock förekommer densamma alltför betydande för att ensamt af nämda förhållanden kunna förklaras, utan blir det, i betraktande af samtliga omständigheter, sannolikt, att ytterligare ett moment dervid medverkat. Nästan rundt omkring halsen förlöper nemligen en fåra, hvilken måste tillskrifvas den nämda "bröstvärmaren", hvars fåran motsvarande linning är hård och valkig. Fårans beskaffenhet gör det ej möjligt att antaga, att denna skulle hafva uppkommit genom ett kraftigt tag af en våldsam hand, som, nedförd mellan nacken och bröstvärmarens linning, fattat om den senare. Emellertid är det ganska troligt, att denna linning, lättsittande som den var kring halsen, haft sitt inflytande på dödssättet. Med den framstupade ställning, som kroppen intog i väggropen, är det lätt begripligt, att hufvudet genom sin egen tyngd måst sjunka framåt med hakan mot bröstet, hvarigenom halsens framsida pressats mot bröstvärmarens kant, och ett antagligen allt mera ökadt hinder för andedrägten uppstått. I sammanhang med detta å halsen verkande tryck kunna sättas såväl den blodutådring, hvilken träffats bakom matstrupen och som på grund af sitt djupa läge icke rätt väl kan förklaras såsom resultat af något yttre våld, som ock det interstitiella emfysem och de ekkymoser, hvilka anmärkts å v. lungans yta. De små blodutådringarne öfver pannknölarne åter kunna lätt hafva uppkommit genom någon lindrig stöt och äro i hvarje fall för bestämmandet af dödssättet utan någon betydelse".

Härvid har jag ingenting att tillägga utan det, att ekkymoserna öfver pannknölarne ej gerna kunna tänkas hafva uppstått i följd af något yttre våld, då tecken till något dylikt i den öfverliggande huden ej förefans, utan att de tvärtom synnerligen bestyrka det gjorda antagandet, att en långsam qväfning medverkat till döden. Vidare vill jag påpeka, att den naturliga beskaffenheten af fårans botten, äfven förutsatt att ett något starkare tryck varit för handen, möjligen kan förklaras derigenom, att den qvarliggande linningen förhindrat afdunstningen och intorkandet af huden.

LUNDS UNIVERSITETS

ÅRSBERÄTTELSE

1884—85.

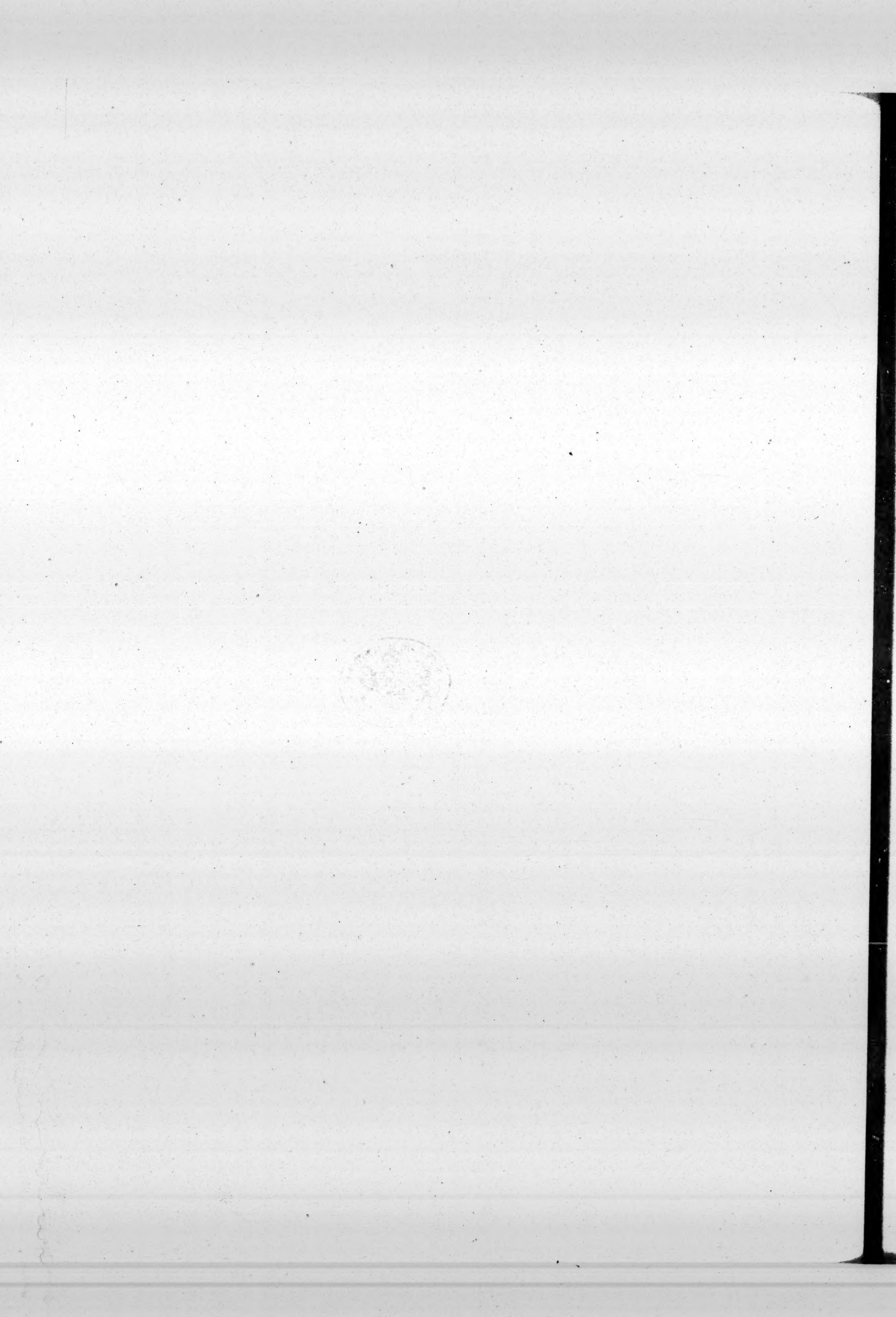
INBJUDNING TILL BEVISTANDE AF REKTORSOMBYTET
D. 1 JUNI 1885.

AF

UNIVERSITETETS REKTOR.

LUND, 1885,
FR. BERLINGS BOKTRYCKERI OCH STILGJUTERI.

I ostördt lugn har Universitetets verksamhet fortgått under nu tillländalupna akademiska år, och icke synnerligen många äro de, utom det sedvanliga fallande, tilldragelser, hvilka vi här hafva att anteckna.

När den 13:de innevarande månad Linnéstoden aftäcktes i Stockholm var Lunds Universitet representeradt af prorektor prof. Wisén, proff. Ask, Möller, Odhner, Björling, Holmgren, Lidforss, e. o. prof. Alexandersson och adj. v. Zeipel; den förstnämnde nedlade vid stodens piedestal en lagerkrans, å hvars band lästes: *Carolo Linnæo Academia Carolina memor venerabunda.*

Den 13:de och 14:de September 1884 hade Lunds Universitetslärare ett besök af sina Köpenhamnska kolleger, till ett antal af 45. Vid den middag, som d. 13:de för dem gafs å Akademiska Föreningens festsal, helsades gästerna af rektor, hvilken skål besvarades af Köpenhamns Universitets rektor, prof. Reisz med en skål för Lunds Universitet. Bland öfriga vid tillfället föreslagna skålar erinra vi om en för den berömde fysiologen prof. Panum, hvilken vid den stora internationella läkarekongressen, som näst föregående månad varit samlad i Köpenhamn, hade haft det hedrande uppdraget att intaga ordförandeplatsen. Till denna honom egnade hyllning fick Universitetet snart nog en dess värre sorglig anledning att foga en ny, då knappt 8 månader derefter i dess namn nedlades en lagerkrans på den plötsligt bortgångne vetenskapsmannens likkista.

Lunds Universitet sände till *Universitetet i Bern*, som d. 4 Augusti 1884 firade sin halfhundrade årsfest, en lyckönskningsskrifvelse på latin, samt likaledes en på tyska affattad skrifvelse till *Gesellschaft für Geschichte und Alterthumskunde der Ostseeprovinzen Russlands im Riga* vid dess halfhundrade årsfest d. 6 December 1884.

Tvåhundrade års minnet af Ludvig Holbergs födelse firades i Köpenhamn genom en följd af fester, hvilka togo sin början d. 3 Dec., då professor Holm å Köpenhamns universitets vägnar höll festtal i universitetsaulan. Till denna högtid var Lunds Universitets rektor inbjuden, liksom ock till gallaföreställningen på teatren samma dag samt till den fest, som den 4 Dec. firades af samma anledning i Sorö å Akademien derstädes. Vid festmiddagen i Sorö, sedan de skålar föreslagits, hvilka af Konungens närvaro och dagens betydelse voro föranledda, utbragtes äfven, på H. M. Konungens befallning, en skål för Lunds Universitet, och enskildt behagade H. M. att till rektor i nåder uttrycka sin välgångsönskan för universitetet.

Till danska studenternas Holbergsfest på aftonen d. 3 Dec. voro från Lund inbjudna studentkorpsens ordförande och v. ordförande, sociala utskottets förman och v. förman m. fl.

Lunds studenter firade en Holbergsfest å Akad. Föreningen d. 5 December, då docenten H. Hallbäck höll festtalet.

Den 29 Jan. 1885 ingick prof. emeritus, kommendören med stora korset af kgl. nordstjerneorden m. m. D:r C. J. Schlyter i sitt 90:de år. Då prof. Schlyter var af hälsoskäl hindrad att emottaga uppvaktning af Consistorium Academicum, frambar rektor till honom en lyckönskningsskrifvelse, deri Consistorium uttryckte sin vördnad och sina förbindelser till den åldrige vetenskapsmannen, hvilken genom sin oaflåtliga och fruktbärande verksamhet i så hög grad gagnat fosterlandet och hedrat universitetet.

Kort före det akademiska årets utgång, d. 22 Maj 1885, afled, efter en kort sjukdom, docenten i estetik, andre amanuensen vid biblioteket, doctor Hans Henrik Hallbäck i en ålder af 46 år. Docenten Hallbäck har under fyra år förestått estetiska professionen vid detta universitet, utgifvit åtskilliga förtjenstfulla literaturhistoriska afhandlingar samt har äfven såsom en lyckligt begåfvad skald förvärfvat ett aktadt namn. Vid flera af de fester, hvilka universitetet eller studentkorpsen firat, har hans lyra klingat; och studentkorpsens talan har han åtskilliga gånger fört, såsom vid Lunds Universitets andra sekularfest och senast vid Holbergsfesten. Hallbäck var en poetisk natur, men liksom alla de, hos hvilka fantasilifvet öfverväger, var han för det praktiska och dess bestyr mera främmande. Begåfvad med ett varmt hjerta och en lättrörd inbillningskraft, hängaf han sig fullt åt ögonblickets intryck, och dessa intryck togo med stor lätthet en poetisk form; hans diktning hade derföre ofta nog en karakter af omedelbar känsloutgjutelse. Men alltid var det en ren och ädel anda, som

utmärkte denna diktning, och när skaldens fosterlandskärlek anslogs eller när hans harm mot dem, som kränkte denna känsla, bröt fram, både hänförde och värmde han läsaren. Sin sista diktsamling tillegnade han detta fosterland, till hvilket han sjöng:

"För dig, hvarhelst jag vandra må,
Ej slockna skall mitt hjertas brand,
Så länge hjertat än kan slå".

Hjertat har nu upphört att slå, lyrans strängar hafva brustit, men från lifvets hårda trångmål sväfvar den befriade anden till den eviga skönhetens urhem.

Den 27 Februari 1885 afled f. d. adjunkten, fil. doktor MATHIAS NATHANAËL CEDERSCHIÖLD. Han var född i Lund d. 6 April 1810 och son af fil. professoren Fredrik Cederschiöld. Vid 26 års ålder docent i grekiska språket och literaturen, blef han 1844 adjunkt i samma ämne, och, utan att åstunda vidare befordran, stannade han på denna plats till 1875, då han erhöll pension. Med ett hjerta varmt för likars nöd, var han för sin egen del i hög grad försakande. Redligt och trofast skötte han sitt kall; de uppdrag, honom meddelades, utförde han samvetsgrannt, och äfven sedan han lemnat sin tjenst, lade han icke undan sin kära grekiska grammatika. I det obemärkta trifdes han helst; hans lefnad var

"Den försyntes gång igenom lifvet,
Der han sällan mer än skymtar fram."

Den 11 Augusti 1884 afled en af Universitetets forna lärare, biskopen, kommendören med stora korset af kgl. nordstjerneorden m. m. th. d:r EBBE GUSTAF BRING. Han var på sin tid en af de mest älskade lärarne vid detta universitet, och oförgätliga äro de förtjenster, han inlagt om den praktiska prestbildningen i södra Sverige och företrädesvis inom det skånska stiftet. De öfningar, hvilka han anordnade och ledde, och hvilka hans efterträdare efter hans anvisning och i hans anda fullföljt, hafva i väsentlig mån bidragit att utbilda mången prestman, som nu med rätta räknas bland ståndets förnämsta prydnader. Hvad han som biskop i sitt stift uträttat, äfvensom hans verksamma deltagande i de reformer, som i ett eller annat afseende under de sista årtionden vidtagits inom svenska kyrkan, hörer det icke oss till att här skildrande framställa. Det vemod, som tanken på hans bortgång ovilkorligen frammanar, mildras något af det derifrån oskiljaktiga, dyra minnet af en den ädlaste och älskligaste person-

lighet. From och blid, men på samma gång fast och orubblig i allt hvad han fann vara rätt och heligt, med en blick, som strålade af menniskokärlek och välvilja, vann han, hvar han visade sig, både tillgifvenhet och vördnad. Han var en af dessa utkorade, hvilka genom sitt lif och sin verksamhet gifva oss den lugnande bekräftelsen på det godas evighet och dess allt öfvervinnande magt. Som uttryck af sin kärlek och tacksamhet sände Lunds Universitet en lagerkrans till hans graf.

Under det gångna året har universitetet hvarken till följd utaf afskedstagande eller befordran till annan tjenstebefattning förlorat någon af de vid detsamma anstälda lärare. Bland tjenstemännen hafva endast amanuenserne S. A. Pfannenstill och C. A. Ljunggren afgått för att tjenstgöra vid hufvudstadens kliniker.

Bland de studerande hafva följande under året aflidit: med. stud. J. M. Nilsson, sk., den 10 Juni 1884; med. kand. G. A. Armstrong, sk., den 17 September 1884; fil. kand. H. T. Krook, sk., den 26 Oktober 1884; fil. stud. A. Holmdahl, sk., den 25 Januari 1885; jur. stud. C. N. Killman, sk., den 30 Januari 1885; jur. stud. C. G. U. Ridderborg, sk., den 4 Mars 1885; teol. stud. L. J. Hegardt, gb., d. 25 April 1885; l. stud. J. W. Ljunggren, klm., d. 4 Maj 1885; fil. stud. P. Hartelius, sk., d. 19 Maj 1885.

Inom universitetet hafva följande befordringar egt rum:

Den 10 sistl. mars blef förste biblioteksamanuensen doktor Fr. E. Braune af universitetets kansler utnämnd till vice-bibliotekarie öfver stat med bibehållande af amanuenslön.

Till docenter hafva blifvit af kansleren utnämde: medicine doktor Hans Bendz i patologi; filos. doktorn friherre Hugold v. Schwerin i geografi och statskunskap samt j. u. kandidaten Johan Hjelmérus i administrativ rätt (Kansl. br. d. 19 juni 1884).

Till ordinarie amanuenser hafva blifvit förordnade: med. kandidaten C. H. Hildebrand vid medicinska kliniken d. 28 aug. 1884; med. kandidaten Olof Sörensen vid kirurgiska kliniken d. 2 dec. 1884; fil. kandidaten C. J. Enebuske vid medicinsk-kemiska institutionen d. 29 sistl. April; och med. studeranden Cl. Håkansson vid patologisk anatomiska institutionen s. d.

Till e. o. amanuenser hafva blifvit förordnade: filos. kandidaterne Joh. Paulson, A. Hjelmérus och L. P. Wåhlin vid biblioteket d. 7 Juni 1884; filos. kandidaten Sv. Murbeck vid geologiska institutionen d. 20 Sept. 1884; med. studeranden C. A. Lindman vid histologiska institutionen d. 9 dec. 1884; fil. kandidaten E. H. G. Wrangel vid biblioteket d. 4 sistl. Mars.

Universitetets lärarepersonal utgöres f. n. af 27 professorer, 11 e. o. professorer, 6 adjunkter, 35 docenter och 3 exercitiimästare. Af de med fast lön försedda befattningarna äro följande lediga: professionen i praktisk teologi, professionen i fysiologi och embryologi; e. o. professionen i patologisk anatomi, rätts- och statsmedicin samt hygien jemte e. o. professionen i anatomi och histologi.

Bland de åt universitetet anslagna docentstipendier innehafves: juridiska fakultetens af docenten J. Ask; humanistiska sektionens n:o 1 af docenten F. A. Wulff, n:o 2 af docenten S. Wägner, n:o 3 af docenten P. Fahlbeck, n:o 4 af docenten S. Cavallin; matematisk naturvetenskapliga sektionens n:o 1 af docenten J. Möller och n:o 2 af docenten P. Claësson.

Af de s. k. rörliga docentstipendierna åtnjutes n:o 1 af docenten R. Geijer, n:o 2 af docenten A. E. Peterson, n:o 3 af docenten S. Söderberg, n:o 4 af docenten A. Friedlander och n:o 5 af docenten C. af Petersens.

Tjenstledighet har under hela läseåret åtnjutits af professor Nyblæus för vetenskapligt arbete (Kongl. br. d. 13 juni 1884) samt af docenterne J. M. Lovén och Fr. Eickstädt, den förre för vetenskaplig utrikes resa, och den senare för studier vid Stockholms högskola.

Under större delen af höstterminen 1884 har professor Es. Tegnér varit från universitetet frånvarande såsom ledamot i en komité för granskning af senaste profföfversättning af Gamla Testamentet. Från Oktober månads början till slutet af höstterminen 1884 har docenten friherre H. v. Schwerin haft tjenstledighet för studiers idkande i Stockholm (Kansl. br. d. 30 Sept. 1884).

Under hela vårterminen 1885 har tjenstledighet åtnjutits af prof. C. Trägårdh för sjukdom (Kansl. br. 31 Januari och 10 Mars 1885) samt af e. o. professor M. Weibull för vetenskapligt arbete (Kansl. br. d. 27 Januari 1885.)

Under April och Maj månader har professor Tegnér jemväl varit frånvarande för ofvan omförmälda honom meddelade uppdrag (Kansl. br. d. 27 Januari 1885).

Såsom Censorer vid afgångsexamina från de allmänna läroverken hafva professorerne A. Möller, Th. Wisén, C. Björling, K. A. Holmgren och W. E. Lidforss, e. o. professor A. Alexanderson och adjunkt E. v. Zeipel varit frånvarande under vårterminens senare examensperiod.

De vikariater, som på grund af ofvannämnda förhållanden eller eljes påkallats, hafva förvaltats på följande sätt:

Professor Nyblæi lärareåligganden hafva uppehållits af adjunkt P. J. H. Leander (Kansl. br. d. 2 Juli 1884).

Den lediga professionen i praktisk teologi har under hela läsåret förvaltats af e. o. prof. P. Eklund, hvars lärareåligganden uppehållits af docenten O. Ahnfelt (Kansl. br. d. 30 Aug. 1884).

Docenten H. Bendz och med. licentiaten A. Nordenstedt hafva fortfarande uppehållit, den förre e. o. professionen i patologisk anatomi m. m., den senare den i anatomi och histologi.

Prof. Tegnérs lärareåligganden hafva blifvit bestridda af adjunkt Fr. Brag (Kansl. br. d. 18 Sept. 1884 och d. 27 Januari 1885) och professor Trägårds af e. o. professor Ribbing, hvaremot amanuensen Hildebrand varit förordnad att i e. o. professor Ribbings ställe förestå den pediatriska kliniken (Kansl. br. d. 31 Januari och d. 10 Mars 1885). Under e. o. professor Weibulls tjenstledighet har docenten friherre v. Schwerin bestridt föreläsningar i statskunskap geografi och (Kansl. br. d. 27 Januari 1885).

Under vårterminens senare examensperiod har examinationen uppehållits: i astronomi af adjunkt N. Dunér, i nordiska språk af adjunkt K. F. Södervall, i matematik af docenten Jul. Möller, i fysik af docenten J. Rydberg och i nyeuropeisk linguistik af docenten Fr. Wulff (Kansl. br. d. 6 Maj 1885).

Af utmärkelser, som kommit universitetets lärare och tjenstemän till del, må nämnas:

Professor Ask har blifvit kallad till ledamot af medico-chirurgiska sällskapet i Edinburg.

Professor Odhner har blifvit kallad till en af de aderton i Svenska akademien.

Professorerne Lang och Cavallin hafva blifvit utnämnde till riddare af Nordstjerne orden.

Professor Holmgren har blifvit vald till medlem af Kejserliga Leopold. Carolinska naturforskare-akademien.

Bibliotekarien Tegnér erhöll den 20 Dec. 1884 af Svenska akademien det Kongl. priset för literära förtjenster.

Docenten Engström har blifvit invald till ledamot af Fysiografiska Sällskapet härstädes.

Docenten friherre v. Schwerin har blifvit utnämnd till Officier d'académie (instruction publique); membre correspondent de la société de geographie de Toulouse och erhöll samma sällskaps hedersdiplom såsom "remerciments pour services, rendus à l'exposition internationale de geographie".

Undertecknad har blifvit vald till hedersledamot af Göteborgs Vetenskaps- och vitterhetssamhälle.

I här nedannämnda, universitet rörande, frågor har Kongl. Maj:t i nåder meddelat beslut:

Jemte det Kongl. Maj:t tillkännagifvit, att riksdagen på Kongl. Maj:ts framställning beviljat ett anslag af 6,000 årligen till aflöning åt en professor i fysiologi och embryologi, samt på extra stat anslagit: till seminariet för språkvetenskap för år 1885 ett belopp af 2,950 kr.; till offentliggörande i tryck af s. k. zonobservationer 9,000, hvaraf för 1885 anvisats 3,000 kr.; till en bygnad för patologiskt anatomiska institutionen med tomtplats 81,000 kr., deraf 50,000 kr. anvisats för år 1885; äfvensom att 30,000 kr. beviljats för bibliotekshusets ändamålsenliga inredning samt till anbringande derstädes af värmeledning; har Kongl. Maj:t, med godkännande af riksdagens sist omförmälda beslut, meddelat bestämmelser i afseende på utförandet af arbetena i biblioteksbygnaden, hvilka redan vid vårterminens början blifvit fullbordade (Kongl. br. d. 30 Maj 1884).

Under d. 27 Juni 1884 har Kongl. Maj:t i nåder medgifvit, att till docenten J. P. Claesson, som i åtta år på förordnande uppehållit kemie laboratorsbefattningen må under ett år, räknadt från 1 Sept. 1884, från akademikassan utgå ett belopp af 700 kr., hvarigenom Claesson, som innehar docentstipendium å 1,500 kr. och från reservfonden åtnjuter arvode af 800 kr., komme att af

universitetet åtnjuta tillsammans 3,000 kr. eller det för kemie laboratorn bestämda aflöningsbelopp.

Samma dag har Kongl. Maj:t i nåder af allmänna medel beviljat ett belopp af 500 kr. åt öfverläkaren vid Lunds hospital S. Ödman, vid det förhållande att den undervisning och handledning i psykiatri åt med. studerande, för hvilken Ödman uppburit arvode af universitetets medel till 1882 års slut och af statsmedel från början af 1884, fortgått jemväl under fem och en half månader af år 1883, ntan att Ödman derför erhållit någon godtgörelse, samt universitetets egna medel ej lemnade tillgång dertill.

Sedan riksdagen beviljat ett anslag af 81,000 kr. till en bygnad för patologisk anatomiska institutionen jemte tomtplats och deraf å extra stat för år 1885 anvisat 50,000 kr., har Kongl. Maj:t d. 25 Juli 1884 funnit godt, att sistnämnda del af statsanslaget skulle ställas till det större konsistoriets förfogande för inköp af tomtplats samt byggnadsföretagets utförande i enlighet med upprättade ritningar med vissa deri föreslagna och af öfverintendentsembetet tillstyrkta ändringar, dock under vilkor att medel till betäckande af kostnaden för utvidgniug af hufvudbyggnadens östra flygel, på sätt konsistoriet föreslagit, bereddes, utan att ytterligare statsanslag för ändamålet erfordrades.

Under d. 19 September 1884 har Kongl. Maj:t på derom från universiteten gjorda framställningar, i 39 § i universitetsstaterna af d. 10 Januari 1876, beslutat den ändring, att tjenstgöringsbetyg må afgifvas icke af filosofiska fakulteten utan af dess sektioner, hvarjemte stadgats den ändring i 59 § af samma statuter, att föreskriften det fakultet ej må handlägga något ärende, der icke jemte ordföranden minst halfva antalet af de öfriga medlemmarne äro tillstädes, ej må afse filosofiska fakulteten, "der uti fakultet sex och i sektion fyra jemte ordföranden böra för fattande af beslut vara tillstädes". Deremot fann Kongl. Maj:t ej skäl att för närvarande bifalla det i sammanhang med berörde framställningar väckta förslaget om öfverflyttande af juridisk filosofisk och medicinsk filosofisk examen till examenskommissioner.

Den 23 Januari 1885 har Kongl. Maj:t medgifvit, att det årsanslag af 300 kronor, som från akademikassan utgår till gymnastikinrättningen, må vara förhöjdt med ett belopp af 200 kr. att från och med år 1884 utgå.

Under samma dag har Kongl. Maj:t med afseende på det särskilda besvär v. bibliotekarien A. Palm och e. o. amanuensen d:r C. af Petersens fått vidkännas, i anledning af förändringen i bibliotekshusets inredning, funnit skäl

tilldela dem gratifikationer till belopp af 500 kr. åt Palm och 400 kr. åt af Petersens.

Under d. 20 sistl. mars har Kongl. Maj:t i nåder förklarat, att den Lunds universitet genom K. förordningen d. 5 dec. 1873 medgifva rätt att undfå ersättning af statsmedel för belöpande postafgifter för försändelser i tjensteärenden skall omfatta äfven de försändelser i liknande ärenden, hvilka afgå från eller ankomma till universitetsbiblioteket.

Den 24 sistl. April har Kongl. Maj:t i nåder medgifvit, att med vidare åtgärd för tillsättandet af e. o. professionen i anatomi och histologi må anstå till slutet af innevarande år.

Under d. 1 innevarande månad har Kongl. Maj:t i nåder förordnat att det jemlikt Kongl. brefvet d. 1 juni 1877 till Kongl. Maj:ts disposition stälda belopp af 750 kr. må från nästk. läseårs början och tills vidare, så länge extra ordinarie professorsbeställningen i nyeuropeisk linguistik ej är tillsatt, utgå såsom särskildt arfvode åt docenten Wulff mot skyldighet att biträda vid undervisningen i nämnda läroämne, på sätt kanslern egde bestämma, äfvensom att uppbärandet af detta arfvode ej må utgöra hinder för Wulff att tillika innehafva docentstipendium.

Följande af Kanslersembetet meddelade beslut i de universitetet rörande angelägenheter torde här böra omnämnas:

Under d. 25 Juni 1884 medgaf Kanslersembetet, att af bibliotekskassan finge, så vidt dess egna utgifter medgåfve, förskjutas det belopp, som under nämnda år erfordrades för bibliotekshusets ändamålsenliga inredning, emot vilkor att de förskjutna medlen till bibliotekskassan återbures, då det af riksdagen för ändamålet beviljade anslag af 30,000 kr. utfölle.

Den 9 juli 1884 har ny instruktion för vården af universitetets historiska museum samt mynt- ock medaljkabinett blifvit af Kanslersembetet faststäld.

Anslaget för 1884 till yngre lärare har blifvit sålunda fördeladt att docenterne Ahnfelt, Söderberg och af Petersens erhållit hvardera 250 kr.; docenterne Wulff och Cavallin hvardera 100 kr. samt docenten Möller 50 kr. (Kansl. br. 16 Dec. 1884).

Med bifall till en af det större konsistoriet förordad framställning af exekutorerne af framlidne lektor Ljunggrens testamente har Kanslersembetet medgifvit, att ett af bruksförvaltaren J. Sahlin gjordt anbud å återstående delen af boets fastighet nemligen det hufvudsakliga af egendomen Linnefors, må, i

anseende till svårigheten att erhålla högre pris, af universitetet, såsom en af testamentstagarne, godkännas, ehuru den erbjudna köpesumman 70,000 kr. för fastigheten jemte 7,714 kr. för inventarierna med 600 kr. understege egendomens taxeringsvärde (Kansl. br. d. 10 mars 1885).

Det större konsistoriet har under det akademiska året haft 14 sammanträden, det mindre 16. I det sistnämnde hafva jemte undertecknad och prorektor tjenstgjort: professorerne Broomé, Möller, Warholm, Odenius och Cavallin samt i särskilda ärenden bibliotekarien och räntmästaren.

I drätselnämnden hafva utom de ordinarie ledamöterne tjenstgjort proff. Broomé, Hamilton och Möller.

Såsom dekaner i de särskilda fakulteterna och sektionerna hafva tjenstgjort: i teologiska fakulteten e. o. prof. Rosenius, i den juridiska prof. Th. Humbla, i den medicinska prof. G. Trägårdh, i filosofiska fakultetens humanistiska sektion prof. A. Lysander och i samma fakultets matematisk naturvetenskapliga sektion prof. F. W. C. Areschoug.

Styrelsen för universitetets årsskrift har utgjorts af professorerne Olbers, Hamilton, Blomstrand, Cavallin och Areschoug, af hvilka den förstnämde tjenstgjort såsom ordförande, den sistnämde såsom sekreterare.

Tjugonde årgången af årsskriften har under året utkommit.

I biblioteks-kommissionen hafva utom bibliotekarien och v. bibliotekarien tjenstgjort: professorerne Warholm, Hamilton, Odenius, Lidforss, Borelius, Björling och Quennerstedt.

De vid universitetet närvarande studerandes antal utgjorde höstterminen 841, deraf 79 tillhörde den teologiska, 146 den juridiska, 100 den medicinska och 516 den filosofiska fakulteten. Vårterminen utgjorde de studerandes antal 781, deraf 84 tillhörde den teologiska, 139 den juridiska, 104 den medicinska och 454 den filosofiska fakulteten.

Såsom studerande hafva blifvit inskrifne 171, nemligen höstterminen 132 och vårterminen 39.

Af följande antal studerande hafva examina blifvit aflagda: teologisk kandidatexamen 2, teoretisk teologisk 10, praktisk d:o 14, juris-utriusque kandidatexamen 1, examen till rättegångsverken 28, examen till Kongl. Maj:ts kansli 1, medicine-licentiatexamen 6, medicine kandidatexamen 8, filosofie-licentiatexamen inom humanistiska sektionen 5, filosofie-kandidatexamen för lic. examen i humanistiska sektionen 16, d:o för d:o i matematiskt-naturvetenskapliga sektionen 5, teologisk-filosofisk 24, juridisk-filosofisk 5, medicinsk-

filosofisk 42, juridisk-filosofisk preliminärexamen 28. Latinskt stilprof har blifvit aflagdt af 51 för filosofie-kandidat examen och af 21 för teologisk filosofisk examen.

Premier hafva för 1884 blifvit tilldelade: inom teologiska fakulteten 1. studeranden J. E. Hellberg, sm., 2. stud. A. Laurén, gb., 3 fil. kand. H. E. Hallberg, sk.; inom juridiska fakulteten, 1. j. u. kandidat G. A. Broomé, sk., 2. j. u. kand. A. Åkerman, sk., 3. stud. J. F. Stenström bl.; inom medicinska fakulteten, 1. med. kandidaten S. A. Pfannenstill, gb., 2. med. licentiaten C. Sörensson, sk., S. med. licentiaten H. Flygare, sk.; inom filosofiska fakulteten, 1. fil. licentiaten N. Olséni, sk., 2. fil. licentiaten J. Lindvall, gb., 3. fil. kandidat Murbeck, sk.

Under det akademiska året hafva 37 akademiska betyg blifvit utfärdade, deraf 5 åt akademiske lärare eller tjenstemän.

Angående universitetetets institutioner hafva följande uppgifter blifvit lemnade af deras föreståndare;

Anatomiska institutionen.

I dissektionsöfningarne på anatomisalen hafva under läseåret 60 medicine studerande deltagit. Arbetsmaterialet har utgjorts af 47 lik, deraf 9 kvinliga. — Samlingarne hafva ökats genom inköp af ett lappskelett, hemtadt från en hednisk graf vid Varangerfjord, och genom åtskilliga preparat utförda af institutionens personal. Äfven under det gångna året har institutionen genom professor Ullmans i Göteborg välvilja fått derifrån mottaga en del arbetsmaterial.

Histologiska institutionen.

I de histologiska öfningarne hafva såväl under höst- som vårterminen 14 medicine studerande deltagit.

Utrustningen har ökats med två mikroskop från E. Leitz i Wetzlar, slädmikrotom från Jung i Heidelberg och några mindre verktyg.

Å *Astronomiska observatoriet* har adj. Dunér sedan sista berättelsens afgifvande anställt 88 dubbelstjernmätningar, 122 observationer på röda stjernors spektra, samt trenne nätter utfört våglängdbestämningar för banden i spektrum för stjernan R Andromedæ. Dessutom har han anställt 89 ljusmätningar å föränderliga stjernor, nemligen 19 å V Coronæ 13 å S Aurigæ, 13 å V Ophiuchi, 4 å U Hydræ, 6 å R Andromedæ, 1 å W Herculis och 33 å den nya föränderliga stjerna, V Bootis, hvilken af honom upptäcktes den 21 Maj 1884.

Den af Wolf upptäckta kometen har blifvit observerad 27 ggr af hrr Engström och Dunér och den Enckeska 2 ggr af Engström. Till följd af en från observatoriet i Pulkowa utgången uppmaning iakttogo Dunér och Engström de stjernbetäckningar, hvilka inträffade under den totala månförmörkelsen d. 4:de Oktober 1884.

Med meridiancirkeln har kand. Laurin begynt nybestämningar af orterna för de stjernor, hvilka äro kända för att hafva betydande egenrörelse.

Den telegrafiska längdbestämning mellan observatorierna i Lund och Kjöbenhavn, som år 1879 utfördes af hrr Thiele och Dunér, är nu färdigreducerad och tryckt.

Af den afhandling om stjernspektra af tredje klassen, hvilken adj. Dunér författat, och som sedan slutet af förra året varit under tryckning i Kgl. Vetenskapsakademiens handlingar, äro nu 12 ark tryckta, och då omkring 6 återstå torde den blifva färdigtryckt mot slutet af sommaren.

Af zonobservationerna hafva under året 4,800 stjernorter blifvit beräknade, och då under den återstående delen af 1885 ytterligare 5 till 6 tusen böra kunna reduceras, torde vid ingången af 1886 17,000 stjernorter vara färdiga, hvarföre observationernas tryckning då kan företagas.

Universitets-biblioteket. Sedan sistlidna års riksdag, på derom af staden Lunds representant borgmästaren E. Thomasson väckt motion, beviljat ett anslag af 30,000 kronor för inredning af en ny våning i bibliotekshuset och för anbringande af värmeledning derstädes, har början kunnat göras med afhjelpande af några bland de svåraste olägenheter, som alltför länge varit till hinder för denna institutions utveckling och tidsenliga anordning. Redan under sommaren 1884 påbörjades arbetet med inredningen och införandet af värmeledning, i öfverensstämmelse med den plan, hvilken på bibliotekariens framställning af det större akad. konsistoriet i början af 1884 i underdånighet öfverlemnats till K. M:t och som äfven legat till grund för borgmästaren Thomassons motion i ämnet. De arbeten, som utförts, äro väsentligen följande:

Bottenvåningen i biblioteksbyggnaden, hvilken efter uppförandet af det nya universitetshuset icke varit använd för universitetets räkning, har för universitetsbibliotekets behof blifvit inredd på följande sätt: den större salen i byggnadens vestra ända ("Carolina-salen") har inredts till boksal genom anbringande af hyllor från golf till tak längs alla väggytor och tvärs öfver golfvet mellan fönstren; i våningens östra del (förut använd till historiskt museum) har utrymme vunnits för läsesal, expeditionslokal, tambur och toilett-rum; genom

vestibulens afdelande med en glasvägg hafva arbetsrum beredts åt bibliotekarien och vice-bibliotekarien. Äfven läsesalen, expeditionsrummet och de nyssnämnda arbetsrummen hafva försetts med bokhyllor; nya bord och stolar af massiv ek hafva anskaffats för läsesalen. — I byggnadens båda öfre våningar hafva tvenne rum inredts till boksalar, nämligen den s. k. kanslers-salen (i mellanvåningen) och det forna arbetsrummet (i öfversta våningen); hvarjemte nya hyllor uppförts på åtskilliga platser för att tillgodogöra ännu obegagnadt utrymme. Tvenne spiraltrappor af jern med rappad inklädning förbinda de olika våningarna med hvarandra; den numera afstängda trätrappan i tornet, hvilken endast kommer att begagnas vid större bokflyttningar, är till förekommande af eldfara genom jerndörrar skild från våningarna. För vinnande af större beqvämlighet och snabbhet vid sändning af böcker mellan byggnadens olika våningar, har en mindre hissapparat anbragts i expeditionslokalen. — Efter med Kockums Mekaniska verkstads Aktiebolag träffadt aftal har värmeledning, enligt s. k. medeltrycks-varm-vattensystem, genom bolagets försorg blifvit införd i byggnadens alla tre våningar. Sedan denna värmeledning vid slutet af 1884 blifvit färdig och afprofvad, har den varit i verksamhet, i allmänhet på ett fullt tillfredsställande sätt.

Sedan dessa arbeten i sina väsentliga delar hunnit afslutas under loppet af år 1884, kunde vid början af vårterminen 1885 den nya läsesalen öppnas för allmänheten, och biblioteksarbetet i de nya lokalerna taga sin början. Så väl läsesal som låneexpedition hafva under vårterminen hållits tillgängliga alla helgfria dagar kl. 10—2, hvarjemte, efter anmälan hos bibliotekarien, tillfälle beredts vetenskapsidkare att äfven på andra tider besöka läsesalen. Besöken i denna sistnämnda hafva i medeltal utgjort 19 för hvarje dag; antalet genom låneexpeditionen framtagna band har i medeltal uppgått till 44. Till beqvämlighet för besökande i läsesalen är derstädes tillgängligt ett referensbibliotek, utgörande omkring 1,400 band (encyklopedier, lexika, handböcker i olika vetenskapsgrenar m. m.). Då böcker tillhörande referensbiblioteket utan särskild anmälan hos låne-expeditionen få användas i läsesalen, äro dylika böcker icke inberäknade i ofvan anförda uppgift om antalet framtagna band. Det löpande årets vetenskapliga och literära tidskrifter — för 1885 uppgående till ett antal af 230, — äro äfven i läsesalen tillgängliga.

En väsentlig del af biblioteksarbetet, oafsedt de löpande förvaltningsgöromålen och allmänhetens betjening, har sedan inredningsarbetena afslutats, utgjorts af omflyttningar af åtskilliga af bibliotekets afdelningar för tillgodogö-

rande af det nyvunna utrymmet, samt af ordnande och uppställning af de ej obetydliga förråd, som förut måst magasineras och varit svårtillgängliga. Detta sistnämnda arbete kan nu anses vara i det närmaste afslutadt; men flyttningarna inom bibliotekets afdelningar måste fortgå i sammanhang med den systematiska nyordning af det hela, hvilken endast småningom kan genomföras. Början till en strängare systematisk fördelning är dock redan gjord: afdelningarna "Geografi", "Grekisk-Romersk Litteratur" och "Fornnordisk Litteratur", hvilka, enligt bibliotekets äldre system, icke ansetts böra utgöra särskilda fack, äro nu utbrutna ur de äldre serierna och bilda hvar för sig ett lättare öfverskådligt helt. En systematisk katalog på lösa blad har påbörjats, och katalogsarbetet har i allmänhet pådrifvits med den skyndsamhet, som för handen varande arbetskrafter medgifvit. Antalet katalogsblad, skrifna så väl för den systematiska som den alfabetiska katalogen från vårterminens början till d. 15 Maj, utgör i rundt tal 4,500.

Göromålen hafva uppehållits dels af bibliotekets ordinarie tjenstemän, af hvilka bibliotekarien Tegnér, utnämnd d. 7 dec. 1883, först d. 1 Jan. 1885 inträdde i tjenstgöring, dels af e. o. amanuenser, hvilkas antal under höstterminen utgjort 8, under vårterminen 9. Tjenstgöringstiden för dessa sistnämnda har i allmänhet varit bestämd till två timmar dagligen, men har af åtskilliga af dessa hittills fullkomligt lönlösa tjenstemän frivilligt utsträckts betydligt derutöfver. Den nu församlade riksdagens beslut att för nästkommande år på extra stat anvisa ett af K. M:t begärdt anslag af 1,500 kr. till arfvoden åt e. o. amanuenser vid Lunds universitetsbibliotek, gifver förhoppning att åtminstone under nästkommande år kunna i någon mån bereda ersättning för dessa tjenstemäns arbete.

Rörande göromålens fördelning mellan tjenstemännen, i synnerhet sedan med innevarande år förändrade förhållanden inträdt, torde följande i korthet böra nämnas. Bibliotekarien har, jemte den allmänna tillsyn och ledning af arbetet, som enligt gällande reglemente honom åligger, ombesörjt det utländska bokinköpet samt mottagit och ordnat ankommande utländska sändningar; vice bibliotekarien Palm har deltagit i och haft öfverinseende öfver katalogiseringsarbetet, hvilket varit fördeladt på större delen af tjenstemännen, samt fört utlåningsjournalen; vice bibliotekarien Braune har emottagit det från rikets boktryckerier ankomna årstrycket och deröfver fört anteckningar. Utlåningsexpeditionen har under förra delen af vårterminen förestätts af e. o. aman. docenten af Petersens, under senare delen af andre amanuensen docenten Hallbäck, samt vid för dem inträffande förfall af vice bibliotekarien Palm. E. o.

aman. seminarii-adjunkten Agardh har haft i uppdrag att anordna och öfvervaka det för bibliotekets räkning utförda bokbinderiarbetet; e. o. aman. docenten af Petersens har nyordnat facket "Fornnordisk Litteratur"; e. o. aman. docenten frih. v. Schwerin afdelningen "Geografi"; e. o. aman. kand. Wåhlin afdelningen "Grekisk-Romersk Litteratur"; e. o. amanuenserna fil. kandidaterna Sjöbeck, Hallberg, Paulson, Hjelmérus och Wrangel hafva biträdt vid katalogisering, flyttningsarbeten, ordnande af magasinerade förråd samt vid utlåningen.

För bibliotekets tillväxt redogöres i den årligen utkommande accessionskatalogen, till hvilken här torde få hänvisas. Åtskilliga gåfvor hafva influtit så väl från offentliga anstalter som från enskilda gifvare, å hvilka förteckning äfven meddelas i accessionskatalogen. Särskildt må dock här bland gifvarne nämnas den norske bokhandlaren A. Cammermeyer, som till biblioteket förärat en större samling af sina förlagsartiklar, utgörande 96 särskilda nummer. — Det "commercium litterarium", hvilket Universitetsbiblioteket har att tacka för en betydlig del af sin årliga tillväxt, har under året fortgått efter bestående öfverenskommelser; sändningar, innehållande dels Lunds universitets årsskrift, dels här utgifna akademiska afhandlingar och programmer, hafva afgått till 198 olika lärda samfund och institutioner; från de flesta af dessa hafva bytesskrifter ingått. En lättnad, särskildt för bestridande af fraktkostnaderna för dessa utbredda bytesförbindelser, har beredts biblioteket genom beviljandet af portofrihet för dess försändelser, enligt skrifvelse af h. exc. statsministern och chefen för finansdepartementet till kanslersämbetet d. 20 sistl. Mars.

För den förkofran, som *Botaniska institutionen* vunnit under innevarande läse-år, har den nästan uteslutande enskild välvilja att tacka. Det jemförelsevis obetydliga och för ändamålet alldeles otillräckliga årsanslaget verkar alltjemnt hämmande på institutionens tidsenliga utveckling, och dess menliga inverkan blifver för hvarje år allt mera känbar. Endast ett par mindre samlingar af torkade växter dels från Bohuslän dels från Norges södra och vestra kust hafva under året kunnat inköpas till det skandinaviska herbarium, scm under senare åren börjat att bildas.

Det *botaniska museum* har fått emottaga följande gåfvor:

Af Lunds Botaniska Förening dels framlidne doktor Alfr. Falcks betydliga och särdeles värdefulla herbarium af skandinaviska växter dels en större samling växter från mellersta Europa.

Af prof. D. C. Eaton, Newhaven, U. S. en nästan fullständig samling af Nord-Amerikanska Ormbunkar.
„ Kongl. Riksmuseum en samling fanerogamer från Grönland, insamlade under expeditionen 1883, samt Grönländska mossor, insamlade och beskrifna af prof. S. Berggren.
„ Botaniska museum i Berlin en samling Characeer.
„ docenten B. Jönsson och lektor L. J. Wahlstedt Fasc. 1 af "Svenska Fodergräs".
„ prof. J. G. Agardh, prof. S. Berggren, prof. Th. Fries, d:r C. O. Nordstedt, docenten E. Ljungström, e. o. amanuensen Hj. Nilsson, lektor H. W. Arnell, Jönköping, lektor L. M. Neuman, Sundsvall, telegraf-kommissarien F. Svanlund, Karlskrona, hr B. F. Cöster, Åhus, fil. kandidaterne Cl. Enebuske, A. Kullberg och H. Thedin samt Skolynglingarne B. Lidforss, G. Samberg, A. Wahlstedt och G. Åberg större eller mindre bidrag till herbarierna.

Dessutom hafva gåfvor till frukt- och preparatsamlingen lemnats af Riksmuseum, Upsala Botaniska museum, Alnarps trädgårdar, kommendören Hyltén-Cavallius och lektor L. J. Wahlstedt, Kristianstad. Af Kongl. Vetenskaps Akademien har till Institutionen förärats fortsättningen och slutet af framl. El. Fries' stora arbete, "Icones selectæ Hymenomycetum, nondum delineatorum", II, fasc. VI—X.

Enär den *botaniska trädgårdens* finanser för närvarande ej medgifva några anordningar i och för utbyte af frön med andra botaniska trädgårdar, är denna anstalt för rekrytering af de odlade växterna uteslutande hänvisad till andra botaniska trädgårdars frikostighet och välvilja. Ännu har denna välvilja ej svikit. Sålunda har trädgården efter requisition erhållit gåfvor af frön från de botaniska trädgårdarne i Berlin, Coimbra, Hamburg, Köpenhamn, Lyon, Montpellier, Paris, Rom, Rouen, Turin, Upsala och från Riksmuseum i Stockholm Lefvande växter hafva genom byte erhållits från Alnarps Trädgårdar, Göteborgs Trädgårdsförening samt Köpenhamns botaniska trädgård.

Fytotomiska öfningar hafva i likhet med de föregående åren anställts tvänne föremiddagar i veckan under årets båda läseterminer. Vid ledningen af dessa öfningar har biträde lemnats af doc. B. Jönsson. Antalet deltagare i öfningarne har under båda terminerna varit så stort som den inskränkta och för dylika arbeten i hög grad olämpliga lokalen samt det ringa antalet mikroskop kunnat medgifva.

På *Chirurgiska och Obstetriska kliniken* hafva under höstterminen 17 och under vårterminen 18 med. kandidater tjenstgjort. Materialet för den kliniska undervisningen har på den chrirurgiska afdelningen utgjorts af 104 patienter och på den obstetriska af 104. 94 större chirurgiska operationer hafva blifvit verkstälde, och af dessa hafva 85 lemnat det gynsammaste resultat.

Filologiska seminariets *latinska* afdelning som under läsåret föreståtts af Doc. Cavallin, hade under h. t. 4 ordinarie medlemmar *en* åhörare, samt under v. t. 2 ord. medlemmar och *en* åhörare. Veckosammanträdena ha hållits under h. t. 1884 Tisdagen kl. 6—8 e. m., under v. t. i allmänhet Lördagar kl. 4—6 e. m. samt hafva utgjort kritisk exegetisk behandling under h. t. af *Livii liber II* och under v. t. af *Planti Miles Gloriosus*. Två afhandlingar ha ventilerats under h. t. och *en* under v. t.

Filologiska seminariets *grekiska* afdelning, hvilken under höstterminen föreståtts af prof. Alexandersson och under vårterminen af prof. Cavallin, har under båda terminerna tillsammans haft *fyra* ord. medlemmar. Derjemte hafva under h. t. en åhörare och under v. t. två andra bevistat öfningarna. Hvarje vecka af läseterminerna hafva sammanträden hållits, vid hvilka under h. t. kritisk-exegetiska öfningar till *Antiphon's Tetralogiae* förekommit och under v. t. dels enahanda öfningar till *Aristophanes' Getingar*, dels disputationsöfningar med anledning af uppsatser, hvilka af medlemmar författats. Dessutom har en medlem från förra läsåret ventilerat en derunder inlemnad uppsats. Dessa uppsatser ha alla varit medlemmarnes förstlingsprof och bestått till sin hufvudsakliga del af öfversättningar från arbeten af romerska författare till grekiska. Sammanträdenas antal har uppgått till 25.

Filologiska seminariets afdelning för *nordisk språkforskning* har under höstterminen 1884 haft tre medlemmar och två åhörare, under vårterminen 1885 tre medlemmar och en åhörare. Sammankomsterna, som vanligen hållits Måndagar kl. 5—7 e. m., hafva varit tillsammans 28. Öfningarna hafva haft till föremål dels kritisk och exegetisk behandling af *Konráðs rímur*, dels referat utaf arbeten inom den nordiska filologiens område, dels ventilering af följande af medlemmarne författade afhandlingar: "Anmärkningar till Herburts rímur" af stud. Sv. Svensson, sk.; "Anmärkningar till Rímur frá Völsungi hinum óborna" af kand. N. H. Bure, sk.; "De starka verbens böjning i 1541 års bibelverk" af kand. R. Cederschiöld, sk.; "Om bruket af reflexivt pronomen i Vestgötalagen" af kand. C. A. Ljunggren, sk.; "Om substantivens böjning i den fornsvenska parafrasen af Pentateuchen" af kand. N. H. Bure, sk., samt

"Undersökningar om pronomina i nordiska runinskrifter" af stud. Sv. Svensson, sk. — Föreståndare har under hela läsåret varit doc. C. af Petersens.

Filol. seminariets afdelning för *moderna språk*. Föreståndare: doc. Fr. Wulff. Tid: Torsdagar kl. 5—7 e. m. *Höstterminens* öfningar började den 2 oktober 1884 och hade till ämne: praktiska öfningar i *engelsk* och *spansk* ljudlära. Afhandlingar: 1. kand. G. Liljequist: "Quelques observations sur l'élément français dans la *Passion du Christ*"; 2. doc. d:r J. Thyrén: "La langue figurée de la *Phèdre* de Racine"; 3. stud. H. Rydberg, ög.: "Essai de traduction de la *Vie de St. Léger*, avec un commentaire".

Utom ofvannämda tre *ordinarie* medlemmar, voro följande *auskulterande* medlemmar: R. Cederschiöld, fil. kand., sk., E. Ljunggren, sk., E. Schiött, fil. kand., kalm., Helga Linder, ög., M. Uppling, sk., E. Linnell, sm., F. Grönvall, fil. kand., sk., N. Bure, fil. kand., sk., G. A. Holm, sk., C. A. Windahl, fil. kand., bl., E. Zander, fil. kand., sm., H. Möller, fil. kand., läroverksadj., sk., C. Ljunggren, fil. kand., sk., J. Ekegren, sk., J. Rendahl, sm., A. Kristoferson, sk.

Vårterminens öfningar började den 5 Februari 1885 och hade till ämne: *fransk* ljud- och aksentlära samt värsbyggnad, praktiskt och teoretiskt. Afhandlingar: 1. fil. lic. G. Liljequist, sk.: "L'infinitif substantivé dans Montaigne"; 2. stud. H. Rydberg, ög.: "Rimes remarquables dans les œuvres de Molière"; 3. fil. kand. F. Grönvall, sk.: "Etude sur le verbe *être*"; 4. fil. kand L. Sundin, vg.: "Remarques sur la place de l'adjectif en français".

Utom ofvannämda fyra *ordinarie* medlemmar, voro följande *auskulterande* medlemmar: R. Cederschiöld, fil. kand., sk., J. Thyrén, doc., E. Ljunggren, sk., M. Uppling, sk., H. Möller, fil. kand., läroverksadj., sk., J. Rendahl, sm., O. Anderberg, sk., J. C. Fletcher, kalm., H. Cavallin, sk., A. Knöös, sk., E. Schiött, fil. kand. kalm., O. Olanders, sk., M. Billing, sk., J. Ekegren, sk.

Fysiska institutionens nybygnad har under året blifvit så nära fullbordad, att han med visshet kan börja att användas för sitt ändamål i höst. I den gamla lokalen har det experimentella arbetet under året fortgått till den utsträckning, som utrymmet medgifvit. Instrumentsamlingen har ej under året erhållit någon nämnvärd tillökning.

Geologiska institutionen. Med anledning af det inskränkta utrymmet har äfven i år, liksom under föregående, en stor del af de under året förvärfvade samlingarne måst magasineras. Af samma orsak hafva ej häller några betydligare inköp gjorts, utan hafva samlingarne hufvudsakligen ökats genom gåfvor, af hvilka nedanstående torde vara de vigtigaste.

Af Studeranden Gunnar Andersson, sk.: Tertiärt block från Ystad, Graptoliter och brachiopoder från Fågelsång.

„ Friherre O. Bennet, Näsbyholm: block från Näsbyholm.

„ Studeranden H. Boman, sk.: kalksten med glidningsytor från Limhamn.

„ Grefve C. Bonde, Lund,: block med Orthoceras från Bosarps mosse.

„ Adjunkt G. Brunius, Landskrona: Ananchytes och Spongia i flinta från Landskrona.

„ Rektor N. G. Bruzelius, Lund: Brachiopoder från Köpinge.

„ Kandidat N. H. Bure, sk.: block med Orthoceras från Eslöf.

„ „ L. A. Cederbom, vg.: Diabas från Vestergötland.

„ Studeranden J. Christer-Nilsson, sk.: Brachiopoder från Fågelsång.

„ Docent F. Eichstädt: Diabaskonglomerat från Rödja, Småland.

„ Studeranden J. Ekegren, sk.: Fossilier från Klinta.

„ Lektor M. Eurenius, Malmö: block med Terebratula carnea från Malmö.

„ Studeranden H. Fjellander, sk.: graptoliter och brachiopoder från Fågelsång.

„ Hofjägmästare C. Follin, Pålsjö: en samling mineralier, bärgarter och fossilier från Norra Amerika; block från Pålsjö.

„ Inspektor A. Gadd, Svenstorp: fossila däggdjursben från Svenstorp.

„ Studeranden N. Genell, sk.: Graptoliter från Fågelsång.

„ Kandidat G. Hedin, sm.: fossilier från Röfvarekulan och Klinta.

„ Studeranden A. Hennig, sm.: block från Råby och Qvarnby, stuffer från Annetorp och Limhamn, graptoliter och brachiopoder från Fågelsång.

„ Kandidat R. Jungner, vg.: fossilier och bärgarter från Vestergötland.

„ Docent B. Jönsson: block af liassandsten och saltholmskalk, Hjelmshult.

„ Professor Th. Kjerulf, Kristiania: sandsten med Inoceramus från Tambo, Queensland, Australien.

„ Friherre Cl. Kurck, Petersborg: kalktuff från Benestad och Snårestad, block från Snårestad.

„ Professor G. Lindström, Stockholm: Fusulina m. fl. fossilier från Spetsbergens Bärgkalk.

„ Ingeniör A. Lundberg, Lomma: fiskar från diluvialleran vid Lomma.

„ D:r A. H. Malm, Göteborg: Terebratella scanica från Oppmanna.

„ D:r J. C. Moberg, Stockholm: bärgarter från N.Ö. Skånes kritsystem, block från Tomelilla, repad häll och block från Öland.

Af e. o. Amanuens S. Murbeck, sk.: kalksten med ophiomorpha från N.Ö. Skåne, fossila däggdjursben från Svenstorp, bärgarter och fossilier från Vestergötland och Dalarne.

„ Herr C. Möllerberg, Tomarp: Ostrea laciniata från Tomarp.

„ Professorskan M. Naumann: Stuffer från Klinta.

„ D:r O. Nordstedt: sprudelsten från Karlsbad, diatomacejord från Franzensbad, Mors och Kristianstad.

„ Kandidat J. G. Nilsson, sm.: block af diabasporfyr, Småland, Terebratulina gracilis, Qvarnby.

„ Rektor N. P. Nilsson, Landskrona: block med Dromia rugosa från Landskrona.

„ Kandidat G. M. Pfannenstill: block från Svalöf och Torrlösa.

„ Docent A. Rosén: graptoliter från Fågelsång.

„ Amanuens C. Rudelius, sk.: skiktad lera från Bökebergslätt, fossilier från Fågelsång, Tosterup och Köpinge.

„ Fröken H. af Sandeberg, Ellinge: pegmatit från Lysekil.

„ Stockholms Högskola genom professor W. C. Brögger: en intressant samling af eruptiva bärgarter och kontaktmetamorfoser från södra Norge.

„ Friherre J. C. Toll, Lund: järnslagg från Bjersgård.

„ Lektor S. L. Törnquist: Stuffer af Visingsöserien från Grennatrakten.

„ Ingeniör E. Ulffers, Höganäs: stenkol från Höganäs.

„ D:r A. Wadstein, Bjuf: stenkol från Bjuf.

„ Studeranden H. Winblad, sk.: myrmalm från Kjeflinge mosse.

„ Grufingeniör Th. Witt, Falun: Rhynchonella spectabilis från Karlshamn.

„ Kandidat B. Wivesson, sk.: graptoliter från Fågelsång.

„ Fru Justina Wulff: "häckletampar" från Marstrand.

Historiska museum. I denna institution har arbetet under läsåret hufvudsakligen bestått i ordnandet och katalogiserandet af den under förra läsåret inköpta samling, som prof. S. Nilsson efterlemnat; och har af de dithörande 1,000 föremålen något öfver hälften inregistrerats. — Äfven under det senast förflutna läsåret har detta museum vunnit betydande tillökning. Grefvarne C. och F. Reventlow hafva under några års förlopp uppsamlat föremål från en äldre del af stenåldern, hvilka framkommit vid Ringsjöns sänkning. Af dessa föremål, hvilka uppgå till flere tusen, hafva grefvarne Reventlow till Lunds museum skänkt ett urval, omfattande alla former som hittats. De skänkta föremålens antal uppgår till öfver 200, och denna i sig sjelf värderika gåfva

har så mycket större värde för museet, som detta förut egde blott ett större strandfynd. — Andra gåfvor, som museet fått emottaga, äro: af kamrer E. Melander i Borgholm: en liten vacker fibula af brons från den yngsta jernåldern; af inspektor H. Mattson i Malmö: 2 jernyxor från äldre jernåldern samt 3 jernspjutspetsar, den ene med bronsbeslagen holk; af rektorn och riddaren N. G. Bruzelius: en afgjutning af en bronsklubba; af universitetsbiblioteket: en runstaf. Genom köp har museet förvärfvat bland annat: ett ståtligt vikingasvärd med bronsbelagd parerstång och fästeknapp (beskrifvet i Sv. Fornminnesföreningens tidskrift h. 16 s. 96), samt 6 hålcelter af brons, äfvensom en del föremål af sten och flinta. — Museet har under läsåret hållits öppet för allmänheten en timma hvarje söndag under månaderna September, Oktober, April och Maj samt härvid besökts af mer än 600 personer. Tvenne främmande forskare hafva för studier besökt museet, näml. prof. S. Bugge från Christiania för runstudier samt museiintendenten doktor Henry Petersen från Köpenhamn för studier i museets medeltidsafdelning.

Vid *Kemiska Laboratoriet* har, oafsedt de vanliga årsinköpen, materielen ökats genom en samling af kemiska redskap och utensilier, såsom tvenne gasometrar, metalliskt qvicksilfver, diverse kärl af glas och porslin m. m., som, förut tillhörande Excellensen Grefve H. C. Trolle-Wachtmeisters privatlaboratorium, såsom gåfva öfverlemnats till institutionen af f. d. Landshöfdingen Grefve H. Wachtmeister. — *Mineralsamlingen* har under året såsom gåfvor emottagit: af Ingeniör Ph. Witt i Falun selengaleno bismuthit och Andalusit från Falun; af Bergmästare A. Sjögren i Filipstad exemplar af de intressanta mangano-arseniaterna från Mossgrufvan och tephroit från Långban: af ingeniör N. Malmstedt i Falun Fluocerit och Gadolinit från Österby; af Docent M. Weibull flere mineral från grufvor i södra Dalarne samt Tephroit från Pennsylvanien. Den *Mineralogiska instrumentsamlingen* har vunnit en värdefull tillökning genom inköp af E. Schneiders i Wien Polarisationsapparat. — I *laborationsöfningarne* för medico-filosofiska och fil. kandidat-examen hafva under Höstterminen inalles 68, under Vårterminen 56 studerande deltagit, hvarförutan hvardera terminen 5 varit sysselsatta med arbeten för licentiatprofven.

Å *Medicinskt-Kemiska Laboratoriet* hafva under läseåret 44 studerande deltagit i de praktiska öfningarne, nemligen 20 under höstterminen 1884 och 24 under vårterminen 1885. — Då hela antalet arbetsplatser som Laboratoriet för närvarande eger ej utgör mer än 24, synes sålunda att dessa under vårterminen varit fullständigt upptagna, hvarföre, om de medicine studerandes

antal framgent skulle komma att tillvexa vid Lunds universitet i samma förhållande som de närmast förflutna åren varit fallet, det är fara värdt, att en utvidgning af laboratoriet inom kort blir nödig, huru stort det än ansågs vara tilltaget då det först upprättades.

Såsom i föregående årsredogörelse antyddes, syntes ett ordnande af den *Pharmacologiska Samlingen* på ett tillfredsställande sätt komma att väsentligen fördröjas och försvåras genom bristen på lämpliga förvaringskärl, en brist som på grund af det obetydliga årsanslaget endast långsamt kunde väntas blifva afhjelpt. Detta hinder har emellertid undanröjts genom en frikostig gåfva af Herr Apothekaren Oscar Björkbom i Göteborg, samme man till hvilken institutionen redan förut står i förbindelse för den rikhaltiga samling droger, som under sistlidet läseår af honom skänkts till densamma. Af nyssnämnda antydan föranledd att göra sig närmare underrättad om det behof som förelåg, lät han nemligen vid Limmareds glasbruk förfärdiga mer än 900 ståndkärl, med inslipade proppar, i olika storlekar af prydlig och ändamålsenlig form, hvilka under förliden hösttermin såsom gåfva öfversändes till institutionen. Härigenom har det blifvit möjligt att såväl börja definitivt ordna den egentliga samlingen som att, med begagnande af de äldre förvaringskärl hvilka sålunda blefvo disponibla, vid sidan deraf uppställa en mindre sådan, innefattande endast de officinella drogerna och dessas vanligaste inblandningar, denna senare afsedd för de studerandes fria begagnande under deras pharmacologiska studier. Då det synts vara mest magtpåliggande, att denna mindre samling snarast möjligt bragtes i det skick att den kunde uppfylla sitt ändamål, har i första hand arbetats på dess färdigställande, hvarföre den stora samlingens ordnande ej kunnat under läseåret fullständigt medhinnas.

Under läseåret 1884—85 hafva å kliniken tjenstgjort 26 medicine kandidater, af hvilka 16 aflagt med. kand. examen i Lund, 1 vid univ. i Upsala och 9 vid karolinska institutet i Stockholm.

Patient-antalet vid kliniken har varit 205 representerande de mest skiljda sjukdomsformer, hvadan undervisningsmaterialet varit särdeles rikhaltigt och omvexlande; af patienterna hafva 21 aflidit, och nästan alla af dem hafva blifvit obducerade.

Mynt- och medaljkabinettet har under läsåret mottagit följande gåfvor. Af Svenska akademien dess större minnespenning till åminnelse af Axel Oxenstjerna, ett af de vackraste prof på svensk medaljgravure (af Lea Ahlborn), samt dess vanliga minnespenning, öfver Joh. Gabriel Oxenstjerna, båda i silfver; af

Vetenskapsakademien dess minnespenning öfver Nils Ericson, i silfver; af herrar G. Stephens, M. Petersen, H. Lynge och V. Boye en öfver inspecteuren vid kongl. mynt- och medaljsamlingen i Köpenhamn justitsråd C. F. Herbst präglad medalj, i silfver; af myntsamlaren E. H. Kirchhoff i Köpenhamn en del kinesiska mynt; af smeden Molander i Wallkärra en holstein-gottorpsk $^1/_{16}$ Th. f. 1662. — Den svenska medaljsamlingen har vunnit en vacker tillökning genom att å kongl. Myntet lösa till sig alla under åren 1882, 1883 och 1884 der präglade medaljer. Dessa äro: för 1882 öfver konungaparets silfverbröllopsfest pr. af Neptuniorden s. och Coldinu-orden s., af frimurarorden och sv. segelsällskapet, båda i br., en mindre af samma anledning s., öfver A. E. Nordenskiöld af sv. antropol.-geogr. sällsk. s., öfver Ch. E. Anthony, presid. i amerik. numism.-arkeol. sällsk. s., öfver L. A. Weser af S:t Joh:s logen S:t Erik s., öfver Er. Benzelius, G. D. Lorichs, C. G. Tessin och A. V. Stiernstedt af sv. numismat. föreningen, alla s., öfver dr. Lovisa Ulrika och M. G. Wallenstråle af M. Lagerberg s., öfver Göta Coldinu-orden af dens. s., kon:s belöningsmedalj till amiral Nicholson s., belöningsmedaljer af bolagen Svea och Nordstjernan s., af Stockholms gymnastikförening s., af sv. djurskyddsföreningen s., af utställningen i Sundsvall (2 st.) samt Nora fabriks- och handtverksförening br.; för 1883 öfver B. B. v. Platen af Göta kanalbolag s., öfver E. J. Sparre af Elfsborgs läns hushålln.-sällskap s., öfver E. v. Schoultz af f. d. elever s., öfver V. T. Strokirk s., till minne af sv. boktryckerikonstens 400-årsfest s., belöningsmedaljer af musikaliska akademien s., städernas brandförsäkringsbolag s. (2 st.), bol. Sverige s., hushållningssällskapen i Stockholms län, Skaraborgs län, utställningen i Örebro (2 st.), Göteborgs och Gefle handtverksföreningar, Göteborgs roddklubb o. skyttegille, alla br.; för 1884 öfver konungaparets silfverbröllop af Stockholms stad, praktmedalj s., öfver kongl. teaterns sekularfest s., till minne af New-Yorks befrielse 1783 s., öfver A. Karlsten af sv. numism. fören. s., öfver O. Dickson af vänner br., öfver Chr. F. Ewert af söner s., till J. W. Wilson s., kon:s mindre belöningsmedalj s., belöningsmedaljer af hushållningssällskapen i Malmöhus län (2 st.) och Hallands län, af Jönköpings och Gefle handtverksföreningar, af skånska brandförsäkr:s inrättn. och bol. Sverige, af Uplands o. Nerikes regem:s skjutförbund, alla br. — Tillika inlöstes å Myntet ex. af alla under åren 1882—4 der präglade myntsorter, näml. 1 20-krona, 1 10-kr., 2 5-kr., 2 1-kr., 1 50-ör., 1 25-ör., 3 10-ör., 5-ör., 2-ör. och 1-ör. Genom inköp på myntauktioner ha förvärfvats följande medaljer: Erik XIV, Hildebr. 12 br.; Gustaf II Adolf, H. 48 t.;

Kristina, H. 20 t.; Karl XI, H. 69 t.; Karl XII, H. 3 t.; Gustaf III, H. 27 t., 51 t.; Sofia Magdalena, H. 4 s.; Gustaf IV Adolf, H. 24 t., 39 s., 46 t., 56 t.; Josefina, H. 1 br.; kronprins Gustaf 1 svensk och 2 tyska med. öfver hans förmälning s. o. t. Följande svenska mynt äro inköpta: Erik XIV Revals $^1/_4$ mark 1561, mark 1567; Karl IX Göteborgs öre 1610; Gustaf II Adolf Riga solidus 1627; Kristina öre 1650, 51, 52; Karl X Gustaf Stralsunds $^1/_{16}$ Th. 1659; Karl XI Revals 4-öre 1673, Pomm. $^1/_{12}$ Th. 1681, 91; Adolf Fredrik Pomm. Guldenthaler 1763, 8 Groschen 1760, 61, Pomm. $^1/_{12}$ Th. 1763, 68, Witten 1765, Wismars 3-Pfenning 1751; Gustaf III $^2/_3$ rdr sp. 1780, rysk kopek 1787 pr. i Avesta. Utländska mynt: 2 anglosachsiska Edward Confessor, 4 engelska Henrik III, 2 tyska medeltidsmynt samt genom byte följande danska mynt: $^1/_2$ rdr 1532 (galv.), slesv.-holsteinsk rdr 1547, 8-skill. 1560, korshvid 1651, klumpkrone 1693, Oldenb. 2-Grote 1761 och Mariengroschen 1762, rdr sp. 1777, 10 o. 20 skill. dansk-amerik. 1848. Samlingen har under året ökats med 77 medaljer och 64 mynt.

Patologiska institutionen. Under läsåret hafva anstälts 76 *obduktioner*, hvaraf 11 på Lunds Hospital. De fördela sig sålunda, att 59 varit patologiska och 17 rättsmedicinska eller i rättsmedicinsk form. *Samlingarne* hafva under samma tid ökats med 110 n:r nya preparater, och på vanligt sätt hafva instit:s tjenstemän vid obduktionerna tillvaratagit hvad som för samlingarne eller undervisningen ansets vara af betydelse.

Såsom *gåfvor* har instit:n fått emottaga talrika och värdefulla preparater från härvarande Lazarets kirurgiska kliniker af deras föreståndare hrr proff. C. J. Ask och M. K. Lövegren samt amanuenserna med. kandd. O. Moberg, P. Gren och A. Ajander, samt dessutom af d:r Casp. Andersson Lund, d:r Ol. Bendz Alnarp, d:r G. Berg Nässjö, d:r A. Bergstrand Malmö, veterin. E. Bohm Lund, vaktm. A. Cato Lund, veterin. M. Ekeman Lund, d:r A. Eliasson Ystad, d:r H. Flygare Lund, aman. H. Hildebrand Lund, hr M. Jönsson Malmö, d:r O. Lindfors Lund, d:r G. Möller Trelleborg, d:r G. Naumann Helsingborg, d:r A. Nordenstedt Lund, prof. S. Ribbing, d:r H. Ström Malmö, d:r A. Svanberg Christianstad, prof. C. M. Ullman Göteborg.

För de *zoologiska* samlingarna hafva under året följande inköp blifvit gjorda: af d:r Eger i Wien: kranium af Pithecus Satyrus och Felis tigris samt skelett af Ursus malayanus; af naturaliehandl. Frank i London: kranium af Rhinoceros indicus samt af Hyæna striata och crocuta; af naturaliehandl. Frič i Prag injektionspreparat af Euphema undulata, Coluber natrix, Bufo

variabilis, skelett af Acipenser ruthenus, vidare åtskilliga parasitmaskar, såsom Bothriocephalus latus, Dracunculus medinensis, Cysticercus bovis m. fl.; af hr C. Möller 1,667 ex. Skandinaviska Coleoptera. Dessutom hafva inköpts några skelett af svenska reptilier samt fåglar och fågelägg. Bland de gåfvor som under året influtit må nämnas: åtskilliga Spongier och Bryozoer af prof. J. Agardh; af prof. C. J. Ask en Mergus merganser; af handl. V. v. Gegerfelt en Mustela putorius, Circus cyaneus, Strix otus och brachyotus m. m.; af stud. P. Rosenius en Sterna nigra, Strix tengmalmi, Buteo vulgaris samt dunungar af Tetrao tetrix, Charadrius apricarius, Scolopax gallinago, Totanus glareola m. m.; af stud. O. Ottosson dunungar af Machetes pugnax, Tringa alpina, Charadrius minor, Sterna hirundo; af stud. J. Wendt en Strix passerina; af landtbrukare A. Larsson i Höör en Strix nyctea; af adj. G. Brunius en Phaëton candidus; af landtbrukare A. Andersson i Wallkärra en Mustela putorius; af possessionat. O. Areschoug en Alcedo ispida; af konserv. C. Roth div. preparat och insekter. Hr C. Möller, friherre H. v. Schwerin, stud. P. Tufvesson, d:r O. Nordstedt, ingen. A. Carlsson, trädgårdsmästare Ulriksen, godsegaren Windahl, stud. S. Bengtsson, kand. Th. Falk, trädgårdsmästare G. Isberg m. fl. hafva äfven skänkt insekter eller andra föremål till samlingarna. En särdeles dyrbar gåfva har under året tillfallit de entomologiska samlingarna från Regierungs Rath *Mess* i München, bestående af 1,570 arter exotiska Coleoptera; gåfvan är så mycket värdefullare som samtliga arter äro bestämda och samlingen katalogiserad.

I de zootomiska öfningarna, som blifvit ledda af amanuensen D. Bergendal, deltogo under h. t. 22 samt under V. T. 17 studerande.

Här nedan angifna skrifter hafva af universitetets lärare och tjenstemän under det nu slutande akademiska läsåret blifvit i tryck offentliggjorda eller äro för närvarande under tryckning [1]).

Agardh, J. G.: Linnés lära om i naturen bestämda och bestående arter hos vexterna efter Linnés skrifter framstäld och med motsvarande åsigter hos Darwin jemförd. Sthlm 1885, 135 s. (i Bih. t. Vet.-Akad. Handl. X. n:o 12).

Ahnfelt, O. N.: Cultuspredikans begrepp. Ett försök i praktisk theologi. Lund 1885, 96 + 2 s. (Disp.)

En recension i Ny svensk tidskr. 1884, Lund, s. 376—79.

---

[1]) Formatet är oktav, såvida ej annat format uttryckligen angifvits.

ALEXANDERSON, A. M.: Grekisk fornkunskap. Häftet 4. Sthlm 1885, s. 241—320 (i förening med V. Knös).

Artiklar i Nordisk familjebok och recensioner i Nordisk revy.

ASK, J.: Formaliteter vid kontrakt enligt romersk och svensk förmögenhetsrätt. 4:o 61 s. (i Acta Univ. Lund. XX).

Om oäkta barns arfsrätt (und. tryckn. i Nytt jurid. arkiv 1885. Afd. II, h. 1).

BLOMSTRAND, C. W.: Några ord om de moderna kemiska teorierna (i Finsk tidskr., Hfors, 1884, s. 195—208).

BORELIUS, J. J.: Zur Lehre vom Widerspruch (i Zeitschr. für Philosophie und philosophische Kritik N. F. LXXXV 1. s. 125—130).

Die Philosophie Boströms und ihre Selbstauflösung (i Philos. Monatsh. XXI, Bonn, 1885, s. 235--43).

En recension i Ny svensk tidskr., Lund, 1884, s. 433—37.

CAVALLIN, C.: Om verba på — *αω* i den homeriska dialekten. Kritisk öfversigt (i Nord. tidskr. f. Filol. N. R. VI, Kbnhvn, s. 271—303).

Några statistiska anteckningar om artikelns bruk hos Homerus (i Pedag. tidskr. 1885, Halmst., s. 26—33, 60—68; fortsättes).

Antonius och Kleopatra (i Ny svensk tidskr., Upsala, 1885, s. 140—67).

CAVALLIN, S. J.: Öfversigt af Horatii lyriska versmått till läroverkens tjenst. Lund 1884, 19 s.

Ordbok till C. Julii Caesaris de bello Gallico libri I—VII (und. tryckn. i Norrköping).

CLAËSSON, J. P.: Öfver syrors inverkan på rhodanväte, 17 s. (i Bih. t. Vet. Akad. Handl. IX, Sthlm, n:o 11).

Om rhodanvätesyra och dess molekulära föreningar med eter och alkoholer, 41 s., ibid. n:o 12).

Koloxysulfidens framställning och egenskaper, 15 s. (ibid. n:o 14).

Öfver di- och trithiocyanursyra, 21 s. (ibid. n:o 17).

Öfver radikalen cyanur och dess förening med haloiderna, 14 s. (ibid. X. n:o 5).

Öfver normala cyanurföreningar, 18 s. (ibid. n:o 6).

Öfver substituerade cyanamiders konstitution, 5 s. (ibid. n:o 7).

Om rhodaninsyra, 16 s. (ibid. n:o 8).

Bidrag till kännedomen om metyl- och etyl-sulfhydrat, 4:o, 19 s. (i Acta Univ. Lund. XXI).

Öfver klors inverkan på kolsvafla och särskildt öfver thiokarbonylklorid, 4:o, 17 s. (ibid.)

Om syntes och konstitution af pseudosvafvelcyan och en dermed analog förening, 4:o, 11 s. (ibid.)
Öfver en allmän metod för bestämning af oorganiska elementer i organiska föreningar, 4:o, 8 s. (ibid.)
Om melamföreningar, 4:o, 11 s. (ibid.)

Dunér, N. C.: Upptäckten af en ny föränderlig stjerna (i Vet. Akad. öfvers. 1884, Sthlm, n:o 6, s. 33—36).

Edgren, A. Hj.: Två dikter af Longfellow, försvenskade (i Ny svensk tidskr., Lund, 1884, s. 39—42).
Om Amerikas fornminnen (ibid., Ups., 1885, s. 22—40).
Morituri salutamus. En af Longfellows sista dikter (ibid. s. 183—92).

Eichstädt, C. C. F.: Mikroskopisk undersökning af olivinstenar och serpentiner från Norrland (i Geol. fören. förhandl. VII, Sthlm, s. 333—69 + 1 pl.)
Om quartsit-diabaskonglomeratet från bladen "Nydala", "Wexiö" och "Karlshamn" (ibid. s. 610—30).

Eklund, P. G.: Det kyrkliga gudstjenstfirandet, Sthlm, 1885, 180 s.
Huru förhåller sig den s. k. realismen till kristendomen. Föredrag vid prestkonferensen i Stockholm 1884 (i Konferensens under utgifning varande förhandlingar).

Engström, F. A.: Beobachtungen der Planeten Victoria und Sappho, 1882, 4:o, 28 s. (i Acta Univ. Lund. XX).

Friedlander, A. E.: Henri Taine som historiker. Kritiska studier. I. Taines historiska metod. Lund 1885. 39 s.

Geijer, K. R.: Utgifvit Ny svensk tidskrift. Lund 1884, häft. 6—10 och Upsala 1885, h. 1—4.
Recensioner i nämnda tidskrift 1884, s. 644—50 och 1885, s. 41—55.
Redigerat Samuel Grubbes Filosofiska skrifter i urval. Band VII. Det skönas och den sköna konstens filosofi. Lund 1884. 508 s. (i fören. med A. Nyblæus).

Jönsson, B.: Befruktningen hos slägtet Najas samt hos Callitriche autumnalis. 4:o, 26 s. + 1 t. (i Acta Univ. Lund. XX). [1]

[1]) Docenten B. Jönsson har derjemte under loppet af 1885 (i förening med L. J. Wahlstedt) utgifvit tvenne exsiccatverk: Svenska fodergräs och En samling af gräsfrö, hvartdera innehållande 32 olika arter.

KOCK, K. Ax. L.: Språkhistoriska undersökningar om svensk accent. 2:dra delen, h. 1, 2. Lund 1884—85, 524 s.

Bokanmälan i Literaturbl. f. german. u. roman. Philol. 1884. sp. 348—50.

KREÜGER, J. C.: Studier rörande begreppet statskyrka med tillämpning på svenska statskyrkan af J. K. Lund 1884, 76 s.

Den svenska kriminalprocessens utveckling från medlet af femtonde till slutet af sjuttonde seklet (fortsättn. fr. föreg., i Tidskr. f. lagstiftn., Sthlm, XXI, s. 395—437, 641—83; XXII, s. 85—99, 113—37; det hela äfven utkommet i särtr., Sthlm, 203 s.).

LIDFORSS, V. E.: El *P. Isla*, Historia del famoso Predicador Fray Gerundio de Campazas alias Zotes. Primera edicion entera, hecha sobre la edicion príncipe de 1758 y el manuscrito autógrafo del Autor. I. II. Leipz. 1885. XXIV + 255; VI + 249 s.

Gustaf III:s sista regeringstid (i Ny svensk tidskr., Lund, 1884 s. 397—416).

Anmälan af Sv. Akad. Handl. LVIII—LX (ibid. s. 494—501).

Svensk novellistik. I, II. (ibid., Ups., 1885, s. 77—90, 225—34).

LINDE, S.: Emendationes Plutarcheæ (und. tryckn. i Acta Univ. Lund. XXI).

LINDFORS, A. O.: Zur Behandlung und Prognose des Nabelschnurbruchs (Kasuistik von 32 geheilten Fällen). (i Centralbl. f. Gyn. 1884, Leipz., s. 472—79).

Fall af vesico-uterinfistel — direkt operation — läkning (i Hygiea, Sthlm, 1885, s. 116—19, refer. i Centralbl. f. Gynäk. 1885, s. 299).

Italienska vinterbilder. I—VII (i Sydsv. Dagbl. Juni—Aug. 1884).

Till G. M. Sommelius från forne lärjungar 19 Okt. 1884. Lund, 4:o 1884.

LJUNGSTRÖM, E. L.: Kleistogami hos Primula sinensis (i Botan. notiser, Lund, 1884, s. 171—74).

LJUNGGREN, G.: Den nationella rörelsen inom svenska vitterheten år 1811. Sthlm 1885, 40 s. (i Kgl. Witt. Hist. och Antiqv. Akademiens Handlingar, 28 del.)

LUNDGREN, S. A. B.: Undersökningar öfver Brachiopoderna i Sveriges kritsystem. 4:o 72 s. + 3 t. (i Acta Univ. Lund. XX.)

Anmärkningar om Spondylusarterna i Sveriges kritsystem. Sthlm, 4:o 1885, 16 s. + 2 t. (Sveriges geol. undersökn. Ser. C. n:o 69).

Mindre artiklar och meddelanden i Nordisk familjebok, Geol. fören. förhandl., och Zeitschr. d. deutsch. geol. Gesellsch. samt beskrifningen till geologiska kartbladet Malmö.

Lysander, A. Th.: Zachris Topelius (i kalendern Svea f. 1885, Sthlm, 16:o, 1884, s. 12—31).

Malmström, A. M.: Recension i Pedag. Tidskr., Halmstad, 1884, s. 192—99.

Murbeck, S.: Några anteckningar till floran på Norges sydvestra och södra kust (i Botan. notiser, Lund, 1885, s. 1—28, 65—83).

Nilsson, N. Hj.: Redigerat Skånska trädgårdsföreningens tidskrift, Lund, årg. VIII, 1884, n:r 3, 4; årg. IX, 1885, n:r 1, 2.

Nordstedt, C. F. O.: Redigerat Botaniska notiser. Lund, 1884, n:r 4—6; 1885, n:r 1—3.

Nyblæus, J. A.: Samuel Grubbes filosofiska skrifter i urval. VII:de Bandet. Lund 1884. Det skönas och den sköna konstens filosofi. 508 sid.

Tvänne uppsatser om den Boströmska filosofien. Jämte Ett föredrag om Andreas Rydelius. Lund 1885. 82 sid.

Odhner, C. Th.: Sveriges politiska historia under konung Gustaf III:s regering. I. (Sthlm 1885, VIII + 4 + 607 + 2 s.).

Petersens, C. J. F. af: Recension i Götting. gel. Anzeigen 1885, Götting., s. 303—308.

Peterson, A. E.: Berättelser, arabesker och humoresker af Svatopluk Czech från czechiskan. I, II. Lund, 1884, III + 282; 1 + 291 s.

Ueber die Personalsuffixe des Slavischen und Germanischen Zeitwortes (und. tryckn.).

Ribbing, S.: Resebref (i Eira, Göteb., 1884, s. 637—46).

Om den samtida dikten och dess förkärlek för sjukdomsskildring (i Ny svensk tidskr., Upsala, 1885, s. 104—24).

Rydberg, J. R.: Om de kemiska grundämnenas periodiska system, 40 s. (i Bih. t. Vet. Akad. Handl. X. n:o 2).

Schwerin, H. H. von: Geografiska utställningen i Toulouse 1884 (i Ymer IV, Sthlm, 1884, s. 238—58).

Sjöbeck, P.: Acta Universitatis Lundensis. Lunds universitets årsskrift. Tom. I—XX. Årg. 1864—1884. Systematisk innehållsförteckning och alfabetiskt författareregister, 4:o, 36 sp. + 1 s. (i Acta Univ. Lund. XX).

Skarstedt, C. W.: Om formeln ande och sanning, 4:o, 112 s. (i Acta Univ. Lund. XX).

De formela δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη speciatim habita ratione ad concionem, quæ dicitur montana. 4:o, 59 + 1 s. (ibid.)

Göteborgs stifts herdaminne ur kyrkan och skolan. Efter mestadels otryckta källor sammanfördt. Häft. 5. Lund, 1884, s. 791—982.

Söderberg, S.: En kristen grafplats funnen i Helsingborg (i Vitterh.-Akad. månadsbl., Sthlm, 1884, s. 14—18).
Hällkista från stenåldern (ibid. und. utgifn.)
Smärre bidrag till 16:e häftet af Svenska fornminnesföreningens tidskrift. Sthlm 1885.

Södervall, K. F.: Ordbok öfver svenska medeltids-språket. Första häftet. Lund, 4:o, 1884, 48 s.

Tegnér, Elof C.: Gustaf Mauritz Armfelt. Studier ur Armfelts efterlemnade papper samt andra handskrifna och tryckta källor. II. Armfelt i landsflykt. Sthlm 1884, IV + 438 s.
Redigerat Esaias Tegnérs Samlade skrifter. Jubelfestupplaga. IV, V. Sthlm 1884—85. V + 493 s.; IX + 500 s. (VI und. tryckn.)
Recensioner i Historisk tidskrift 1884 (s. LII—LXI) och Nordisk tidskrift 1884 (s. 666—71).

Tegnér, Es. H. W.: Silfverfynd från Grausne i Stenkyrke socken, Gotland. De kufiska mynten (i Vitterh. Akad. månadsbl. 1884, s. 53—69).
Hebreiska namns behandling i gotiskan (i Nord. tidskr. f. Filol. N. R. VI. Kbhvn, 1884, s. 304—14).
Ytterligare om de nordiska ortnamnen i Normandie (i Nord. tidskr. 1884, Sthlm, s. 652—65).

Thomson, C. G.: Opuscula entomologica. Fasciculus decimus. Lund 1884, s. 939—1040.

Trybom, A. F.: Fiskeförsök i Kattegat (i Malmöh. l. hushålln. sällsk. qvartalsskr., Malmö, 1884, s. 268—72).
Några fiskodlingsföretag i Skåne, åren 1883 och 1884 (ibid. s. 302—18).

Törnquist, S. L.: Undersökningar öfver Siljansområdets Trilobitfauna. 4:o, 101 s. + 3 t. (i Acta Univ. Lund. XX).
Till spörsmålet om leptænakalkens ålder med anledning af G. C. v. Schmalensées bestämning af densamma (i Geol. fören. förhandl. VII, Sthlm, 1884, s. 304—28).
Genmäle på M. Stolpes uppsats ”Om Dalarnes sandstenar II.” (ibid. 1885, s. 480—88.

WARHOLM, CL.: N:o 4. Om bibelkommissionens öfversättning 1884 af Nya Testamentet och textus receptus. Joh. I, 18: "Den enfödde Gud", och Genmäle till Upsala Teol. tidskrift. Sthlm 1884, 27 s.

Minnen ur en landtpastors lif af C. Büchsel. Öfvers. Andra upplagan förökad med III delen. Sthm 1884, VII + 574 s.

Christian Scrivers Själaskatt i berigtigad öfversättning. I. Sthlm, 4:o, 1884, 850 s.

WEIBULL, K. O. M.: Mineralogiska notiser 1—3 (i Geol. fören. förhandl. VII, Sthlm, 1884, s. 263—69).

Om selenhaltig galeno-bismuthit från Falu grufva (ibid. und. tryckn.)

Mineralförekomster vid Vester Silfberg (und. tryckn. i Vet. Akad. öfversigt, Sthlm 1884).

Om olivingruppens mineral. I. (und. tryckn. ibid. 1885).

Untersuchung schwedischer Minerale I, II. (i Mineral. u. petrogr. Mittheil. VII, Wien, 1885, s. 409—21; fortsättes).

WEIBULL, M. J. J.: Utgifvit ny upplaga af Carl v. Linnés Skånska resa. Lund, 1884, 4 + XI + 358 + 1 s. + 1 karta.

WISÉN, TH.: Artiklar och recensioner i Nordisk Familjebok och Nordisk Revy.

ZANDER, C. M.: De relatione ea quae est per QVOD et ID QVOD (und. tryckn. i Lunds Katedralskolas årsberättelse f. 1884—85).

Utom ofvan omförmälda, af universitetets lärare och tjenstemän i tryck offentliggjorda, skrifter hafva följande afhandlingar blifvit vid universitetet utgifna:

Heimer, A., Studia Pindarica, Lund 1885, 150 s. 4:o.

Kempe, A., Studier öfver den isländska juryn enligt Grågås, Lund 1885, 70 s. 4:o.

Olsson, I., De locis tertii Horati carminum libri, qui interpolati esse feruntur, Lund 1885, 76 s.

Wickström, V. H., Kritisk framställning af Taines psykologi, Lund 1885, 51 s. 4:o.

Promotion inom filosofiska fakulteten förrättas i dag kl. 1 e. m., dervid komma att till doktorer nämnas:

Filosofie licentiaten JOHAN AUGUST NILSON HEIMER, som är född i Helsingborg den 23 September 1858; intogs i Helsingborgs högre elementarläroverk

h. t. 1869; aflade mogenhetsexamen derstädes den 2 Juni 1876; inskrefs så som student här vid univ. d. 9 Okt. samma år; aflade examen stili latini pro gradu philosophico den 14 December 1877; filosofie kandidatexamen den 15 September 1879; filosofie licentiatexamen (i latin, grekiska, sanskrit och jemförande språkforskning) den 20 Maj 1885; genomgick universitetets filologiska seminarium för klassiska språk höstterminen 1878, — Vårterminen 1880; disputerade pro gradu philosophico den 29 Maj 1885; erhöll den 22 Maj detta år Oldeska premiet samt har af trycket utgifvit "Studia Pindarica", 150 sidor, 4:o (i Lunds Universitets Årsskrift, Tom. XX), jemte dikter och smärre tidningsuppsatser.

Filosofie licentiaten Johan Arvid Kempe, som är född d. 10 Nov. 1854 i Högsrum, Repplinge församling, Öland; genomgick Kalmar h. elementarlärov. och aflade der afgångsexamen d. 8 Juni 1874; inskrefs så som student vid Lunds univ. d. 14 September s. å.; undergick examen stili lat. pro gr. phil. d. 23 April 1875; fil. kandidatexamen d. 31 Januari 1877 och licentiatexamen d. 10 Maj 1884; genomgick Lunds universitets filologiska seminarium för nordisk språkforskning året 1877; vistades såsom Tegnér-Oehlenschlägersk stipendiat vid Kristiania universitet vårterminen 1880, hvarunder föreläsningar i Norges historia (Daae), nordisk rättshistoria (Brandt) och nationalekonomi (Hertzberg) åhördes; lärare vid Lunds fullständiga läroverk för flickor sedan 1 September 1881; lärare vid Lunds folkskollärare-seminarium vårterminen 1883; åhörde sommaren 1884 vid universitetet i München föreläsningar i nordisk statsförfattningshistoria (Maurer); genomgått föreskrifven profårskurs i Lund höstterminen 1884 och vårterminen 1885; disputerade för doktorsgraden den 16 Maj 1885. Tryckt arbete: Studier öfver den isländska juryn enligt G-rågås.

Vid företagna val d. 1 sistl. april utsågos: till universitetets rektor för nästk. två akademiska år professoren i nordiska språk, en af de XVIII i svenska akademien, riddaren af K. N. O. d:r Th. Wisén och till prorektor för samma tid professoren i astronomi, riddaren af K. N. O., d:r m. m. Ax. Möller. Till ledamöter i det mindre konsistoriet blef i stället för professor G. Broomé invald professoren grefve G. K. Hamilton. Vid det förhållande att professor Möller såsom utsedd till prorektor är ledamot i sagde konsistorium måste annan ledamot af den matematiskt-naturvetenskapliga sektionen i det mindre konsistoriet inväljas, dervid valet föll på prof. F. W. C. Areschoug.

Prof. Hamilton, som var i ordning att ifrån drätselnämnden afgå, blef till ledamot deri ånyo invald för nästa treårsperiod. Till dekaner utsågos: i den teologiska fakulteten e. o. professoren P. Eklund; i den juridiska professoren P. Assarsson; i den medicinska e. o. professoren M. K. Löwegren; i filosofiska fakultetens humanistiska sektion professoren Th. Wisén och i samma fakultets matematisk naturvetenskapliga sektion professoren A. Quennerstedt.

Slutligen får jag tillkännagifva, att min vederbörligen utsedde efterträdare professoren m. m. doktor THEODOR WISÈN kommer att Måndagen den 1 Juni med vanlig högtidlighet i embetet inställas. Det föredrag, jag vid detta tillfälle enligt öflig sed har att hålla, skall utgöra en framställning af *Några anmärkningar rörande naturalismen i våra dagars konst och poesi.*

Då vi icke kunna hoppas, att vid denna enkla fest se närvarande *Lunds universitets kansler, f. d. justitiestatsministern, en af XVIII i Svenska Akademien, riddaren och kommendören af Kongl. Maj:ts orden samt ordens vice kansler, storkors af St. Olofs-orden, ledamoten af Kongl. Vetenskaps Akademien, jur. doktorn friherre* LOUIS DE GEER, anhåller jag vördsamt, att universitetets prokansler, biskopen i Lunds stift, kommendören med stora korset af Kongl. Nordstjerneorden, teol. och fil. doktorn hr WILHELM FLENSBURG behagade öfvervara denna högtidlighet, till hvilken jag vördsamt och vänligen inbjuder universitetets lärare, embets- och tjenstemän, dess studerande ungdom samt i staden närvarande vetenskapernes beskyddare, gynnare, idkare och vänner.

Samlingen sker i det större konsistoriets sessionsrum nämnde dag kl. 3/4 11 f. m.; och afgår processionen till festsalen kl. 11 f. m.

Lund d. 30 Maj 1885.

Gustaf Ljunggren.

